

ANTON ÇEHOV

ÖKSÜZLÜK

YÖNETİM YERİ

Mediha Eldem Sokak 52/1

06420 Kızılay/ANKARA

Tel: 312 435 38 33

Fax: 312 433 96 09

ISBN 975-584-059-1

Türkçesi

Huraman NEVRUZOVA

OyaAŞLAĞA'ya

ÖNSÖZ

Çehov'un ölümünden sonra, 1920y. uzmanların düşüncesine göre 1870 yıllarının sonunda Taganrok'ta yazılan bir piyes bulunuyor. Piyenin metni analiz edildikten sonra, ona şartlanmış bir isim veriliyor: Öksüzlük. Yurtdışında bu eser baş kahramanın adı dolayısıyla Pla-tonov ismini alıyor. Ayrıca uzmanların düşüncesine göre Platonov A. Ostrovski'nin Orman, Kurtlarla Koyunlarını çağrıştırıyor, aynı zamanda ikilem ve tedirginlik içinde olan Platonov, Dostoyevski kahramanlarını da hatırlatıyor. Bu kahramanı kâh Çatskiy, kâh da Hamlet'e benzetiyorlar.

Öksüzlükteki kahraman çok yenidir ve bu köy öğretmeni kendinden önceki kahramanlara hiç benzemez, çünkü onun çevresi çok değişiktir ve bu çevre ile ilişkileri çok yenidir. Platonov diğer kahramanlardan çok daha akıllı ve zeki, keskin, fakat onlardan iyi değildir. Baş kahraman ve çevresindekiler birbirlerine eşittirler. Onların ilişkilerinde ne haklı vardır ne haksız. Çevresi ondan çok çeker, o da çevresinden. Finalde onun yüzünden histerik olan, şaşkına dönen bir kadının elinden ölür.

"AKADEMİ İSTANBUL," kurucusu; Oya Aşlağa

KİŞİLER

ANNA PETROVNA VOYNİTSEVA: Genç yaşlarda dul kadın, general karısı

SERGEY PAVLOVİÇ VOYNİTSEV: General Voynitsev'in ilk evliliğinden olan oğlu

SOFYA YEGOROVNA: Onun eşi

PORFİRİY SEMYONOVİÇ GLAGOLYEV 1

KİRİLL PORFİRİYEVİÇ GLAGOLYEV 2: Onun oğlu

GERASİM KUZMİÇ PETRİN

PAVEL PETROVİÇ ŞERBUK

MARYA YEFİMOVNA GREKOVA: 20 yaşlarında

İVAN İVANOVIÇ TRİLETSKİ: Eskiden albay

NİKOLAY İVANOVIÇ: Onun oğlu, genç yaşlarda, hekim, çiftlik
ağalan, Voynitsevler'in komşuları.

ABRAM ABRAMOVİÇ VENGEROVİÇ 1: Zengin Yahudi

İSAK ABRAMOVİÇ: Onun oğlu, öğrenci

TİMOFEY GORDEYEVİÇ BUGROV: Tüccar

MİHAİL GORDEYEVİÇ PLATONOV: Köy öğretmeni

ALEKSANDRA İVANOVA (ŞAŞA): Onun eşi, İ.İ. Triletski'nin kızı

OSİP: 30 yaşlarında, at hırsızı

MARKO: Hakem kuryesi, ufak tefek bir ihtiyar

VASİLİY

YAKOV

KATYA: Voynitsevler'in hizmetçileri

Misafirler, hizmetçiler.

BİRİNCİ BÖLÜM

(Olaylar Voynitsevler'in malikânesinde, güney vilayetlerinin birinde geçiyor.)

TABLO I

VOYNİTSKİLERİN EVİNDE MİSAFİR ODASI. CAM KAPI BAHÇEYE ÇIKAR VE DE
AYRICA İÇ ODALARA ÇIKAN İKİ KAPI DAHA VAR. MOBİLYALAR HEM KLASİK HEM
MODERN KARIŞIK. KUYRUKLU PİYANO, YANINDA KEMAN SEHPASI İLE NOTALAR.
ARMONYUM. ALTIN ÇERÇEVELİ TABLOLAR.

SAHNE I (Anna Petrovna kuyruklu piyanonun arkasında.

Kafası tuşlara eğilmiş vaziyette. Odaya Nikolay İvanoviç Triletski girer)

TRİLETSKİ ANNA PETROVNA

(Anna Petrovna'ya yanaşır) E-e? (Kafasını kaldırır) H-i -i ç... sıkılıyorum..

TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ ANNA PETROVNA

: Mon ange, bana sigara verin! Vücudum sigara talep ediyor. Sabahtan beri canım sigara içmek istiyor ve daha içmedim.

: (Ona sigara verir) Fazla götürün, götürün, ki sonra beni rahatsız etmeyesiniz. (Sigaralarını yakarlar) Sıklık, Nikola! Ne yapacaksın, sıklık... ne yapayım, bilmiyorum...

: (Onun elini tutar.)

: Ne o nabzımı mı kontrol ediyorsunuz? Ben iyiyim...

: Yok, hayır, nabzın için değil.... dudaklarınız için...

(Elinden öper)

Sizin elinizi öpünce yumuşacık yastığı

öpiyormüş gibi oluyorum ...

Ellerinizi neyle yıkıyorsunuz? Bembeyaz!

Mucize! Ellere bak! Bir kez daha öpeyim!

(Ellerinden öper) Satranç mı oynasak? : Olur... (Saate göz atar) On ikiyi çeyrek geçiyor... Misafirler acıkmış olmalı... : (Satranç tahtasını hazırlar) Herhalde. Bana

geline, fena acıktım.

: Size soran olmadı ki... Siz daima açsınız, gerçi dakika başı atıştırıyorsunuz ama... (Satranca başlarlar) Hadi, siz başlayın... Önce düşünmek gerekiyor, sonra oynaya bilirsin... Evet.... hep karnınız açıtır....

: Evet, böyle mi oynadınız? Açım...ne zaman yemek yiyeceğiz?

: Çabuk olacağımı sanmıyorum... Ahçı sizin gelişiniz şerefine körkütük sarhoş, ayakta duramıyor. Kahvaltı olabilir. Sahi, Nikolay İvanıç, sizin karnınız ne zaman tok olacak? Hep yiyorsunuz... ama hep yiyorsunuz! Vallahi, korkunç bir şey! Ne kadar da küçük adamsınız, fakat mideniz kocaman!

10

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

TRİLETSKİ : O, evet! İnanılmaz büyük!

ANNA PETROVNA : Benim odaya sokuluyorsun ve et böreğinin yarısını yiyorsun izin almadan! Şu böreğin benim olmadığını bilmiyor musunuz, şekerim? Çok ayıp, şekerim! Hamle sırası sizde!

TRİLETSKİ : Hiçbir şey bilmiyorum. Bildiğim tek şey

var. Eğer yemeseydim ekşiyecekti börek. Ha! Böyle mi oynadınız? Evet, olabilir... Öyleyse ben de şöyle oynayacağım... eğer ben çok yiyorsam, demek ki sıhhatim yerinde, ve eğer sıhhatim yerindeyse, izninizle.... Mens sana in corpore,* fazla düşünmeyin, hadi, yürüyün, kuzum, düşünmeden yürüyün.... (şarkı mırıldanır) size anlatmak istiyorum... istiyorum.... : Susun.... düşünemiyorum. : Ne yazık ki, bu kadar zeki bir kadınsınız fakat yemekten anlamıyorsunuz. Yemekten anlamayan insan maymundur... Terbiyesi bozuk maymundur! Zira.... izninizle, izninizle! Böyle oynanmaz! Evet? Nereye yürüdünüz? Bu bambaşka yürüyüş! Zira, ağız tadı da ışıtme ve görme gibi, doğada önemli yer tutuyor, demek ki tat şu beş hisse dahildir ve onların tümü, canım benim, psikoloji alanına giriyor. Psikoloji!

ANNA PETROVNA : Siz galiba nükte yapmaya çalışıyorsunuz. Yapmayın, azizim! Hem bıktım, hem de size yakışmıyor... farkında değil misiniz, ben hiç gülmüyorum siz nüktedanlık yaptığınız zaman? Artık farkına varmanın zamanı geldi...

TRİLETSKİ : Hamle sizde, votrexcellence!

Aman, atı harcamayın. Anlamadığınız için gülmüyorsunuz... Evet...

* Sağlam vücutta sağlam akıl olur.

11

ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

: Ne bakıyorsunuz? Hadi, hamle sizde! Ne düşünüyorsunuz? Sizin ki bugün gelecek mi?

: Geleceğine dair söz vermişti.

: Öyleyse gelmesi lazım. Saat bire geliyor... Affedersiniz... bir şey sorabilir miyim? Siz şu bayan hakkında ne düşünüyorsunuz? Şöyle böyle mi, yoksa ciddi ciddi?

: Nasıl yani?

: Çok açık, Nikolay İvanıç! Dedikodu olsun diye sormuyorum, dostça... Yani Grekova sizin için kimdir ve siz Grekova için kimsiniz? E-e? İnanın, sadece dostça bir soru.

: O, bana göre kimdir; ben, ona göre kimim, diyorsun demek. Henüz bilmiyorum...

: En azından...

: Ona gidiyorum, lak lak ediyorum, canını sıkıyorum, onu kahve masrafına sokuyorum.... O kadar. Hamle sizde. Şunu da söyleyeyim ki bir gün geçiyor ona gidiyorum, bazen her gün gidiyorum, ıssız park yollarında dolaşıyorum... Ben kendimi, o da kendini anlatıyor ve bu arada benim düğmemden tutuyor ve yakamdan tüyleri temizliyor... Çünkü hep tüy içinde oluyorum.

: E-e?

Hi- i -ç... Beni ona çeken nedir açıklamak zor. Özlem mi, aşk mı veya başka bir şey mi, bilemem. Şunu biliyorum ki yemekten sonra onu çok özliyorum... tesadüfen elde ettiğim bilgilere göre o da beni özliyor... Yoksa aşk mı?

(Omuzlarını çeker) Haklı olabilirsiniz. Siz ne düşünüyorsunuz, onu seviyor muyum? A -a, çok hoş! Siz daha iyi biliyorsunuz... E- eh... Beni anlamıyorsunuz! Hamle sizde!

12

ANNA PETROVNA

Yürüyorum. Nikola, anlayamıyorum! Bir kadın bu konuda sizi zor anlayabilir.

ARA

TRİLETSKI ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA.

O pek iyi bir kızcağız. Evet. Benim de hoşuma gidiyor, sarışın... Yalnız bir şey var, dostum... sakın kızın başını belaya sokmayınız... Nasıl olsa... Çünkü böyle bir aybınız var. Vakit geçireceksiniz, sonra saçma sapan vaatler verirsiniz, işte bununla da işe son verirsiniz... Vallahi acırım ona... ne yapıyor ki o şimdi? Okuyor...

Kimya ile hâlâ uğraşıyor mu? (Gülümser) Galiba Anna Petrovna, çok şekerdir... pek hoşlanıyorum onun sivri burnundan! Ondan çok iyi bilim adamı olurdu... Yolunu bulamıyor kızcağız!

Bakın, Nikola... Marya Yefimovna'ya bana da gelmesini rica edin... Onunla tanışayım ve... Onun gerçek yüzünü gördükten sonra ya bırakırsınız, ya çaresine bakarız...

ARA

TRİLETSKİ

Sizi bir bebek gibi görüyorum, o yüzden de işinize karşıyorum. Hamle sizde. Size tavsiyem şu, ya hiç dokunmamak, ya evlenmek! Şayet evlenmek isterseniz önce düşüneceksiniz... Onu iyice incelemek lazım; şöyle böyle değil etraflıca, düşünüp taşınmak lazım, sonra dizlerinizi dövmemek için... duydunuz mu? Ne demek efendim, kulaklarımı açmışım, geniş geniş.

13

ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

Sizi çok iyi tanırım, her şeyi düşünmeden yapıyorsunuz, evlenmenizi de düşünmeden yapabilirsiniz. Kadın size parmağını gösterebilir siz hazır vaziyete geçiyorsunuz. Yakınlarınıza akıl danışmanız lazım... Evet... Kendi aptal kafanıza güvenmeyin, (eliyle masaya vurur) Sizin kafanız şudur (ıslık çalar) Islık çalıyor kafan! Kafanızın içinde beyin var ama ne işe yarar.

: Tıpkı erkek gibi ıslık çalıyor. Ne kadın bu yahu!

ARA

O size uğramaz. : Neden?

: Çünkü buralarda Platonov sürüyor... O, ondan hoşlanmıyor, hani adamın takıntılarından dolayı. Kendi kafasından bir şeyler uyduruyor, kimse de onu ikna edemez. Nedense aptal bayanlarla dalga geçmeyi kendine görev edinmiş. Hamle sizde! Kadın aptal mı? İnsanlardan hiç anlamıyor!

: Saçma. İzin vermeyiz ona. Söyleyin ona ki, hiç korkmasın. Şu Platonov nerde kaldı? Gelmesi lazım (saatine göz atar) Ona yakışmaz. Altı ay oldu görüşmeyeli.

: Size gelirken, okulun ahşap panjurları kapalıydı. Herhalde daha uyuyor. Düzenbaz herif! Ben de onu görmeyeli epeyi oldu. Sağlığı nasıl onun?

Onun sağlığı her zaman iyi. Canında can var daha!

(içeri Glagolyev l ile Voynitsev girer)

14

SAHNE 2 (Deminkiler, Glagolyev 1 ile Voynitsev)

GLAGOLYEV 1

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ ANNA PETROVNA TRİLETSKİ ANNA PETROVNA
TRİLETSKİ GLAGOLYEV 1

ANNA PETROVNA

(İçeri girerken) Evet, sevimli Sergey Pavlo-
viç. Bu anlamda, bizler, güneşi sönmüş
olanlar, sizlerden, güneşi zirvede olanlardan
daha iyiyiz. Adam da gördüğünüz gibi kay-
betmedi, kadın da kazançlı çıktı.

(Otururlar)

Oturalım, çok yorgunum... Bizler, kadınları
çok seviyorduk; tıpkı şövalyeler gibi, ona
inanyoruz, tapıyoruz çünkü en iyi insan
olarak görüyoruz... Sergey Pavloviç, kadın
gerçekten yeryüzünün en iyi insanıdır!

Neden hile yapıyorsun?

Hile yapan kim?

Şu figür nasıl konu şuraya?

Kendiniz!

Ah, ah, pardon...

Pardon! ne pardon?

Bizim ahbablarımız vardı.. ..Bizim zamanı-
mızda dostluk o kadar da safça ve gereksiz
değildi. Bizim zamanımızda dernekler var-
dı.. Ve de şunu söyleyeyim, biz dost yo-

lunda gerekirse canımızı veririz.

Nikola, ne kadar saçma.

GLAGOLYEVİ

VOYNİTSEV GLAGOLYEVİ

ARA

Geçen faş, Moskova'da, operada bir deli-

kanlının güzel müziğin etkisi altında göz-

yaşı döktüğünü gördüm... Bu iyi bir şey,

öyle değil mi?

Belki de çok, çok iyi bir şey.

Bence de. Fakat, lütfen bana söyler misiniz,

neden ama neden onun yakınında oturan ka-

15

TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA GLAGOLYEVİ

VOYNİTSEV GLAGOLYEVİ

VOYNİTSEV GLAGOLYEVİ

dınlar ve beyefendiler ona bakarken gülüm-süyorlardı? Neden gülümsüyorlardı? Ve adamcağz iyi kalpli insanların onun gözyaşlarının farkına varınca koltuğunda dönüp durdu, yüzü kızardı, suratna iğrenç bir gülücük kondurdu ve sonra tiyatrodan çıktı... Bizim zamanımızda gözyaşlarından korkmaz ve onlarla alay etmezlerdi...

: (Anna Petrovna'ya) Dudaklarından bal akan şu adam melankoliden ölmeli! Nefret ediyorum! Kulaklarımı tırmalıyor!

: Ş-ş-ş...

: Bizler sizlerden daha mutluyduk. Bizim zamanımızda müzikten anlayanlar opera bitmeden tiyatrodan çıkmazlardı... Esniyorsunuz, Sergey Pavloviç... Sizi eyerledim...

: Hayır, hayır, sonuca varalım, Porfiry Semyonç! Hadi...

: Evet... ve saire, ve saire.... Eğer tüm bahsettiklerimi bir sonuca vardırmak istersek şöyle oluyor: Bizim zamanımızda seven ve nefret edenler vardı, hayret edenler ve hor bakanlar da...

: Pekâlâ, ya bizim zamanımızda onlar yok mu?

: Sanırım yok. (Voynitsev ayağa kalkar ve pencereye doğru yürür) İşte bu insanların yokluğu çağdaş merezi doğurmuş.

ARA

VOYNİTSEV : Delilsiz iddia, Porfiriy Semyonoviç!

ANNA PETROVNA : Ay dayanamıyorum! Bir kokuyor ki şu pa-çulyalar* Az daha baygınlık gelecek (öksü-rür) Biraz uzak durur musunuz?

* Paçulya : Tropikal bitki. Bu bitkiden keskin kokan parfüm yapılıyordu.

16

TRİLETSKİ VOYNİTSEV

GLAGOLYEVİ VOYNİTSEV

GLAGOLYEVİ

VOYNİTSEV GLAGOLYEVİ VOYNİTSEV

GLAGOLYEV ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ

: (Geri çekilir) Kaybediyor, şu zavallı... pa-çulyalan suçluyor. Garip kadın! Porfiriy Semyonoviç, günah vallahi, pat diye yüzüme karşı hem de gençlik çağıyla ilgili tahminlerinize dayalı suçlama yapıyorsunuz.

Belki de haklısınız, yanılmış olabilirim. Belki de... Bu örnekte "belki"ye yer yok... Çünkü bu suçlama; şaka maka değil! (Güler) Ama dostum benim, siz kızmaya başlıyorsunuz.... Hm... Bu sizin şövalye olmadığınızı kanıtlıyor ve ayrıca, rakibinizin düşüncesine saygı göstermiyorsunuz. Fakat, bu da benim itiraz etme kabiliyetine sahip olduğumu kanıtlıyor. Ben herkese böyle yapmam, istisna olanlar da var, Sergey Pavloviç! Gayet tabii... (başını sallar) Anlayışlı olduğunuz için size minnettım! Sizin tüm tavırlarınızın güzelliği anlayış göstermenize bağlıdır. Ve eğer sizinle tesadüfen, sizin bilgilerinize inanan tecrübesiz birisi görüşürse, siz o kişiyi, bizlerin, yani benim, Nikolay İvaniç, maman ve aşağı yukarı genç olan kim varsa hayret ve nefret edemeyeceğimize dair ikna edebilirsiniz... Fakat... Siz... Ben öyle söylememiştim. Ben Porfiriy Semyonoviç'i dinlemek istiyorum. Hadi, bırakalım! Yeter. Hayır, hayır... Oynayın ve dinleyin!

Yeter! (ayağa kalkar) Daha sonra bitirirsiniz oyunu.

Ben kaybettiğim zaman, onu sanki tutkalla yapıştırılmış gibi koparamazsınız, hele bir kazandığım zaman, canı hemencecik Porfiriy Semyonoviç'i dinlemek ister! (Gla-

17

ANNA PETROVNA

golyev'e) Sizden konuşmak isteyen kim? Mani oluyorsunuz, o kadar! (Anna Petrovna'ya) Lütfen oturun ve devam edin, aksi halde sizi yenmiş olacağım!

Ne yaparsanız yapın! (Glagolyev'in karşısına geçer)

VENGEROVIÇ I

TRİLETSKİ

GLAGOLYEV I

VOYNİTSEV

TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

SAHNE 3 (Aynı kişiler ve Vengeroviç I)

: (Odaya girer) Sıcak, şu sıcak bana, yani bu Yahudi'ye, Filistin'i hatırlatıyor, (kuyruklu piyanonun arkasına geçer ve tuşlarına dokunmaya başlar) Oralar çok sıcakmış.

: (Ayağa kalkar) Evet, aynen böyle yazalım. (Cebinden not defterini çıkarır) Aynen şuraya yazıyorum, iyi kalpli kadın! (not eder) General hanımının... General hanımının üç ruble borcu var... Eski borçla toplam on yapar! Vay be! Ödemeyi ne zaman düşünüyorsunuz, efendim?

: Eh, baylar, baylar! Sizin geçmiş günlerden haberiniz yok ki! Başka türlü konuşurdunuz... O zaman anladınız... neyin ne olduğunu, (rahat bir nefes alır) Siz bunu kolay kolay anlayamazsınız!

: Galiba edebiyat ve tarihin bizim inancımıza daha çok gereksinimi var... Porfiry Semyono-viç, biz geçmişini görmedikse de, onu pekâlâ hissediyoruz. Biz onu şuramızla hissediyoruz, (ensesine vurur) İşte siz de tıpkı bu şekilde şimdiki zamanı hissetmiyorsunuz.

: Votr excellence, yazayım mı borcunuzu, yoksa şimdi ödemeyi düşünüyor musunuz?

: Bırakın, Allah aşkına! Dinlemek istiyorum!

: Neden dinliyorsunuz ki onları? Onlar akşama kadar konuşacaklar!

18

ANNA PETROVNA VOYNİTSEV

GLAGOLYEV I VOYNİTSEV

TRİLETSKİ

VENGEROVIÇ I ANNA PETROVNA

GLAGOLYEV İ ANNA PETROVNA

GLAGOLYEV İ

ANNA PETROVNA

GLAGOLYEV İ ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ GLAGOLYEV İ

ANNA PETROVNA VOYNİTSEV

Serj, şu divaneye on ruble ver! On ruble mi? (cüzdanını çıkarır) Porfiriy Semyonoviç, konuyu değiştirelim... Değiştirelim, eğer konu gönlünüzce değilse. Sizi dinlemekten çok hoşlanıyorum fakat iftira kokan konuşmalardan hoşlanmıyorum... (Triletski'e on ruble uzatır) Mersi. (Vengeroviç'in omzuna vurur) İşte, bravo, böyle yaşamak lazım bu dünyada! Zavallı kadıncağızı satranca oturtuyorsun utanmadan on kâğıt, on kâğıt ceplerini temizliyorsun. E-e? Vallahi, bravo! Bravo. Siz, doktor, hakiki Kudüs asilzade-sisiniz!

Yeter artık, Triletski! (Glagolyev'e) Demek ki kadın en iyi varlıktır, değil mi, Porfiriy Semyonoviç? Evet, en iyi.

Hm... Siz galiba kadınlara pek düşkünsünüz, Porfiriy Semyonoviç! Evet, ben kadınları çok severim. Ben onlara tapıyorum, Anna Petrovna. Onlar da yaşamda beğendiklerimin büyük bir kısmını görüyorum; hem yürek, hem de... Siz onlara tapıyorsunuz... Onlar bunu hak ediyor mu? Hak ediyor.

Emin misiniz? Cidden emin misiniz, yoksa kendinizi mecbur mu hissediyorsunuz? (Kemanı alır ve yayıyla gezinmeye başlar.) Oldukça fazla eminim. Yalnızca sizi tanımam bunun için yeterlidir.... Sahi mi? Sizin cevheriniz başka bir cevher. O romantiklerdendir.

19

GLAGOLYEV İ

ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ GLAGOLYEV İ

TRİLETSKİ ANNA PETROVNA

GLAGOLYEV İ

: Belki de... Eh-h? Romantizm o kadar da kötü bir şey değil. Siz romantizmi yok ettiniz... İyi yaptınız ama korkuyorum ki bununla beraber başka şeyleri de yok ettiniz...

Dostum, polemiğe girmeyin. Tartışmayı beceremiyorum. Yok edildi veya edilmedi ama herhalde akıllandık, vallahi de akıllandık! Akıllandık, Porfiriy Semyonoviç, öyle değil mi? Önemli olan da bu değil mi?... (gülür) Yeter ki akıllı insanlar olsun, gerisi kendiliğinden hallolur... Amaa-n-n! Nikolay İvanıç, yeter gıcırdattıңыз! Bırakın, kemanı!

: (Kemanı yerine asar) İyi alettir.

: Platonov bir defa çok iyi söylemişti... Biz, dedi, kadınlar konusunda pek akıllandık, kadınlar konusunda akıllanmak kendi kendini ve kadını çamura sokmak gibi bir şeydir...

: (Kahkahalar atar) Galiba yaş gününde söylemiş... Fazla kaçırdıktan sonra...

: O mu dedi? (güler) Evet, o sever bazen böyle hikmetli sözleri... Canım, laf olsun diye söylemiş sahi, lafın gelişi olsun diye söylemiş... Kimdir şu Platonov, sizce? Kahraman mıdır, değil midir?

: Nasıl söyleyeyim, bilmem ki? Bence, Platonov çağdaş belirsizliğin en güzel ifadeci-sidir... O en iyi .fakat maalesef, daha yazılmış olmayan romanın kahramanıdır... (güler) Belirsizlik derken toplumumuzun şimdiki durumunu kastediyorum: Rus romancısı bu belirsizliği hissediyor. O çıkmazdadır, şaşkındır, ve nerede duracağını bilmiyor, anlamıyor... Şu ağaları anlamak o kadar da kolay değil! (Voynitsev'e işaret eder)

20

Romanlar haddinden fazla kötüler, suniler, küçük konulara değiniyorlar... Bunu yapmak gayet kolay! Her şey çok ama çok karışmış... İşte bu, bu belirsizliğin, fikrimce, ifadecisidir bilge Platonov: Sağlığı nasıl onun? ANNA PETROVNA : İyiymiş.

ARA.

GLAGOLYEVİ

ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

Çok hoş adamcağızdır... Evet... Ona saygı göstermemek günahtır. Kışın birkaç defa ona uğramıştım ve onunla mutlulukla geçirdiğim birkaç saati unutamıyorum.

(Saatine göz atar) Şimdilerde gelmesi lazım. Sergey, sen ona haber göndermiş miydin? Hem de iki defa.

Yalan söylüyorsunuz, baylar. Triletski, hadi, koşun, ona haber gönderin, Yakov ile! (Gerinir) Sofrayı hazırlamalarını söyleyeyim mi? Ben söylerim.

(Çıkar ve kapıda Bugrov'a rastlar) Lokomotif gibi pofurduyorsun, obur! (göbeğine vurur ve koşarak çıkar)

SAHNE 4

(Anna Petrovna, Glagolyev I, Vengeroviç I, Voynitsev ve Bugrov)

BUGROV : (İçeri girer) Aman! Ne kadar da sıcak! Ga-

liba yağmur yağacak.

VOYNİTSEV : Siz bahçeden mi geliyorsunuz?

BUGROV : Evet, bahçeden...

21

VOYNİTSEV

BUGROV

VOYNİTSEV

VENGEROVIÇ I

: Sofi orada mı?

: Hangi Sofi?

: Benim karım. Sofya Yegorovna!

(.....)*

: Şimdi geliyorum... (bahçeye çıkar)

SAHNE 5 "

[Anna Petrovna, Glagolyev I, Voynitsev, Bugrov, Platonov ile Şaşa (Rus kostümünde)]

PLATONOV

ANNA PETROVNA

PLATONOV

VOYNİTSEV

: (Kapıda, Şaşa'ya) Buyurun! Lütfen, genç bayan! (Sasa'nın peşindengirer içeri) İşte, efendim, artık evimizde değiliz! Şaşa, merhaba de! Merhaba, zati âlileri! (Anna Petrovna'ya yanaşır ve ellerinden öper; önce bir elini, sonra diğer elini) : Acımasız, nezaketsiz... İnsan bu kadar kendini bekletir mi? Benim sabırsız olduğumu bilmiyor musunuz? Aleksandra İvanovna, canım... (Şaşa'yi öper) . : İşte, nihayet evimizde değiliz! Allahım! Şükürler olsun! Altı aydır ne parke, ne koltuk, ne yüksek tavan, insanlardan da küçük... Tüm kış aylar gibi inde geçirdik ve yalnız bugün, gün ışığına çıktık! Sergey Pavlo-viç! (Voynitsev'i öper)

: İyi gördüm, hem büyümüşsün, hem kilo almışsın... Ve kim bilir daha neler almışsın... Aleksandra İvanovna! Efendim, ne kadar da kilo almışsınız! (Sasa'nın elini sıkar) İyi misiniz? Hem kilo almışsınız hem iyileşmişsiniz!

Buradan sonra gelen metnin, el yazması kaybolmuştur. Çev. notu

22

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV

VOYNİTSEV PLATONOV

ŞAŞA PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

(Glagolyev'in elini sıkar) Porfiry Semyono-

viç... Sizi gördüğüm için çok mutluyum...

Nasılsınız? Nasılsınız, Anna İvanovna?

Oturun, baylar, oturun! Anlaün efendim...

Oturalım!

(Kahkahalar atar) Sergey Pavloviç! Bu

mu? Baylar! Nerde şu uzun saçlar, ince bluz

ve şirin tenor sesi? Hadi, bir şey söyleyi-

ver!

Ben ahmağım, (gülür)

Bas, hakiki bas! E? Oturalım... Hadi, kayın,

Porfiry Semyonoviç! Ben oturuyorum.

(oturur) Oturun, baylar! Of-f... Çok sıcak...

Ne o Şaşa?! Kokluyor musun?

(Otururlar.)

: Kokluyorum. (Gülüşürler.)

: İnsan eti kokusu alıyorum. Aman tanrım, ne kadar da güzel kokuyor! Sanki yüz senedir görüşmüyoruz gibi geliyor bana. Kahretsin, bu kış kim bilir ne kadar uzayacak! A-a benim koltuk da burada! Tanıdın mı, Şaşa? Altı ay önce bu koltuk da gecelerimle gündüzlerimi geçirmişt看, general hanımıyla sebeplerin sebebini araştırırken ve senin pırıl pırıl on kapıklıklarını kaybederken... Çok sıcak...

: Sabrım tükendi, gözümün akı sarardı... Sağlığınız iyi mi?

: Çok iyiyiz... Size söyleyeyim ki, siz de kilo almışsınız, ve de iyileşmişsiniz... Bugün çok sıcak, ve boğucu bir hava var... Soğukları özlemeye başladım.

: Ne kadar da barbarca kilo almışlar! Pek de mutlu insanlarsınız! Mihail Vasilyeviç, neler yaptınız?

: Genelde çok sıkıcı... Tüm kış boyunca yattım ve altı ay boyunca gökyüzünü göre-

23

ŞAŞA PLATONOV

ANNA PETROVNA

PLATONOV

ŞAŞA

ANNA PETROVNA

PLATONOV

ANNA PETROVNA

ŞAŞA

PLATONOV

VOYNİTSEV PLATONOV

ŞAŞA PLATONOV

VOYNİTSEV PLATONOV

medim. Yedim, içtim, kanma Mayn Rid okudum yüksek sesle... Çok kötü!

: Çok iyi yaşadık fakat tabii ki sıkıcı...

: Sıkıcı değil, çok sıkıcı, canım benim. Sizi çok özledim... Şimdi gözlerim ne işime yarıyor! Sizi uzun, sıkıcı ve kötü yalnızlıktan sonra görmek büyük bir lüks!

: Bir sigarayı hak ettiniz! (ona sigara verir)

: Mersi. (Sigarayı yakar)

: Siz dün mü geldiniz?

: Saat onda.

: On bir sularında ışığınız açıldı ama cesaret etmedim gelmeye. Yorgunsunuzdur, diye düşündüm?!

: Keşke gelseydiniz! İkiye kadar lafladık. : Platonov'un kulağına bir şeyler fısıldıyor. : Ah. kahretsin!
(alınna vurur) Ah, benim şu

kafam! Deminden beri neden susuyorsun,

Sergey Pavloviç? : Ne var?

: Şuna bakın şuna, çıt bile yok! Evlenmiş ve susuyor! (ayağa kalkar) Ben unutmuşum, şunlar da su almış
ağzlarına!

: Ben de unutmuşum... Sizi tebrik ediyorum, Sergey Pavloviç! Size mutluluklar dilerim!

: Saygılar, efendim... (eğilip selam verir) Bir yastıkta kocayın! Mucize yarattın, Sergey Pavloviç! Doğrusu
sizden bu kadar cesaretli adım beklemezdim! Ne kadar da çabuk oldu! Bu saçmalığı kim beklerdi ki
sizden?

: E-e? Ne çabuk yaptım, değil mi? (kahkaha atar) Ben kendi kendimden bile beklemezdim bu saçmalığı.
Aniden oluverdi iş. Âşık oldum ve evlendim!

: "Âşık" olmadan bir kış bile geçmedi, bu kış ise üstüne üstlük evlendin, sansür edindin,

24

VOYNİTSEV

PLATONOV VOYNİTSEV

PLATONOV

VOYNİTSEV PLATONOV

ANNA PETROVNA

ŞAŞA

GLAGOLYEV İ ŞAŞA

GLAGOLYEV İ PLATONOV

bizim papazın diliyle desek. Eş, en korkunç ve en titiz sansürdür.! Eğer aptalsa al başına belayı! Yer
buldunuz mu? Kolejde bir yer teklif ediyorlar, ne yapayım bilmiyorum. Koleje gitmek istemiyor canım!
Maaşı çok az, yani., istemiyorum işte... E-e kabul edecek misiniz? Daha karar vermedim. Galiba
etmeyeceğim...

Hm... Desenize kutlama var. Sizin üniversiteyi bitirmenizin üç senesi mi doldu?

Evet.

Evet... (ah çeker) Yahu, yoksa sizi döven bulunmaz mı zannediyorsunuz? Ben en iyisi sizin eşinize
söyleyeyim şunu... Üç koskoca yıl! Ha?

Şimdi, şu yüksek konulardan konuşmak istemiyorum... Esnemek istiyorum. Aleksandra İvanovna, neden gelmiyordunuz bunca zamandır?

Zaman yoktu... Mişa kafesi tamir ediyordu, ben kiliseye gidiyordum... Kafes kırılmıştı da, bülbülü böyle bırakamazdık ki. Kilisede ne var bugün? Yoksa bayram falan mı?

Yo-o... Peder Konstantin'e mevlit sipariş etmek için gitmiştim. Bugün, Mişa'nın rahmetli babasının doğum günü, anma ayini yapmadan ayıp oluyor.... Mevlit okuttum....

ARA

Babanız vefat edeli kaç yıl oldu, Mihail

Vasilyeviç?

Üç dört sene vardır...

25

ŞAŞA GLAGOLYEV I

ANNA PETROVNA GLAGOLYEV I

PLATONOV GLAGOLYEV I

PLATONOV

: Üç sene ve sekiz ay.

: Hadi ya? Aman Tanrım! Zaman ne çabuk geçiyor! Üç sene sekiz ay! Daha yakın zamanlara kadar beraberdik, (ah çeker) Son defa onunla İvanovka'da, mahkemede jüri üyeliği yaptık... İşte o gün rahmetliyi çok iyi karakterize eden bir olay oldu... Çok iyi hatırlıyorum, zavallı, sarhoş mesaha memurunun mahkemesi sürüyordu, rüşvet almakla suçlanıyordu, ve (gülür) temize çıktı... Rahmetli Vasiliy Andreyeviç ikna etti... Üç saat uğraştı, kanıtlar sundu, öfkelenildi..."Onu suçlayamıyorum," diye bağııyordu, ta ki siz rüşvet almadığınızda dair yemin etmeseniz!", dedi. Pek mantıklı değildi, fakat... hiçbir şey yapamazsınız.! Onun yüzünden epeyi yorulduk... Bizimle rahmetli general Voynitsev de vardı, sizin eşiniz, Anna Petrovna... O da iyi bir adamdı kendi çapında.

: Yoo, o, aklamazdı...

: Evet. O, cezalandırılmasını istiyordu... Her ikisini çok iyi hatırlıyorum, pancar gibiler, öfke püskürüyorlar... Köylüler generali tutuyordu, biz, asilzadeler Vasiliy Andreye-viç'i... Tabii ki biz kazandık...(gülür) Sizin babanız generali düelloya davet etti, general, affedersiniz, ona alçak herif dedi... Çok eğlendik! Mahkemeden sonra, onları içirdik ve barıştırdık... Rus insanını barıştırmaktan kolay ne var ki... Babanız çok iyiydi, kalbi çok iyiydi...

: Kalbi iyi değildi, düzensizdi...

: Büyük adamdı kendi çapında...Ona çok saygım vardı. Aramız çok iyiydi.!

: Kendim için bunu söyleyemem. Onunla daha sakal İrasına başlamadığım döne-

26

GLAGOLYEVİ PLATONOV

mimde ayrılmıştık, son üç sene içinde ise iyice düşmandık. Ben o adama hiç saygı göstermezdim, o beni boş birisi olarak kabul ediyordu... Ve ikimiz de haklıydık. Ben bu adamı sevmiyorum! Sessizce vefat ettiği için sevmiyorum. Ahlaklı insanlar gibi öldü. Alçak insan olup da bunu boynuna almamak; Rus alçağının korkunç özelliğidir.!

: De mortuis aut bene, aut nihil*, Mihail Va-silyeviç!

: Hayır... Bu Latin saçmalığıdır. Bana sorarsanız: de omnibus aut nihil, aut veritas** Fakat "nihil"e nazaran "veritas" daha iyi, en azından... Sanıyorum ölülerin uzlaşmaya ihtiyacı yok... (İçeri İvan İvanoviç girer.)

SAHNE 6 (Aynı kişiler ve İvan İvanoviç)

İVAN İVANOVIÇ

PLATONOV İVAN İVANOVIÇ

ŞAŞA

: (İçeri girer) Ta- ta - ta ... Damat ile kızım! Albay Triletski'in takımyıldızından yıldızlar! Merhaba, can ciğerlerim! Size Krup-povsk topundan selam. Aman tanrım, ne kadar da sıcak! Mişenka, canım ciğerim...

: (Ayağa kalkar) Merhaba, albay! (Ona sarılır) Sağlığın nasıl?

: Ben her zaman iyiyim... Tanrı sabrediyor, günahlarımı bağışlıyor. Saşenka... (Sa-şa'nın başından öper) Epey oldu sizi görmeyeli... İyi misin, Saşenka?

: İyiyim... Sen iyi misin?

* Ölüler kötü anılmaz.

** Herkes hakkında ya hiçbir şey, ya da dosdoğru.

27

İVANİVANOVIÇ

ŞAŞA

İVAN İVANOVIÇ

VOYNİTSEV

İVAN İVANOVIÇ

ANNA PETROVNA İVAN İVANOVIÇ

ANNA PETROVNA İVAN İVANOVIÇ

: (Saşa'nın yanına oturur) Benim sağlığım her zaman yerinde. Hayatım boyunca bir kez bile olsun hasta olmadım... Ne zamandır sizi görmüyorum! Her gün size, torunumu görmek için, damatla da dünyayı eleştirmek için gelmek istiyorum, bir türlü hazırlanamıyorum.... Çok meşgulüm, meleklerim! Dün değil, evvelki gün size uğramak istemiştım çift namlulu tüfeğimi göstermek için, Mişenka, ispravnik* preferansa çekti... Çok güzel tüfek! İngiliz malı, yüz yetmiş adımlık mesafeden vurup yere serer... Torunum iyi mi? : İyidir. Ellerinden öper... : Ya, o, el öpebiliyor mu? : Manevi anlamda yani. : Evet, evet, doğrudur... Manevi... Saşenka, söyle ona ki, çabuk büyüsün. Onu ava götüreceğim... Ona küçük bir çift namlulu tüfek hazırladım... Onu avcı yapacağım, öldükten sonra ona bırakmak için av zımbırtılarını...

: Çok şeker, şu İvan İvanoviç! Biz onunla bayramda bildircin vurmaya gideceğiz...

: Oho-ho! Çulluk avına çıkacağız. Şeytan bataklığına sevkıyat düzenleyeceğiz...

: Çift namlulu tüfeğinizi deneyelim...

: Deneyelim. İlahi Dayana! (elini öper) Ha-tırlıyorsunuz, geçen seneyi? Ha-ha! Bu türlü insanları severim, anasını satayım! Yüreksizlikten hiç hoşlanmam! İşte kadın özgürlüğü buna denir! Onun omuzlarını koklamak için yaklaşıyorsunuz, o barut kokuyor, Hanniballar ve Hamilkarlar kokuyor! Voyvoda, tıpkı voyvoda! Siz ona apolet takın, ve ondan sonra görün neler olur!

ispravnik: Çarlık Rusyasında kaza polis müdürü.

PLATONOV

İVANİVANOVIÇ PLATONOV

İVANİVANOVIÇ

ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ PLATONOV

TRİLETSKİ

ŞAŞA TRİLETSKİ

PLATONOV TRİLETSKİ

Saşa'yı da alınız! Herkesi alınız! Gösteririz onlara askeri kanın ne olduğunu, İlahi Dayana, zatı âlileri, Makedonyalı Aleksandra! Albay, sen zokayı kaptın mı yoksa? Gayet tabii... Şans doute... Ha, anlaşıldı şimdi, neden çan çan ediyorsun.

Kardeşim, ben buraya geldiğimde saat sekize geliyordu... Herkes uykudaydı... Geldim, ayaklarımı yere vurmaya başladım.... Bir baktım, o çıkıyor... gülüyor... Bir şişe şarap içtik. Dayana üç kadeh içti, ben de gerisini...

Bunları anlatmaya lüzum var mı?! (Triletski hızla içeri girer.)

SAHNE 7 (Aynı kişiler ve Triletski)

• : Sayın akrabalar !

: Ooo... Zatı âlilerinin kötü tıbbiyecisi! Ar-gentumnitrucum... aquaestillatae...* Sizi gördüğüme pek memnunum, azizim.! Ne kadar da iyisin, yanaklarından kan damlıyor, misk gibi de kokuyorsun!

: (Saşa'nın saçlarından öper) Yahu şu senin Mihayıl'ın şişmanlığını sevsinler! Boğa, hakiki boğa!

: Üff, Amma da kokuyorsun! İyi misin?

: Turp gibi. Ne iyi ettiniz de geldiniz, (oturur) İşler nasıl, Misel?

: Hangi işler?

: Tabii ki senin işler.

Cehennem taşı imbikten çekilmiş su -Lat.

28

29

PLATONOV

TRİLETSKİ

PLATONOV

: Benim mi? Nasıl olduğunu anlatmak için çok zaman gerekiyor, kardeşim, hem de enteresan değil. Şu sık traşı nerde yaptırdın? Pek güzel olmuş! Bir ruble mi verdin?

: Benim saçlarımı berber taramıyor... Bu türlü işler için bayanlar var, bayanlara da saç biçimi için rubleler vermiyorum... (ağızına marmelat koyar) Ben, kardeşim...

: Espri mi yapıyorsun aklınca? Sakın ha... Merak etme! Lütfen!

SAHNE 8 (Aynı kişiler ve Vengeroviç 1)

(Petrin elinde gazeteyle içeri girer ve oturur. Vengeroviç 1 köşeye oturur.)

TRİLETSKİ İVAN İVANOVIÇ TRİLETSKİ

İVAN İVANOVIÇ TRİLETSKİ

İVAN İVANOVIÇ

: (İvan İvanoviç'e) Ağla, babalık!

: Neden ağlayayım ki?

: Hiç değilse, diyelim, sevinçten... Bana bak,! Bu senin oğlun! (Saşa'ya işaret eder) Bu senin kızın\..(Platonov'a işaret eder) Bu delikanlı senin damadın! Senin kız bir inci, babalık! Yalnız sen bu kadar güzel kız dünyaya getirebilirsin! Ya damat?

: E-e, öyleyse neden ağlamalıyım? Ağlamaya hiç gerek yok.

: O! Damat bey! Eşi yok böyle damadın, kâinatı dolaşsan bile! Ahlaklı, kibar, cömert, dürüst! Ya torunum! Kerata! Ellerini sallıyor, bana doğru uzanıyor ve "Cik cik: dede, dede! dede nelde," diyor? Bana verin o hay dutu, özledim, vallahi! : (Cebinden mendil çıkarır) Neden ağlayayım ki? Şükürler olsun...(ağlar) Ağlamaya hiç gerek yok.

30

TRİLETSKİ İVAN İVANOVİÇ

PLATONOV TRİLETSKİ

BUGROV

TRİLETSKİ

BUGROV TRİLETSKİ

BUGROV

ANNA PETROVNA

Albay, ağlıyor musun? Hayır... Neden ağlayayım ki? Şükürler olsun! Neden ağlayayım ki? Nikolay, yeter!

(Ayağa kalkar ve Bugrov'ın yanına oturur) Timofey Gordeîç, havanın tamperamanı bugün bayağı sıcak!

Ya, hakikaten öyle. Hamamın en üst katında gibi sıcaklık. Herhalde otuz, otuz beş var sıcaklık.

Acaba neden böyledir? Neden bu kadar sıcak, Timofey Gordeîç? Siz daha iyi biliyorsunuz. Ben bilmem. Ben daha çok doktorluk branşına yakınım.

Ama bence havanın sıcaklığı şundandır; çünkü haziran ayında hava soğuk olsaydı biz kahkaha atardık. (Herkes gülüşür.)

Evet... Şimdi anlıyorum... Timofey Gorde-yeviç, ot için yararlı olan hangisi, ildim mi, atmosfer mi?

Her şey iyidir, Nikolay İvanîç, ancak tahıl için yağmur daha çok gerekli... İklimin ne yaran var ki eğer yağmur olmazsa? Yağmursuz iklim beş para etmez. Evet... Haklısınız... Akıl kutusunuz. Peki başka konularla ilgili düşüncenizi alabilir-miyim, obur adamcağz? (Gülerek) Hiçbir fikrim yok. İşte ispatlanması gereken de bu idi. Pek akıllı bir insansınız, Timofey Gordeîç! Ya Anna Petrovna, bize yemek vermek ya da vermemek konusundaki fikrinizi alabilir miyim? Ha?

Bekleyin, Triletski! Herkes bekliyor, siz de bekleyin!

31

TRİLETSKİ

ŞAŞA

TRİLETSKİ PLATONOV ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ

PLATONOV VOYNİTSEV

: O bizim iştahlarımızdan ne anlar! O bizim sizinle, özellikle sizin benimle içmek istediğimizi bilmiyor! Ama çok hoş olur bir içki ve yanına bir şeyler atıştırırsak! Bir... Bir... (Bugrov'un kulağına bir şeyler fısıldar) Kötü mü? Crematum simplex...* Her şey var orada; dışarı servis bile... Havyar, güneşte kurutulmuş mersin balığının sırtı, som balığı, sardalya... Başka; altı-ve ya yedi katlı börek... Şö-ö-yle! Her çeşit direy, bitey Eski ve Yeni dünyanın... Bir an önce olsa... Çok mu acıktın, Timofey Gordeïç? Açık söyle...

: (Triletski'e) Eminim ki o kadar da aç değilsin, ne kadar isyan ediyorsun! İnsanların uslu uslu oturmasından hiç hoşlanmıyorsun!

: Hiç de değil. İnsanlara açlık işkencesi verilmesinden hoşlanmam, şişko! Anladın mı?

: Bak, sen şimdi espri yaptın, Nikolay İva-nıç, neden öyleyse hiç kimse gülmüyor?

: Ah, sıktınız artık! Bıktım ondan! İğrençliğe vardırdı işi. Korkunç! Peki, peki, iğrenç adam! Şimdi sizin karnınızı doyururum! (çıkart)

: Ha, şöyle.

SAHNE 9 (Aynı kişiler, Anna Petrovna dışında)

: Gerçekte hiç fena olmaz. Bir şeyler atıştıralım... Saat kaç? Ben de acıktım...

: Benim karım nerde, baylar? Platonov onu göremedi ki daha... Tanıştırmak gerekiyor.

* Sıradan gıdalar.

PLATONOV

VOYNİTSEV PLATONOV

VOYNİTSEV

TRİLETSKİ

VENGEROVIÇ TRİLETSKİ

PETRİN BUGROV VENGEROVIÇ I

GLAGOLYEV I VENGEROVIÇ I GLAGOLYEV I

(ayağa kalkar) Gideyim onu arayayım. Bahçeyi o kadar sevdi ki oradan kopamıyor. Laf aramızda, Sergey Pavloviç... Sizden beni eşinize takdim etmemenizi rica etsem... Bakalım, kendisi beni tanır mı? Bir zamanlar onunla birazcık tanıştığımız vardı ve... Tanışıyor muydunuz? Soneyle mi.? Bir zamanlar, şey... Öğrenci olduğum zaman, galiba. Lütfen, beni onunla tanıştırmayın ve susun, tek laf bile etmeyin... Pekâlâ. Bu adamın tanımadığı yok! Hangi zamanda yetiştiriyor bu işleri? (bahçeye gider)

Baylar, "Rus Kuryesinde" önemli bir yazı yayınladım! Okudunuz mu? Abram Abra-moviç, siz okudunuz mu? Okudum.

Ama, nasıl yazmışım, öyle değil mi? Hele sizi, sizi, Abram Abramoviç, nasıl da sergilemişim, tıpkı yamyam gibi. Öyle bir şey yazmışım ki tüm Avrupa şaşıracak! (Kahkahalar atar) Ha, şimdi anladım! Şu V.! Peki B. kim?

(Gülüyor) Bu benim, (alınını siler) Boş verin!

Evet, ne yapalım! Bu çok iyi. Ben de yazabilseydim, mutlaka gazetelere yazardım. Evvela, bunun için para ödeniyor, iki, yazan insanlara nedense pek akıllı adam muamelesi yapmak alışkanlığı var bizde. Yalnız, doktor, bu yazıyı siz yazmamışsınız. Onu, Porfiry Semyonoviç yazmış. Siz nerden biliyorsunuz? Biliyorum.

Tuhaf... Ben yazdım, evet fakat nerden öğrendiniz bunu?

32

33

VENGEROVIÇ 1

GLAGOLYEVİ

TRİLETSKİ GREKOVA

TRİLETSKİ GREKOVA

TRİLETSKİ GLAGOLYEVİ İVAN İVANOVIÇ

GREKOVA

: Her şeyi öğrenebilirsiniz, yeter ki istekli olasınız. Taahhütlü mü gönderdiniz, işte posta memurumuzun hafızası pek iyidir. Tüm hikâyeye bu. Kafanızı yormaya gerek yok. Ayrıca benim Musevi sinsiliğimin de hiç alakası yok... (gülüyor) Merak etmeyin, kısas almayacağım.

Ben zaten korkmuyorum fakat... tuhaf geliyor!

(İçeri Grekova girer.)

SAHNE 10 (Aynı kişiler ve Grekova)

: (Yerinden fırlar) Marya Yefimovna! Aman da ne hoş, aman da ne büyük sürpriz!

: (Elini uzatır) Merhaba, Nikolay İvanıç! (herkesi kafasıyla selamlar) Merhaba, baylar!

: (Sırtındaki şalı alır) Sizin şalınızı alıyorum... Keyfiniz nasıl? Bir kez daha merhaba! (elini öper) İyi misiniz?

: Her zamanki gibi...(Biraz çekinerek rasîge-le bir sandalyeye oturur) Anna Petrovna evde mi?

: Evde. (onun yanına oturur)

: Merhaba, Marya Yefimovna.!

: Bu Marya Yefimovna mı? Zar zor tanıdım! (Grekova'ya yanaşır ve onun ellerini öper) Sizi görme fırsatını elde ettiğim için çok mutlu oldum... Ne güzel sizi görmek...

: Merhaba, İvan İvanoviç! (öksürür) Çok sıcak... Lütfen, ellerimi öpmeyin... Rahatsız oluyorum... Hoşlanmıyorum...

34

PLATONOV

GREKOVA

PLATONOV

GREKOVA

PLATONOV GREKOVA

PLATONOV

TRİLETSKİ

PLATONOV

GREKOVA PLATONOV

GREKOVA TRİLETSKİ

PLATONOV

GREKOVA

PLATONOV

GREKOVA

(Grekova'ya yanaşır) Efendim, sizi selamladığım için şeref duyuyorum! (ellerinden öpmek ister) Nasılsınız? Elinizi verin bana! (Ellerini geri çeker) Gerek yok... Neden? Layık görmüyor musunuz? Bilmiyorum layık mısınız, değil misiniz, ama... samimi değilsiniz, öyle değil mi? Samimi değil miyim? Nerden çıkardınız bunu?

Eğer benim bundan hoşlanmadığımı duy-masaydınız, elimi öpmezsiniz... Siz zaten benim hoşlanmadığım şeyleri yapmaktan zevk alıyorsunuz.

Hemen de bundan bir sonuç çıkarıyorsunuz! (Platonov'a) Çekil!

Şimdi... Sizin tahta kurusu eteriniz ne oldu, Marya Yefimovna? Ne eteri?

Duydum ki tahta kurusundan eter yapıyor-muşsunuz... İlmi zenginleştirmek istiyormuşsünüz... Takdire şayan bir davranış! Siz hep şaka yapıyorsunuz... Evet, hep şaka yapar... Demek ki geldiniz, Marya Yefimovna... Maman nasıllar?

: Yanaklarınız pembe pembe, ne güzel! Çok mu sıcak size?!

: (Ayağa kalkar) Neden söylüyorsunuz bunları bana?

: Sizinle konuşmak istiyorum... Sizinle ko-nuşmayalı epeyi oldu. Neden kıızıyorsunuz ki? Ne zaman bana kızmaktan vazgeçeceksiniz?

: Beni görünce kendinizi rahatsız hissetmeye başlıyorsunuz... Size mani mi oluyorum? Fakat... Sizin rahatınızı kaçırmamak için,

35

PLATONOV

GREKOVA

TRİLETSKİ

PLATONOV TRİLETSKİ GLAGOLYEVİ ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ

PLATONOV TRİLETSKİ ANNA PETROVNA

imkân buldukça sizin gözünüze gözükmeye çalışıyorum...İnanın, eğer Nikolay İvanıç bana sizin burada olmadığınıza dair şeref sözü vermeseydi, buraya hayatta gel-mezdim...(Triletski'e) Ayp, efendim, aldatmak çok ayp!

: Nikolay, yalan söylemekten utanmıyor musun? (Grekova'ya) Yoksa siz ağlamaya mı hazırlandınız... Ağlayın! Bazen gözyaşları rahatlatır..

: (Hızla kapıya doğru gider ve Anna Petrovna'yla karşılaşır.)

SAHNE 11 (Aynı kişiler ile Anna Petrovna)

: (Platonov'a) Çok saçma... Çok saçma! Anlıyor musun? Saçma! Bir kez daha saçma ve... biz düşmanız!

: Seninle ne alakası var?

: Saçma! Ve sen ne yaptığını bilmiyorsun!

: Acımasızca, Mihail Vasiliç! Marya Yefimovna! Sizi görmek ne güzel! (Grekova'yla el sıkışır) Çok güzel... Siz benim nadir konuklarımdansınız... Siz geldiniz, ve ben sizi bunun için seviyorum... Oturalım.... (Oturlur.) Çok mutluyum geldiğinize... Nikolay İvanoviç'e de teşekkürler... Sizi köyünüzden koparabildi...

(Platonov'a) Ya ben onu seviyorsam, diyelim ki?

Sevgi... Lütfen!

Sen ne söylediğini bilmiyorsun!

Nasılsınız, canım benim?

36

GREKOVA ANNA PETROVNA

GREKOVA

ANNA PETROVNA

GREKOVA TRİLETSKİ GLAGOLYEV 1

PLATONOV GLAGOLYEV 1

ŞAŞA

ANNA PETROVNA

GLAGOLYEV 1

ŞAŞA

ANNA PETROVNA

PLATONOV

GREKOVA

PLATONOV

: Teşekkür ederim.

: Yorgunsunuz... (yüzüne bakar) Kolay değil Yirmi verst* yol geldiniz, alışkın değilsiniz...

: Hayır... (mendilini çıkarır, gözlerine yaklaştırır ve ağlamaya başlar) Hayır...

: Ne oldu, Marya Yefimovna?

ARA.

Yok bir şey... (Sahne gezinir.)

(Platonov'a) Mihail Vasilyeviç, özür dilemeniz gerekiyor! Neden? Bir de soruyorsunuz ha?! Çok kınıcıydı-

verst:1.06km.-çev.

(Platonov'a yanaşır) Lütfen özür dile, aksi halde ben giderim!.. Lütfen! Benim de uzun yolculuktan sonra ağlamak gibi bir alışkanlığım var... Sinirlerim bozuluyor!.. Nihayet... Ben de bunu istiyorum! Nezaketsizlik bu, beklemezdim hiç sizden! Sana özür dile diyorum! Vicdansız! Anlıyorum... (Platonov'un yüzüne bakar) Yapmışsın yapacağımı, değil mi?... Bağışlayın, Marya Yefimovna. Suç bende, şu adamla konuşmayı unutmuşum... Şu adamla... Suç bende...

(Grekova'ya yanaşır) Marya Yefimovna! (Kafasını kaldırır) Ne istiyorsunuz? Affedersiniz... Herkesin karşısında sizden af diliyorum... Utancımdan elli ateş üstünde ya-

37

GREKOVA

myorum!.. Hadi, verin elinizi bana... Şerefim üzerine yemin ediyorum ki, samimiyim... (kadının elini tutar) Barışalım... Hadi... Gözyaşlarını silelim... Barıştık mı? (ellerinden öper)

: Barıştık, (yüzünü mendille kapatır ve koşarak çıkar)

(Onun peşinden Triletski de çıkar)

SAHNE 13

(Aynı kişiler, Voynitsev, Sofya Yegorovna, Vengeroviç 2, daha sonra Triletski)

SAHNE 12 (Aynı kişiler, Grekova ve Triletski hariç)

ANNA PETROVNA GLAGOLYEVİ

PLATONOV

ANNA PETROVNA GLAGOLYEV 1

ANNA PETROVNA PLATONOV

: Hiç beklemezdim sizden... Siz!

: Dikkatli olun, Mihail Vasilyeviç, Allah aşkına dikkatli olun!

: Yeter... (koltuğa oturur) Ne yaparsa yapsın... Aptallık bende ki onunla konuşuyorum, oysa konuşmaya hiç değmez...

: Neden Triletski onun peşinden gitti? Her kadın gözyaşlarını göstermekten hoşlanmaz.

: Çok saygılıymdır böyle hassas kadınlara... Aslında fazla bir şey söylemediniz ki ona... Yani sanırım söylemediniz ama... Tek işaret, tek sözcük...

: Hiç iyi yapmıyorsunuz, Mihail Vasilyeviç, hiç iyi yapmıyorsunuz...

: Ben özür diledim, Anna Petrovna. (İçeri Voynitsev, Sofya Yegorovna ve Vengeroviç 2 girerler)

VOYNİTSEV VENGEROVİÇ 2 ANNA PETROVNA PLATONOV SOFYA YEGOROVNA
GLAGOLYEV 1

VOYNİTSEV GLAGOLYEV 1

PLATONOV VOYNİTSEV

TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

GLAGOLYEV 1

: (Koşarak içeri girer) Geliyor, geliyor!

(Şarkı tarzında) Geliyor! : (Kapıya doğru geçer ve kollarını çaprazlama kavuşturur)

Sonunda Sofya şu korkunç sıcaktan bıktı! Buyursunlar!

: (Kendi kendine) Sofya! Aman Tanrım, ne kadar da değişmiş!

: Vengeroviç'le lafa daldık, sığağı bile unuttum... (koltuğa oturur, Platonov'a çok yakın) Sizin bahçeyi pek beğendim, Sergey.

: (Sofya Yegorovna'nın yanına oturur) Sergey Pavloviç!

: Efendim?

: Sofya Yegorovna, canım dostum benim, perşembe günü bana geleceğinize dair söz verdi.

: (Kendi kendine) Bana baktı!

: Biz de sözümüzde dururuz. Hepimiz, kumpanyayla size uğrayacağız...

: (İçeri girer) Oh, kadınlar, kadınlar! Diyor Shakespeare ama yalan söylemiş. Ah kadınlar, vah kadınlar, demek gerekiyormuş!

: Marya Yefimovna nerede?

: Onu bahçeye çıkardım. Birazcık hava alsın, efkâr dağıtsın!

: Siz bana hiç gelmediniz, Sofya Yegorovna! Umarım evimi beğenirsiniz...Bahçe de sizinkine nazaran

daha geniş; birbi-

38

39

ANNA PETROVNA SOFYA YEGOROVNA

GLAGOLYEV I BUGROV

TRİLETSKİ

BUGROV

TRİLETSKİ

BUGROV

TRİLETSKİ

BUGROV

ANNA PETROVNA GLAGOLYEV I

SOFYA YEGOROVNA GLAGOLYEV I

rinden güzel atlarım var, üstelik iyi demlenmiş çayımız da...

ARA

: (Sessizlik) Bir aptal doğdu.

(Herkes gülüşür.) : (Sessizce Glagolyev'e, Platonov'a işaret

eder) Bu adam kim? İşte şu, yanımda

oturan!

: (Gülerek) Bu bizim öğretmen... Soyadını bilmiyorum...

: (Triletski'e) Nikolay İvanıç, Allah aşkına, siz her türlü hastalıklara deva oluyor musunuz, yoksa her türlü hastalığı tedavi edemez misiniz? Her türlü. Şarbonu da mı? Şarbonu da.

Ya kuduz köpek ısırsa, onu da mı ? Yoksa sizi kuduz köpek mi ısırды? (ondan uzaklaşar)

Allah korusun! Ne diyorsunuz, Nikolay İvanıç! Allahaşkına! (Herkes gülüşür.)

Size nasıl gidilir, Porfiriy Semyonoviç? Yusnovka üzerinden mi?

: Hayır... Yusnovka'dan gitmeye kalkışırsanız dolambaçlı olur. Doğru Plato-novka'dan gelin. Hemen hemen Plato-novka'ya iki verst kala oturuyorum.

: Ben biliyorum şu Platonovka'yı. O hâlâ var mı?

: Olmaz olur mu?..

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

VOYNİTSEV

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

ANNA PETROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA VOYNİTSEV

: Bir zamanlar oranın çiftlik ağasıyla tanışmıştım, Platonov'la. Sergey, senin haberin var mı, nerde şu Platonov?

: (Kendi kendine) Bir de bana soruyor nerde olduğunu.

: Galiba biliyorum. İsmi hatırlıyor musun? (gülür)

: Ben de galiba onunla bir zamanlar tanışıyordum. Onun ismi Mihail Vasilye-viç. (Gülüşürler.)

: Evet, evet...Onun adı Mihail Vasilyeviç. Onunla tanıştığımda daha öğrenciydi. Neredeyse bir çocuktuk... Siz gülüyorsunuz, baylar... Fakat söylediklerimde gülecek ne var ki...

: (Kahkahalar içinde Platonov'a işaret eder) Artık tanısanıza onu, adam sabırsızlıktan palayacak!

: (Ayağa kalkar)

'. (Ayağa kalkar ve Platonov'a bakar)Evet.. odur. Neden susuyorsunuz, Mihail Vasilyeviç?.. Sahiden bu siz misiniz?

: Tanımadınız mı, Sofya Yegorovna? E- e şaşacak ne var ki! Dört buçuk sene geçmiş, nerdeyse beş sene, hiçbir sıçan insan suratını bu şekilde, yani benim gibi, beş sene kemirmeye kadir değil. : (Elini Platonov'a uzatır) Şimdi sizi tanımaya başlıyorum. Ne kadar da değişmişsiniz. !

: (Saşa'yı Sofya Yegorovna'ya doğru yaklaştırır) Bu da onun karısı!.. Alek-sandra İvanovna, dünyanın en esprili adamlarından olan Nikolay İvanıç'ın kardeşi.

40

41

SOFYA YEGOROVNA ANNA PETROVNA PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

: (Elini uzatır) Memnun oldum, (oturur) Evlenmişsiniz de!.. Ne zaman? Ha, beş yıl olmuş...

: Bravo, Platonov! Bir yere gitmez ama herkesi tanır. Sofi bizim dostumuz, prezante ediyorum!

: Bu değerli prezante, kendisinde size sağlığını sorma hakkını nasıl buluyor, Sofya Yegorovna, Nasılsınız?

: Fena değil. Ama sağlığım pek iyi sayılmaz. Siz nasılsınız? Sağlığınız nasıl? Siz beni ikinci Bayron, bense kendimi özel işler bakanı gibi düşerken, kader benimle hiç tahmin etmediğim bir oyun oynadı. Ben, Sofya Yegorovna, öğretmenim, o kadar. Siz?

: Evet ben...

ARA.

Galiba birazcık tuhaf...

: İnanılmaz! Neden?.. Neden fazlası değil?

: Tek kelimeyle sizin soruyu cevaplaya-mam, Sofya Yegorovna....

ARA.

: Üniversiteyi bitirdiniz mi bari? : Hayır. Bıraktım.

: Hm... Ama bu size insan olmak için engel olmuyor, öyle değil mi? : Affedersiniz... Sorunuzu anlayamadım...

42

SOFYA YEGOROVNA

TRİLETSKİ PLATONOV

ŞERBUK

ANNA PETROVNA

HERKES

ŞERBUK

Galiba fikrimi yeterince ifade edemedim. Yani bu size iyi bir insan olmak için... çalışkan biri olmak için, demek istiyorum ki, örnekte kadın özgürlüğü konusunda çalışmak için yeterince olanak tanıyor mu? Size ideaya hizmet eden insan olmak için engel olmuyor, değil mi?

: (Kendi kendine) Atıyor!

: (Kendi kendine) Öyle mi? Hm... (kadına) Nasıl söylesem, bilmem ki? Galiba bu engel olmuyor, fakat... engel olacak ne var ki? (gülür) Bana hiçbir şey engel olamaz.... Ben yerde yatan taşım. Yerde yatan taşların zaten kendileri engel olmak içindirler.... (İçeri Şerbuk girer)

SAHNE 14 ' (Aynı kişiler ve Şerbuk)

: (Kapıda) Atlara arpa verme! Kötü taşıdılar beni!

: Hey-hey! Benim kavalie geldi!

: PavelPetroviç!

: (Sessizce Anna Petrovna'nın ve Sa-şa'nın elini öper, sessizce baylara baş eğerek ve herkesle merhabalaşır) Dostlarım! Lütfen, bana, şüpheli objeye, gönlümün dilediği bir kadının nerde olduğunu söyler misiniz? Sanıyorum ki bu, kendileridir! (Sofya Yegorovna'ya işaret eder) Anna Petrovna, sizden beni takdim etmenizi rica edeceğim, kim olduğumu açıklayanızı!

43

ANNA PETROVNA

ŞERBUK ANNA PETROVNA

ŞERBUK

SOFYA YEGOROVNA ŞERBUK

SOFYA YEGOROVNA ŞERBUK

(Onun koluna girer ve Sofya Yegorov-na'ya yaklaşırlar) Emekli ordu korneti,* Pavel Petroviç Şerbuk! Ya duygular konusunda? Ha... unuttum... Bizim dostumuz, komşumuz, kavalieyiz, misafirimiz ve alacaklımız.

Hakikaten! Zatı âlileri rahmetli generalin en yakın dostu, (eğilerek selamlar) Elinizi, izninizle!

(Elini uzatır ve sonra geri çeker) Çok hoş ama... gerekmez. Üzüldüm....Sizin eşinizi ellerimde taşıdım, ta-a o masanın altında dolaştığı zaman... Ondan bir hatıram var ve o hatırayı mezara götüreceğim, (ağzını açar) İşte!. Dişsiz kaldım! Görüyor musunuz? (Herkes güler)

Ben onu elimde tutuyorum, o, Serejen-ka, yavrucağım, eğleniyor, dişime doğru bir vurmaz mı? Ha -ha -ha...Yaramaz çocuk! Siz onun hatırasına pek saygılısınız, affedersiniz adınızı bilmiyorum! Güzelliğiniz bana bir tabloyu anımsatıyor... Yalnız minnacık burnunuz farklı... Elinizi alabilir miyim? (Petrin, Vengeroviç l yanına oturur ve yüksek sesle gazete okumaya başlar) (Elini uzatır) Madem ki siz... (Onun elini öper) Mersi! (Platonov'a) Mişenka, nasılsınız? Maşallah, maşallah, bin kere maşallah! (Oturur) Ben seni dünyaya ilk göz açtığından beri bi

PLATONOV ŞERBUK

TRİLETSKÎ ŞERBUK

TRİLETSKÎ

ŞERBUK

TRİLETSKÎ

ŞERBUK

Kornet: Eski Rus ordusunda süvaride ilk subay rütbesi

44

liyorum... Hep büyüyor, büyüyorsun... Tu, tu! Allah nazardan korusun! Aferin! Ne kadar da güzel! E-e, yakışıklı! Askeriye yoluyla mı gittin? Zayıf çıktım, Pavel Petroviç! (Triletski'e işaret eder) O mu dedi? O mu dedi? O boşboğaza inanma. Pavel Petroviç lütfen küfür etmeyin.! O benim bel ağrılarımı tedavi ediyordu. Bunu yeme, şunu yeme, yerde yatma... Ama tedavi hiçbir işe yaramadı. İşte ben de bunun için ondan hesap sordum: "Neden para aldın ve tedavi edemedin?" O da bana şöyle dedi: "İkisinden biri olur. Ya tedavi edilir, ya para alınır!". Aferin vallahi?! Neden aldatıyorsunuz, Velzevul Busefalo-viç? Ne kadar para vermiştiniz ki bana, lütfen söylemlisiniz? Hatırlasamza! Size alü defa geldim yalnızca bir ruble aldım, hem de yırtık bir ruble... Bir dilenciye vermek istedim, o bile almadı. "Çok yırtılmış," dedi, "numaralan silinmiş," dedi! Ama altı defa gelmenin sebebi benim hastalığım değil, kiracımın kızının guelgue chose(fr.) olmasıydı.

Platonov, sen ona yakın oturuyorsun... Birkaç kez onun kelinden şıklat benim adıma! Lütfen, n'olursun!

Boş ver! Yeter! Uyuyan aslanı öfkelenendirme! Daha çok genç! (Platonov'a) Senin baban da delikanlıydı! Biz rahmetliyle çok dosttuk. Şakacıydı! Şimdi bizim gibi eğlenen yok, böyleleri kalmadı... Ehheh. Ne zamanlardı... (Petrin'e) Gerasya! Allahım seversin! Biz şurada sohbet ediyoruz, sen yüksek sesle okuyorsun! İnsan biraz nezaketli olur, değil mi?

45

ŞAŞA

İVAN İVANOVIÇ ŞERBUK

PETRİN

PLATONOV PETRİN

PLATONOV

PETRİN

PLATONOV

PETRİN

PLATONOV PETRİN

PLATONOV PETRİN

(İvan İvanoviç'in omzundan iter) Baba! Uyumasana burada! Ayp! (Uyanır ve bir dakika sonra tekrar uyur) Hayır... Konuşamıyorum! (ayağa kalkar) Onu dinleyin... O okuyor!.. (Ayağa kalkar ve Platonov'a yanaşır) Ne dediniz?

Kesinlikle hiçbir şey... Hayır, siz bir şey söylediniz...Petrin üzerine birşey söylediniz... Galiba rüya gördünüz.... Eleştiriyor musunuz? Hiçbir şey söylemedim! İnanın, rüya gördünüz!

İstediğiniz kadar konuşabilirsiniz... Petrin... Petrin... Ne Petrin? (Gazeteyi cebine bırakır) Petrin belki de üniversite okumuş, belki de hukuk doktorudur, belki de... Haberiniz var mı? Benim ilmi titrim mezara kadar benimle kalacak... İşte, böyle. Saray müşaviri... Haberiniz var mı? Sizden daha fazla yaşadım. Altmışımı bitiriyorum, Allaha şükürler olsun.

Memnun oldum, fakat, ne demek istediniz ki?

Benim kadar yaşayın, canım, o zaman anlarsınız! Hayat şakaya gelmez! Hayat ısırrır...

(Omuzlarını çeker) Doğrusu bilemiyorum, ne demek istiyorsunuz, Gerasim Kuzmiç... Sizi anlamıyorum... Kendinizden başladınız, hayata geçiverdiniz... Sizinle hayat arasında ne bağlantı olabilir ki? Hayat sizi birazcık ezsin, iyice silkelesin, o zaman siz de gençlere kuşkuyla bakarsınız... Hayat bu, beyefendiciğim... Hayat nedir?

46

PLATONOV

PETRİN PLATONOV

PETRİN

PLATONOV GLAGOLYEV I PLATONOV

GLAGOLYEV I PLATONOV GLAGOLYEV I

İşte, bakın nedir! İnsan doğduğunda üç hayat

yolundan birini seçer, çünkü başka seçenek

yok: Sağa giderseniz, canavarlar yer sizi, sola

giderseniz, kendiniz canavarları yersiniz,

doğru giderseniz, kendi kendinizi yersiniz.

: Ne demezsiniz... Hm... Siz bu sonuca ilmi yollarla mı geldiniz, yoksa tecrübeyle mi?

: Tecrübe yoluyla.

: Tecrübe yoluyla...(Güler) Sayın Gerasim Kuzmiç, bunları bana değil, bir başkasına söyleyin... Aslında, benimle konuşurken derin konulara değinmemenizi tavsiye etmiştim... Hem gülüyorum, yemin ediyorum, hem de inanmıyorum. Sizin ihtiyar, amatörce bilgeliğinize inanmıyorum! İnanmıyorum, babamın dostları, sizin derin konularda yaptığınız sade konuşmalara samimiyetle inanmıyorum, kendi aklınızla bunları söylemenize inanmıyorum!

: Evet... Gerçekten... Taze ağaçtan her şey 'yaparsınız: Bina, gemi, her şey... köhne ağaç geniş ve yüksek olsa bile hiçbir işe yaramaz...

: Ben genelde ihtiyarlardan bahsetmiyorum, babamın dostlarından bahsediyorum.

: Ben de babanızın dostu oldum, Mihail Va-silyeviç!

: Babamın az mı dostu vardı... Bir bakıyordun, tüm avlu araba ve faytonlarla doluyordu.

: Hayır... Demek ki bana da inanmıyorsunuz? (kahkahayla güler)

: Hm... Nasıl söylesem?... Size de, Porfiriy Semyonoviç size de pek inanmıyorum.

: Öyle mi? (elini ona doğru uzatır) Teşekkürler, canım benim, samimi olduğunuz

47

PLATONOV

GLAGOLYEV 1 PLATONOV

ANNA PETROVNA

PLATONOV

VENGEROVIÇ 2 PLATONOV VENGEROVIÇ 2 PLATONOV ANNA PETROVNA
VENGEROVIÇ 2

PLATONOV

için! Samimiyetiniz beni size daha da yaklaştırıyor.

Siz çok iyisiniz... Hatta ve hatta size çok saygım var, ama... ama... Lütfen, söyler misiniz! Aması ne? Fakat.... o kadar da saf olmaya gerek yok, çünkü o zaman Fonvizi'nin Skotininler'le ve Prostakovlar'la aynı kaptan çorba içen ağırbaşlı Starodumovlar'ına, veya sıkı Milo-novlar'ına inanırsınız ve o zalimlere inanırsınız ki onlar yalnız bu nedenle kutsallar ki; ne iyilik yaparlar, ne de kötülük. Lütfen, alınmayın!

Bu türlü konuşmalardan hiç hoşlanmam, hele bu konuşmalar Platonov'la yapılıyorsa... Her zaman olduğu gibi sonu kötü oluyor. Mihail Vasiliç, yeni dostumuzu takdim edeyim! (Vengeroviç 2'yi işaret eder) İsak Abramoviç Vengeroviç! Öğrenci... A... (ayağa kalkar ve Vengeroviç 2'ye doğru ilerler) Ne güzel! Çok memnun oldum, (elinizi uzatır) Neler verirdim neler, tekrar öğrenci adımı taşımak için...

ARA

Size elimi uzatıyorum... Alın elimi veya kendi elinizi bana verin... Ne onu ne de bunu yapmam.... Ne?

Size el uzatmam. Tuhaf.V.Neden?

(Kendi kendine) Kahretsin, neler oluyor!? Çünkü bunun nedeni var... Sizin gibi insanlardan nefret ediyorum! Bravissime... (Vengeroviç 2'ye yukardan aşağıya kadar titizlikle bakar) Size şöyle

VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

VENGEROVİÇ 2

TRİLETSKİ

PLATONOV

VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

söyleyeyim, çok ama çok hoşuma gitti, eğer gelecekte size gerekli olabilecek onurunuzu kırmıyorsa....

ARA

Siz bana dev cüceye bakarmış gibi bakıyorsunuz. Belki siz sahiden de devsiniz.

Ben namuslu insanım ve bayağı insan değilim.

İşte, bununla sizi tebrik ediyorum... Genç öğrenciyi namussuz insan olarak görmek çok tuhaf olurdu... Size namussuzluk üzerine soru soran yok ki... Delikanlı, elinizi uzatmayacak mısınız? Ben sadaka vermiyorum. (Yuh çeker)

Vermiyor musunuz? Siz bilirsiniz... Ben nezaketten, sadakadan bahsetmiyorum... Çok mu nefret ediyorsunuz? Olabileceği kadar, bir insan bayağılık, asalaklık, soytarılıktan ne kadar nefret ederse o kadar...

(Ah çeker) Çoktandır ki bu türlü nutuklar işitmiyordum... Arabacının ritmik şarkılarında cana yakın bir şeyler var!.. Ve bir zamanlar ben de bu tür şeyler okumaktan hoşlanırdım... Fakat, ne yazık ki bunların hepsi kelimelerdir.... Hoş ama yalnızca kelimelerdir... Birazcık samimiyet de olursa.... Falso veren sesler alışkın olmayan kulağı korkunç tırmalar... Bu konuşmayı kapatsak? Neden? Bizi merakla bekliyorlar,

ayrıca, birbirimizden daha bıkmadık ki... Hadi, biraz daha konuşalım aynı tarzda... (İçeri Vasiliy, peşinden de Osip girer)

48

49

OSİP

PLATONOV

ANNA PETROVNA

OSİP

ANNA PETROVNA

PLATONOV

OSİP

VOYNİTSEV

ANNA PETROVNA

SAHNE 15 (Aynı kişiler ve Osip)

: (içeri girer) Hmm... Zatı âlileri hazretlerine hoş geldiniz demekten onur duyarım...

ARA

Allahtan dilediklerinizin hepsi olur, inşallah.

(Gülüşürler)

: Kimleri görüyorum?! Kahrolası vaftiz! İnsanların en kötüsü! Tanrının kullarının en kötüsü!

Demeyin! Bir tek sizin yeriniz eksikti! Neden geldiniz? Kutlamak için. Aman, eksik olsun! Defol! Bu sen misin, gecenin karanlığına ve gündüzün ışığına korkunç felaket katan? Ne zamandan beri seni görmedim, insan - katil, altı yüz altmış altı! E-e, dostum! Hadi bir şeyler anlat! Büyük Osip'in dileğini yerine yetkelim!

(Eğilerek selam verir) Hoş geldiniz, zatı âlileri! Sergey Pavloviç! Kanuni nikâhınız kutlu olsun! Ailenizle ilgili ne varsa her şey iyi olsun! İnşallah!

Teşekkür ederim! (Sofya Yegorovna'ya) Sofi, seni Voynitsev korkuluğuyla tanıştrayım!

Onu tutmayın, Platonov! Bırak gitsin! Ben ona çok kızgımm. (Osip'e) Mutfaktakilere söyle sana yemek versinler... Gözlerin cin gibi! Kışın çok mu ağaç çaldın?

50

OSİP

ANNA PETROVNA

OSİP

ANNA PETROVNA OSİP

PLATONOV

OSİP PLATONOV

OSİP TRİLETSKİ

OSİP TRİLETSKİ

(Güler) Şöyle üç, dört ağaç...

(Herkes güler)

(Gülerek) Atıyorsun! Bakar mısınız, şunun

zinciri de var! Bakar mısınız! Şu zincir altın

mı? Saatiniz kaç, öğrenebilir miyim?

(Duvar saatine bakar) İkiyi yirmi iki dakika

geçiyor... Elinizi öpebilir miyim?

(Ellerini onun dudaklarına yaklaştırır) Al,

öp!..

(kadının elini öper) Size minnettarım, zati

âlileri, içtenliğiniz için! (eğilerek teşekkür

eder) Neden beni tutuyorsunuz, Mihail Va-

silyeviç?

Kaybolursun diye korkuyorum. Seni çok seviyorum, canım! Bravo sana, aferin, Allah belasını versin! Akıllı, nasıl oldu da buralara düştün?

Şu aptalın peşine düştüm, Vasiliy'nin, işte size uğradım buraya gelmişken. Akıllı aptalın peşine düşmüş, yoksa tam tersi?! Baylar, takdim etmekle onur duyuyorum! Pek enteresan subje! Zoo müzesinin kana susamış en enteresan hayvanlarından biri! (Osip'i dört tarafa döndürerek takdim ediyor) Ayrıca herkes onu Osip, at hırsızı, insan katili ve hırsız diye tanır. Voynitsev-ka'da doğdu, hırsızlık yaptı ve Voynitsev-ka'da insan öldürdü ve aynı Voynitsevka'da da mahvolacak! (Gülüşürler)

(Güler) Çok tuhafsiniz, Mihail Vasilye-viç!

(Osip'e dikkatle bakar) Neyle meşgulsün, azizim?

Hırsızlıkla.

Hmm... Ne hoş meşguliyet... Amma da siniksin!

51

OSİP TRİLETSKİ

PLATONOV

OSİP PLATONOV

OSİP PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV OSİP PLATONOV

OSİP PLATONOV

Sinik de ne demek?

Sinik Yunan sözcüğüdür, senin diline çevirince anlamı şu: Herkesin, onun domuz olduğunu bilmesini isteyen domuz. Aman Tanrım, o gülümsüyor! Bu ne tebessüm! Şu surata bakın, surata! Şu suratta yüz put demir var! Taşa vursanız bile kolay kolay kırılmaz! (adamı aynaya yaklaştıır) Korkuluk, baksana! Görüyor musun? Hiç şaşmaz mısın? Sıradan bir adam! Hatta daha kötü... Öyle mi? Bahadır, değil mi? İlya Muro-mes*, değil mi? (adamın omzuna vurur) O cesaretli, muzaffer bir kahraman! Artık biz neyiz ki? Kimiz ki? Bir köşeden öbür köşeye koşan ufak tefek insancıklar, yabancılar gibi dolaşıyoruz, kendi yerimizi bilmiyoruz! Bize şimdi ne lazım biliyor musun; meydana yiğit sıfatıyla düşmek, kahramana çevrilip de vurup kesmek, kasıp kavurmak. Kim bilir?

Keser miydin? Sen güçsüzsün! Bunlar adale değil, kendirdir! Sahi, neden sürgünde değilsin?

Yeter, Platonov! Vallahi sıkıldım. Osip, sen hiç zindana girdin mi? Bazen... Her kış giriyorum. Böylesi daha iyi... Orman çok soğuk, zindana gir. Peki, neden sürgünde değilsin? Bilmem... Brakın, Mihail Vasilyeviç! Sen ermiş misin? Hem sen, zaman ve mekânın dışında mısın? Yoksa sen geleneklerle, kanunun dışında biri misin?

Rus halk masalları kahramanı.

OSİP

52

PLATONOV

OSİP

PLATONOV

VENGEROVİÇ İ PLATONOV

VENGEROVİÇ İ PLATONOV

Affedersiniz... Kanun ne diyor? Sibirya'ya yalnız olaylar dolayısıyla yakalandığında veya suçüstü yakalandığında gönderiliyor-sun... Herkes, diyelim ki benim hırsız ve haydut olduğumu biliyor (güler), fakat hiç kimse bunu kanıtlayamaz... Hm... Halk şimdi cesaretini kaybetmiş, aptaldır, akıllı değil yani... E, tabii ki kanıtlamaktan da çekiniyor... Tabii ki sürgün edilebilirim ama yasalar iyi incelenmiyor... Her şeyden korkuyor halk... Eşek gibi olmuş halk, tek sözle... Hep el altından, gizlice... Menfur, iğrenç halk... Cahil... Bu halkı kırsan bile kendini suçlama...

Bakar mısın, nasıl da önemli şeyler söylüyor şu herif! Kendi kendine çözdü bunları, iğrenç hayvan. Rusya'da daha ne rezaletler oluyormuş bakalım!

Bunları söyleyen bir tek ben değilim, Mihail Vasilîç.! Herkes bu fikirdedir. Örneğin, Abram Abramoviç...

Öyle mi, fakat o da kanun dışı birisi... Herkes biliyor ama kimse kanıtlayamaz. Sanırım, beni rahat bırakabilirsiniz... Ondan hiç konuşmayalım... Tıpatıp senin gibi, tek fark onun akıllı ve Arkadya çobanı gibi mutlu olmasıdır. Hem de... Onun yüzüne söyleyemezsiniz ama sana olur. Bir ağacın meyvesisiniz... Fakat, altmış meyhane, dostum benim, altmış meyhane, senin altmış kapikin bile yok! Altmış üç meyhane.

Bir sene sonra yetmiş üç olacak... O hayır işleri yapıyor, yemekler veriyor, herkesten saygı görüyor, herkes onu görür görmez şapkasını çıkarıyor, ya sen!., büyük adamsın, fakat... kardeşim, yaşayamıyorsun...

53

VENGEROVİÇ İ PLATONOV

ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV

OSİP

VENGEROVİÇ İ PLATONOV ANNA PETROVNA

ŞAŞA

PLATONOV

OSİP

beceremiy örsün! zararlı adamsın!

Yaşamayı bilmiyorsun,

VENGEROVİÇ İ

Siz düş kurmaya başladınız, Mihail Vasilye-viç! (ayağa kalkar ve diğer sandalyeye geçer) Şu kafada

yıldırımkıran da var... Yaşadığı kadar sessizce yaşayacak, belki de daha fazla... Ve ölecek... Vallahi sessizce ölecek! Yeter, Platonov! Uslu ol, Mihail Vasilîç.!

Gitsene buradan! Burada bulunman Plato-nov'u rahatsız ediyor.

O, beni buradan kovmak istiyor ama başarılı olamıyor!

Başarılı olurum! Olamazsam kendim giderim!

Platonov, yetmedi mi? Siz uzatmayın, direkt söyleyin, kesecek misiniz şu konuşmaları, kesmeyecek misiniz? Sus Allah aşkına! (kısık sesle) Ayp! Beni rezil ediyorsunuz!

(Osip'e) Defol! İçimden senin çabucak yok olmanı diliyorum!

Marfa Petrovna'nın papağanı var, herkese insanlara da, köpeklerle de aptal diyor ama çaylağı veya Abram Abramoviç'i görünce bağırıyor: "Ah, Allah belanı versin!" (Kahkahalar) Elveda! (çıkar)

SAHNE 16 (Aynı kişiler, Osip dışında)

: Hiç kimsenin, özellikle sizin delikanlı, bana nasihat etmeye hakkınız yok, hele bu şekilde. Ben vatandaşım ve doğrusunu istersiniz yararlı bir vatandaşımı... Ben babayım, ya siz kimsiniz? Kimsiniz, delikanlı? Affedersiniz,

54

PLATONOV ANNA PETROVNA

TRILETSKI

GLAGOLYEV I ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV VENGEROVİÇ I VOYNİTSEV PLATONOV

ANNA PETROVNA

PLATONOV VENGEROVİÇ I

züppesiniz, malını savıp savurmuş çiftlik ağası, ve de elinizde hak etmediğiniz bir işiniz var, tıpkı ahlaksız adamlar gibi. Vatandaş... Eğer siz vatandaşsanız, o zaman bu söz çok kötü bir söz! Küfürdür bu söz! O susmaz! Platonov, neden günümüzü akıl hocalığınızla zehir ediyorsunuz? Neden ileri geri laflar ediyorsunuz? Buna hakkınız var mı?

Şu aşırı namuslu ve aşırı dürüstlerle yaşamak pek kolay değil... Her şeye karışıyorlar, her şeye parmaklarını sokuyorlar.

: Şerefe kadeh kaldıralımla başladınız, baylar, anma töreniyle bitiriyorsunuz...

: Platonov, unutmayın ki misafirler kavga ederse ev sahipleri kendilerini iyi hissetmezler.

: Doğrudur, bu nedenle, bu andan itibaren tsss... Barış, rıza ve sessizlik!

: Bir dakika olsun sükûnet yok! Ne yaptım ben ona? Düpedüz şarlatanlık!

: Tsss... Triletski. Bırak tartışmalar! Bizim için eğlenceli!

: Sağına soluna göz atınca kendini kaybediyorsun! En kötü olanı da şu ki, az çok namus sahibi olanlar susar, tıpkı ceset gibi, sadece bakar... Her şey ona korku içinde bakar, her şey yerlere kadar ona baş eğer, şu yağ bağlamış, sahte, sonradan görmeye, herkes ona tepeden tırnağa kadar kendini borçlu bilir! Namus havaya savrulmuş!

: Sakin olun, Platonov! Eski hikâyeye dönüyorsunuz, nefret ediyorum bundan!

: (Su içer) Peki. (oturur)

: Peki.

ARA

55

ŞERBUK

ANNA PETROVNA

ŞERBUK

ANNA PETROVNA ŞERBUK

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

GLAGOLYEVİ

: Ben cefakeşim, dostlarım benim, cefakeş!

: Neler oluyor?

: Yazıklar olsun bana, dostlarım! Sinsi yılan gibi bir eşle yaşamaktansa, tabutta yatmak daha iyi! Yine de birbirimize girdik! Geçen hafta nerdeyse öldürüyordu beni, şu iblis kızıl saçlı Don Juan'ıyla. İşte elma ağacının altında yatıyorum, avluda, tatlı rüyalar görüyorum, geçmişin tablolarına rüyamda kıskançlıkla göz atıyorum... (içten nefes alır) Birden... Birden birisi kafama bir şey indirdi! Aman tanrım! Tamam, dedim kendi kendime, sonum geldi! Zelzele, afet, taşkın, ateş yağmuru... Gözlerimi açıyorum, karşımda kızıl başlı. Kızıl başlı böğrümünden yapışmaz mı, var gücüyle vurmaz mı, sonrada pat diye yere itmez mi! Canavar geliverdi... Benim zavallı sakalı bir yakaladı! (kendi sakalından tutar) Az daha öldürüyordu... Az daha canımı teslim ediyordum Tanrıya.

: Abartıyorsunuz, Pavel Petroviç...

: Moruk herkesten ihtiyar, ne deri var, ne surat, ateş kancasına benziyor ama o da aşktan bahsediyor! Seni cadaloz! (içeri Yakov girer ve Anna Petrovna'ya kartvizit verir) Kimden?

Yeter, Pavel Petroviç! (kartvizite bakar) "Comte Glagolief". Bu seremoni de ne? Lütfen, davet edin!

(Glagolyev l'e) Oğlunuz, Porfiry Semyonoviç!

Benim oğlum mu? Nerden çıktı bu? O

yurtdışında!

(İçeri Glagolyev 2 girer)

ANNA PETROVNA GLAGOLYEV 1

GLAGOLYEV 2

VOYNİTSEV GLAGOLYEV 2

GLAGOLYEV 1 GLAGOLYEV 2

GLAGOLYEV 1 GLAGOLYEV 2

ANNA PETROVNA GLAGOLYEV 2

TRİLETSKİ

SAHNE 17

Kirili Porfiriç! Ne güzel! (Ayağa kalkar) Bu sen misin, Kirili... Geldin mi? (oturur)

Merhaba, mesdames! (Platonov'a, Venge-roviç'e, Triletski'e...) Tuhaf adam Platonov da burada, selam, hürmetler, saygılar! Rusya çok sıcak... Paris'ten geliyorum! Fransa topraklarımdan! İnanmıyor musunuz? Şeref sözü, yemin ediyorum! Yalnızca valizimi eve bırakıp öyle geldim... Evet, Paris, baylar! İşte şehir buna derler!

: Buyurun, oturun, Fransız adamı!

: Hayır, hayır, hayır... Ben misafirlğe gelmedim, şöyle uğradım... Babamla görüşmem gerekiyor... (babasına) Baksana, sen neden böyle yaptın?

: Ne olmuş?

: Yoksa küsmek mi istiyorsun? Neden para göndermedin istediğim zaman?

: Evde konuşuruz bunu.

: Neden para göndermedin bana? Gülüyor musun? Hep şaka! Şaka mı yapıyorsun? Baylar, yurtdışında parasız yaşanır mı?

: Paris'te yaşam nasıl? Oturmaz mısınız, Kirili Porfiriç!

: Onun yüzünden bir tek diş fırçasıyla döndüm! Paris'ten ona otuz beş telgraf çektim! Neden para göndermedin bana, sana soruyorum? Yüzün mü kızarıyor? Utanıyor musun?

: Bağırmayın, lütfen, zatı âlileri! Bilmiş olun, bağırırsanız, sizin kartvizitinizi yargıca gönderirim ve size ait

olmayan kont unva-

56

57

GLAGOLYEVİ GLAGOLYEV 2

ANNA PETROVNA

YAKOV

ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ

ŞAŞA GLAGOLYEV 2

ANNA PETROVNA

BUGROV PLATONOV

VENGEROVİÇ 1 VENGEROVİÇ 2

nmı aldığınız için mahkemeye çıkarırım! Ayp!

: Kirili, kavga çıkarma! Altı bin yeterli olur

diye düşünmüştüm. Sakin ol! : Bana para ver, tekrar gidiyorum! Hemen ver!

Şimdi ver! Gidiyorum! Çabuk ol! Acelem

var!

: Nereye gidiyorsunuz? Acelesi ne? En iyisi

bize seyahatinizden bir şeyler anlatın... : (İçeri girer) Her şey hazır!

: Öyle mi? O zaman, baylar, yemeğe buyurun!

: Yemeğe mi? Hurra! (Bir eliyle Şaşa'yı, öbür eliyle Glagolyev 2'yi tutar ve koşarak çıkarlar)

: Bırak! Bırak, haylaz! Kendim giderim!

: Bırak! Domuzluk yapıyorsun! Ben şakalaşmaktan hoşlanmam! (elini onun elinden ayırır)

(Şaşa ve Triletski koşarak çıkarlar) : (Glagolyev 2'nin kolundan tutar) Hadi, Parisli, gidelim! Boşuna köpürme! Abram Abramoviç, Timofey Gordeiç... Buyurun! (Glagolyev 2'yle çıkarlar)

: (Ayağa kalkar ve gerinir) Şu kahvaltıyı beklerken ağzımız kurudu, (çkar) (Sofya Yegorovna'ya elini uzatır) İzninizle! Ne kadar da şaşkın gözleriniz var! Sizin için bu dünya, anlaşılmayan bir dünya! Bu dünya

(daha kısık sesle) aptallar dünyası, Sofya Yegorovna, ümitsiz budalaların dünyası... (Sofya Yegorovna'yla çıkar)

(Oğluna) Şimdi gördün mü?

Bu orijinal herif! (babasıyla çıkar)

58

VOYNİTSEV

İV AN İVANOVIÇ VOYNİTSEV İVAN İVANOVIÇ

PETRİN GLAGOLYEVİ PETRİN GLAGOLYEV İ PETRİN GLAGOLYEV İ

PETRİN

GLAGOLYEVİ

PETRİN

: (İvan İvanoviç'i iter) İvan İvanoviç! İvan

İvanoviç! Kahvaltıya! : (Yerinden fırlar) A? Kim? : Kimse yok... Kahvaltıya gidelim! : Pekâlâ, canımın içi!

(Voynitsev ile Şerbuk beraber çıkarlar)

SAHNE 18 (Petrin ile Glagolyev 1)

İstiyor musun?

Hayır demem... Sana demiştim! Canım...Mutlaka evlenecek misin? Bilmem ki, kardeşim. O ister mi? İster! Canım çıksın, ister! Kim bilir? Tahmin etmeyelim... Başkası için dünya karanlık. Sana da ne oluyor, telaşlanıyorsun?

Ben telaşlanmayım da kim telaşlansın, canımın içi? Sen iyi kalpli birisin, o çok hoş birisi...Onunla konuşmamı ister misin? Ben kendim de konuşurum. Sen sus ve... eğer mümkünse telaşlanma! Ben kendi başıma da evlenirim, (çkar) (Tek başına) Keşke becerebilseydin! Kutsal havariler bana yardımcı olun!... Ne olursunuz, yalvarıyorum, general karısı bir evlensin onunla, ben zengin olurum! Senet üzre alacağım, kutsal havariler! Hatta iştahlı bile oldum bu sevinçli düşünceden. Tanrı kulları Anna ile Porfiriy nikâh kıyıyorlar, yani Porfiriy ile Anna... (İçeri Anna Petrovna girer)

59

SAHNE 19 (Petrin ile Anna Petrovna)

ANNA PETROVNA PETRİN

ANNA PETROVNA

PETRİN

ANNA PETROVNA

PETRİN

ANNA PETROVNA

PETRİN

ANNA PETROVNA

PETRİN

ANNA PETROVNA

PETRİN

: Neden kahvaltıya gelmiyorsunuz? : Anna Petrovna! Anacığım, size bir imada bulunabilir miyim?

: Söyleyin, hadi, çabuk olun, lütfen... Vaktim yok...

: Hm... Bana biraz para verebilir misiniz, anacığım?

: Bunun neresi ima oluyor? Bu bir ima değil. Ne kadar istiyorsunuz? Bir, iki?

: Şu senetlere küçültme yapsanız. Sonlara bakmaktan bıktım... Senet, bir hayal demektir. Onlar: Sen sahipsin, diyorlar! Ama işe gelince hiçbir şeye sahip değilmiş gibi oluyorsun.

Siz hâlâ orada mısınız, on altı binden mi bahsediyorsunuz? Ayıp değil mi? Bu borcu dilendiğiniz zaman hiç utanmıyor musunuz? Yazık, günah! Ne yapacaksınız, siz, ihtiyar bekâr, şu kötü paralan?

Bir şeyler yapacağım, anacığım, çünkü onlar benim.

O senetleri siz benim kocamdan kapmıştınız, onun sarhoş olmayan vaziyetinde, hasta iken... Hatırlıyor musunuz? Neler oluyor, anacığım? İşte bu yüzden onların adı senet, istediğiniz zaman onlarla para isteniyor ve ödeniyor. Para, hesap ister. Tamam, tamam... Yeter. Benim param yok ve sizin gibiler için olmayacak! Def olun, protesto edin! Eh sizi, hukuk doktoru! Siz yakında öleceksiniz, neden dolandırıcılığa soyundunuz ? Çok tuhafınız! Size ima edebilir miyim, anacığım?

60

PETRİN

ANNA PETROVNA

ANNA PETROVNA : Edemezsiniz, (kapıya doğru gider) Hadi, çiğnemeye gidin!

: Bir dakika, anacığım! Canım, bir dakika! Siz Porfişa'dan hoşlanıyor musunuz?

: Size ne ? Benim işlerime neden karışyorsunuz, doktor parçası?

: Bana ne mi? (göğsüne vurur) Peki, rahmetli binbaşının en yakın dostu kimdi? Ölüm döşğinde onun gözlerini kim kapadı?

: Siz, siz, siz! Bravo, size bunun için!

: Gideyim onun anısına içeyim... (içten soluk alır) Sizin şerefimize de! Pek de azametli ve kibirliyorsunuz, hanımefendi! Azamet hatadır... (Çıkar) (içeri Platonov girer)

SAHNE 20 (Anna Petrovna ve Platonov)

PETRİN

ANNA PETROVNA PETRİN

PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA

Kahrolsun böyle haysiyet! Onu kovuyorsunuz, kılı kıpırdamıyor bile... Gerçekten hayasızca haysiyet! Neler düşünüyorsunuz, güzelim? Sakinleştiniz mi?

Sakinleştim... Artık küsmeyelim... (onun elini öper) Bunların her birisi, aziz general hanımı, her kimse tarafınızdan sizin evden kovulmayı hak ediyorlar... Bir bilseniz, Mihail Vasilyeviç, ben şu misafirleri ne kadar isterdim kapı dışarı etmeyi! İşte en büyük belamız da şu ki sizin bahsettiğiniz namus konusu, yalnız teorik açıdan, uyuyor, pratikte hiç uymuyor. Ne benim ne de sizin güzel konuşma yeteneğinizin onları kovmaya hakkı yok. Biliyor-

61

PLATONOV

VENGEROVİÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

sunuz, onlar bizim hamilerimiz, kreditorle-rimiz... Yarın onlara ters bakarsınız o zaman da biz bu malikânededen yok oluruz... Ya malikâne, ya şeref, gördüğünüz gibi... Malikâneyi seçiyorum... Bunu iyice anlamanızı istiyorum şeker gevezem, ve eğer dilerse ki ben buralardan, güzel yerlerden, gitmeyeyim, bana şeref konusunu hatırlatmayın, ve benim kazlarıma dokunmayın... Beni çağırıyorlar... Bugün yemekten sonra araba gezisine çıkıyoruz... Sakın burayı terk etmeyin! (Onun omzuna vurur) Yaşadık! Hadi, yemeğe! (Çıkar) : (Ara verdikten sonra) Ama ne olursa olsun, ben onu kovacağım... Hepsini kovacağım! Aptalca, nezaketsizce ama kovacağım... Kendime söz vermişim ki bu pisliğe dokunmayacağım ama ne yaparsınız? Karakter, kendiliğinden oluşuyor, karaktersizlik! Ona söz yok... (içeri Vengeroviç 2 girer)

SAHNE 21 (Platonov ile Vengeroviç 2)

: Beni dinleyin, bay öğretmen, size benim babamı rahat bırakmanızı tavsiye ediyorum.

: Akıl verdiğiniz için mersi.

: Ben çok ciddiym. Babamın tanıdıkları var. Siz işinizi kaybedebilirsiniz. Sizi uyarıyorum.

: Büyük kalpli delikanlı! Sizin adınız ne? : İsaak.

: Demek ki Avraam? İsaak'ı dünyaya getir! Teşekkür ederim iyi kalpli delikanlı! Ayrıca

62

VENGEROVİÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2

PLATONOV

VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

babacığınza bir zahmet iletin ki hem o hem de onun yakınları yerin dibine batsın! Şimdi yemeğe, yoksa silip süpürürler, delikanlı! (Omuzlarını çeker ve kapıya doğru ilerler) Tuhaf, aptalca değil... (duraksar) Yoksa siz babamı rahat bırakmadığınız için size kızdığımı mı zannediyorsunuz? Hiç de değil. Aksine, öğreniyorum, kızmıyorum... Size bakarak çağımızın Çatskilerini inceliyorum... ve ben sizi çok iyi anlıyorum! Eğer keyfiniz yerinde olsaydı, tembelce canınız sıkılmasaydı, inanm, babama dokunmazdınız bile. Siz, bay Çatski, doğruyu aramıyorsunuz, eğleniyorsunuz...Uşaklarınız artık yok. Birilerinin canına o yüzden okumak lazım. İşte herkesin canına okuyorsunuz, her şeyin...

(Gülüyor) Vallahi çok iyi! Sizin zekânız yerinde...

İşin enteresan tarafı şu ki, siz babamla yüz yüze, göz göze tete-a-tete* kavga etmiyorsunuz; kendi eğlenceniz için misafir odasını seçiyorsunuz ki, oradaki aptallar sizin azametinizi iyice görebilsin! O tiyatro adamı? Sizinle on sene sonra sohbet etmek isterdim.... Nasıl koruyacaksınız kendinizi? Şu tonlama, gözlerinizin pırıltısı kalacak mı? Mutlaka bozulacaksınız, delikanlı! Nasıl, ilimle aranız nasıl? Yüzünüzden besbelli ki kötü... Bozulursunuz! Neyse, yemeğe gelin! Ben artık sizinle sohbet etmeyeceğim. Sizin öfkeli suratınızdan nefret ediyorum. (Güler) Estetik adam, (kapıya doğru ilerler) kötü surat, tokat isteyen surattan çok daha iyidir. Evet, iyidir.. Fakat... yemeğe gelin!

Baş başa.

63

VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

VOYNİTSEV

PLATONOV

Biz tanışmıyoruz. Lütfen unutmayın... (çıkarak)

(Tek başına) Az bilen, çok düşünen ve köşe başında konuşan delikanlı! (yemek odasının kapısından

bakınır) İşte Sofya. Sağa sola bakmıyor... Kadife gözleriyle beni arıyor. Hâlâ ne kadar da güzel! Yüzü mükemmel. Saçları da öyle. Aynı renk, aynı saç biçimi. Şu saçları kaç kez öptüm! Şu minik kafa ne güzel hatralar uyandırıyor...

ARA

Yoksa benim de yalnız hatralarla yetineceğim dönemim mi geldi?

ARA

Hatralar iyi bir şey, fakat... Yoksa benim de.... sonum mu geldi? Allah korusun, Allah korusun! Ölmek mi daha iyi?... Yaşamak mı?... Yaşamak... henüz gencim! (Voynitsev içeri girer)

SAHNE 22 (Platonov, Voynitsev ve Triletski)

: (içeri girer ve ağzını peçeteyle siler) Hadi, gidelim, Sofînin şerefine, hadi, saklanmayın! Hadi?!

: Sizin eşinize bakıp duruyorum...Mucize bir bayan! (Voynitsev gülüyor)

64

PLATONOV VOYNÎTSEV

SERGEYPAVLOVİÇ

VOYNÎTSEV PLATONOV VOYNÎTSEV PLATONOV

VOYNÎTSEV PLATONOV

TRİLETSKİ

PLATONOV

Siz çok şanslısınız!

Evet... İtiraf ediyorum... Mutluyum. Yani tam mutlu değilim de... Tam mutlu denemez yani... Ama genelde mutluyum! (Platonov, yemek odasının kapısından bakmıyor)

Onu ne zamandır tanıyorum! Onu adım gibi biliyorum. Ne kadar da güzeldir yani ne kadar da güzeldi eskiden! Ne yazık ki onu o zaman tanıyordunuz! Ne kadar güzeldir!

: Evet.

: Gözlerimi?

: Ya saçları?!

: Çok güzeldi, (gülür) Benim Şaşa, benim Avdotya, Matröna, Pelageya... İşte oturuyor!

Votka kabından gözüdür. Sinirlidir, heyecanlıdır, bana kızgındır! Vengeroviç'le kavga ettiğimden dolayı herkes benden nefret ettiği için tedirgindir!

: Ayıptır sorması... Sen onunla mutlu musun?

: Aile işte, kardeşim... Onu da elimden alırsan, sonum geldi demektir... Yuva! Kendin yaşadıktan sonra görürsün. Bak, sen daha bu işte saç sakal ağartmadın, aile kıymeti bilmiyorsun. Ben kendi Saşkamı bir milyona bile vermem. Biz onunla iyice anlaştık... O aptaldır, ben de bir işe yaramam... (içeri Triletski girer) (Triletski'e) Yine mi karnını doldurdun?

: İhtiras, (kamına vurur) Taş gibi! Hadi. Gidelim içelim... Hadi, baylar, eh kardeşlerim (onların her ikisine sarılır) içelim, be! E-eh! (gerinir) E-eh! Hayat işte! (gerinir) Dolandırıcılar...

: Bugün hastalarına gittin mi?

65

TRİLETSKİ

PLATONOV

VOYNİTSEV

PLATONOV

VOYNTTSEV

Bunu daha sonra konuşalım... Bak, Misel... Sana bir kez daha söylüyorum. Dokunma bana! Bıktım senin nasihatlerinden! Biraz insancıl ol! Artık buna inan; ki ben duvar, sen nohutsun! Veya şayet çok istiyorsan ve de dilin kaşınıyorsa bana istediklerini dilekçe şeklinde sunabilirsin. Ezberleyeceğim ya da, nihayet bana belirli saatte nasihat oku. Sana bunun için gün boyunca bir saat ayırıyorum... Dörtten beşe kadar, öğleden sonra, mesela... İster misin? Sana hatta saat başına bir ruble vereceğim, (gerinir) her gün...

(Voynitsev'e) Lütfen bana "Vedomostlerde" ki ilanın anlamını açıkla mısın? Yani gerçekten zamanı geldi mi? Hayır, merak etme! (gülür) Bu küçük bir ticari kombinasyondur... Açık artırma olacak ve bizim malikâneyi Glagolyev alacak. Porfiriy Semyonoviç bizi bankadan kurtaracak, ve biz faizleri bankaya değil, ona ödeyeceğiz. Bu onun keşfi. Anlamıyorum. Onun çıkan ne bu işten? Hediye mi ediyor? Ne biçim hediye, anlamıyorum ve de bu hediyenin size gerekli olduğunu hiç sanmıyorum. Hayır...Gerçi, ben de pek anlamıyorum... Mamana sorsana, o açıkla... Yalnız şunu biliyorum ki malikâne satıldıktan sonra bize ait olacak ve biz Glagolyev'e para ödeyeceğiz. Maman şimdi, hemen, ona beş bin ruble veriyor. En azından bankayla işleri yürütmek, onunla işleri yürütmekten daha zor. Oh, şu bankadan da bıkmılık geldi. Triletski bile senden o kadar bıkmamıştır, benim bankadan bıktığım kadar! Bırakalım ticare-ti! (Platonov'un kolundan tutar) Hadi, gidelim ve şerefe içelim! Nikolay İvanıç! Hadi,

66

gidelim, kardeşim! (Triletski'in kolundan tutar) İyi ilişkilerimizin şerefine içelim, dostlar! Talih beni her şeyden mahrum etsin! Ticari kombinasyonların hepsinin Allah belasını versin! Sevdiğim insanların canı sağ olsun, sizlerin ve benim Sofya'nın, bir de üvey annemin! Benim canımsmız! Hadi, gidelim!

PLATONOV : Geliyorum. Her şeyin şerefine ve galiba ne

varsa hepsini içeceğim. Ne zamandır sarhoş olmamıştım. Çok içmek istiyorum.

ANNA PETROVNA : (Kapıda görünür) O dostluğun özü! Ne güzel Troyka! (şarkıyla) Yel gibi hızlı troy-kayı koşarım...

TRİLETSKİ : Koyu kestane renkli atlan... Konyaktan

başlayalım, çocuklar!

ANNA PETROVNA : (Kapıdan) Otlakçılar yemeğe! Söğüdü her şey!

PLATONOV : Oh! O dostluğun özü! Hep aşta şanslı ol-

' muşum, dostlukta değil. Korkanm ki sizler de benim gibi dostluktan epeyi gözyaşı dökceksiniz! Tüm dostlukların iyi sonuçlanması şerefine, aynı zamanda bizim dostluğumuzun da şerefine! Dilerim ki onun da sonu başlangıcı gibi sessiz ve düzenli olur! (yemek odasına giderler)

BİRİNCİ BÖLÜMÜN SONU.

67

İKİNCİ BÖLÜM TABLO I

BAHÇE. ÖN PLANDA ÇİÇEKLİ BAHÇE. ÇİÇEKLİ BAHÇENİN TAM ORTASINDA BİR HEYKEL. HEYKELİN KAFA KISMINDA ÇANAK. İSKEMLELER, SANDALYELER, MASALAR. SAĞ TARAFTA BİNANIN GİRİŞ KISMI. PENCERELER AĞZINA KADAR AÇIK. PENCEREDEN SESLER, GÜLÜŞMELER, KONUŞMA SESLERİ, PİYANO SESLERİ VE KEMAN SESLERİ İŞİTİLİYOR. (VALS VB.)

BAHÇENİN SONUNDA ÇİN KULÜBESİ VE ÜSTÜ FENERLERLE SÜSLÜ. KULÜBENİN GİRİŞİNDE "S. B" HARFLERİ YAZILI.

KULÜBENİN ARKA KISMINDA ÇELİK ÇOMAK OYUNU OYNANIYOR; TOPLARIN SESİ VE AŞAĞIDAKİ SESLER İŞİTİLİYOR: "BEŞ, İYİ! DÖRT KÖTÜ", BAHÇE VE BİNA İYİCE İŞIKLANDIRILMIŞ™. BAHÇEDE MİSAFİRLER DOLAŞIYOR VE DE HİZMETÇİLER. VASİLİY İLE YAKOV (SİYAH FRAK GİYMiŞLER VE SARHOŞLAR) KÂĞIT FENERLERİ ASİYOR, HEYKELİN ÜSTÜNDEKİ ÇANAKLARI YAKIYORLAR.

69

SAHNE I [Bugrov ile Triletski (Kafasında bir kasketle)]

TRİLETSKİ : (Bugrov'un kolundan tutar) Hadi, Timofey Gorde-iç! Ne çıkar ki? Borç istiyorum!

BUGROV : Yemin ediyorum, veremem! Alınmayın, Nikolay İvanıç!

TRİLETSKİ : Verebilirsin, Timofey Gorde-iç!

Sen her şeyi yaparsın! Sen tüm kâinatı satın alabilirsin; satışa çıkarıp tekrar alabilirsin ama bunu istemediğin için yapmıyorsun! Borç istiyorum! Anla beni, adam! Yemin ediyorum, vermeyeceğim!

BUGROV : İşte, gördünüz mü? Kendiniz söylediniz geri veremeyeceğinizi!

TRİLETSKİ : Hiç alakası yok! Hiçbir şey görmüyorum! Tek gördüğüm şey senin serinkanlı olman, hadi, ver, büyük adam! Vermeyecek misin? Sana ver diyorum! Rica ediyorum, yalvarıyorum! Sahiden sen bu kadar duyarsız mısın!? Senin yüreğin yok mu?

BUGROV : (İçini çeker) Eh - eh - eh, Nikolay İvanıç! Tedavi etmeye gelince, elbette ki tedavi ediyorsunuz ama parayı da götürmüyor değilsiniz....

TRİLETSKİ : İyi söyledin! (içini çeker) Haklısın.

BUGROV : (Cüzdanını çıkarır) Şakaya bayılıyorsunuz... Azıcık bir şey olursa ha -ha - ha! Böyle olur mu? Elbette olmaz... Eğitimimiz olmasa bile, yine de vaftiz edilmişiz, sizler, bilgiler gibi... Eğer aptalca konuşuyorsam siz akıl verin, gülmeyin...

Böyle, işte. Biz adamız, mujikler ise pudrasız, tenimiz tabaklanmış, affedersiniz, pardon... (cüzdanını açar) Son defa, Nikolay İvanıç! (Parayı sayar) BİT... Altı... On iki...

TRİLETSKİ : (Cüzdanın içine bakar) Aman yarabbim! Bir de diyorlar ki Ruslar'ın parası yok! Nerden topladın bu kadar parayı?

BUGROV : Elli...(parayı ona uzatır) Son defa.

70

TRİLETSKİ : Şu kâğıt nedir? Onu da ver. O bana çok cazip bakıyor! (parayı alır) Şunu da versene!

BUGROV : (Yine para uzatır ona) Buyurun! Gözünüz çok aç, Nikolay İvanıç!,

TRİLETSKİ : Hepsi de bir rublelikler... Sadaka mı topladın yoksa? Sahte değiller, değil mi?

BUGROV : Lütfen, geri verir misiniz, madem ki sahteler!

TRİLETSKİ : Bunların sana gerçekten gerekli olduğunu bilseydim geri verirdim, Timofey Gordeïç! Teşekkür ederim. Senin daha da şişmanlamayı ve madalya almayı dilerim! Timofey Gordeïç, söylesene neden böyle anormal bir hayat sürdürüyorsun? Çok içiyorsun, bas sesle konuşuyorsun, terliyorsun, zamanında uyumuyorsun... Mesela, neden şimdi uyumuyorsun? Sen hırslısın, barut gibi bir adamsın, obursun, senin erkenden uyuman gerekiyor. Senin başkalarına nazaran damarlarında kan daha fazla dolaşüyor. Neden kendini harap ediyorsun?

BUGROV : Ama!

TRİLETSKİ : İşte, al sana, ama! Gerçi korkmak için bir neden 'yok...' Şaka yaptım... Ölmek için daha erken... Daha yaşarsın! Paran çok mu, Timofey Gordeïç?

BUGROV : Bana yeter.

TRİLETSKİ : İyi, zeki adamsın, Timofey Gordeïç ama büyük dolandıcısın! Bağışla beni... Dostçasına söyledim... Biz dost değil miyiz? Sen büyük bir dolandıcısın! Söyle bakayım, Voynitsev'in senetlerini neden alıyorsun? Neden ona para veriyorsun?

BUGROV : Sizin aklınız buna ermez, Nikolay İvanıç!

TRİLETSKİ : Vengeroviç ile bir araya gelip general karısının maden ocaklarını mı kapmak istiyorsun? General kansı üvey oğluna acır, onu korur, sana kendi maden ocaklarını verir diye düşünüyorsun? Büyük adamsın ama dolandıncısın! Sen bir hilekârsın!

71

BUGROV

TRİLETSKİ BUGROV

TRİLETSKİ

: Bak , dinle beni, Nikolay İvanıç... Ben şu kulübenin orada kestireyim azıcık, akşam yemeği verdiklerinde uyandırırver.

: Pekâlâ! Git, uyu.

: (Çıkar) Şayet akşam yemeği verirlerse, On

buçukta uyandırırveririm! (kulübeye doğru

gider)

SAHNE 2 (Triletski, sonra Voynitsev)

: (Paralan inceler) Mujik kokuyor... Kimden çekmiş düzenbaz! Nereye koyayım şunları? (Vasiliy ile Yakov'a) Ey, siz, ücreti memurlar! Vasiliy, Yakov'u çağırın! Hadi, sürünün buraya! Çabuk olun! (Yakov ile Vasiliy Triletski'e yaklaşıyorlar. Frak giymişler!) Allah kahretsin! Tıpkı ağalara benzemişsiniz! (Yakov'a bir ruble uzatır) Al sana bir ruble! (Vasiliy'e) Al sana bir ruble! bunu size burnunuz büyük olduğu için veriyorum. YAKOV ile VASILİY : (eğilerek selamlarlar)

Memnun olduk, efendim, Nikolay İvanıç! : Ee, Slav kardeşim, neden sallanıyorsunuz? Yoksa sarhoş musunuz? Tıpkı iplik gibisiniz. General karısı fark ederse vay halinize!

Suratınızı ıslatır! (Birer ruble daha verir) Birer ruble daha alın!

Senin ismin Yakov, senin Vasiliy olduğu için, tam tersi olduğu için değil. Baş eğin! (Yakov ile Vasiliy baş eğerler) Çok doğru! Birer ruble de. Benim adım İvan Nikolaiç değil, Nikolay İvanıç olduğu için! (yine para verir) Hadi, eğilin! Eve- e -1! Kesinlikle içmek yok! Yoksa acı ilaçlar ve-

TRİLETSKİ

72

rırırım size! Ağalara çok benziyorsunuz! Hadi, koşun, fenerleri yakın! Marş! Bu kadarı yeter size! (Yakov ile Vasiliy çıkarlar. Voynitsev sahneden geçer) (Voynitsev'e) Al sana, üç ruble! (Voynitsev parayı alır ve mekanik bir şekilde cebine koyar; bahçenin kenar köşesine gider)

Hadi, teşekkür et! (İvan İvanoviç'le Şaşa girerler)

SAHNE 3 (Triletski, İvan İvanoviç ile Şaşa)

ŞAŞA : (İçeri girer) Aman Tanrım! Bundan ne za-

man kurtulacağım? Neden bana acıımıyorsun, Tanrım? Şu sarhoş, Nikolay sarhoş, Mişa da... İnsanlardan korkunuz yok, Allahtan da mı korkunuz yok, vicdansızlar! Herkesin gözü sizde! Beni düşünün, nasıl rezil oluyorum, herkes sizi parmağıyla gösterince. !

Bir dakika.... Bir dakika... Kafamı karıştırdım... Bir dakika....

Sizi kibar insanların evine almamalı! Bu sarhoş halinizle!

U, rezil herif! Bir de ihtiyar olacaksın!, Sen onlara örnek olmak yerine, onlarla beraber içiyorsun!

Bir dakika, dur... Kafamı karıştırdım... Ne diyordum? Evet! Ben yalan söylemiyorum, kardeşim Şaşa! İnan! Beş sene daha hizmet gösterseydim general olurdum. Sen ne düşünüyorsun? Fi!... (kahkaha atar) Benim karakterimde bir adamdan general olmaz mı?

İVANİVANOVİÇ ŞAŞA

İVAN İVANOVİÇ

73

ŞAŞA İVANİVANOVİÇ

ŞAŞA

İVAN İVANOVİÇ

TRİLETSKİ İVAN İVANOVİÇ

Ya benim eğitimim? Hiçbir şey anlamıyorsun... Sen, hiçbir şey anlamıyorsun... Gidelim! Generaller böyle içmezler! Hayranlıktan bayılan herkes içer! Yeter ki general ol! Sen susar mısın, Allah aşkına! Tıpkı annesi! Zu - zu - zu... Allah Allah! Vallahi öteki gece gündüz susmak bilmezdi... Hiçbir şey beğenmezdi... Zu - zu - zu... Ne söyleyecektim? Evet! Rahmetli annesine çekmiş, bebeğim! Tıpkı... Gözler ve saçlar... Rahmetli de kaz gibi yürüyordu... (öper onu) Meleğim benim! Tıpkı rahmetli... Rahmetliyi şefkatle severdim! Koruyamadım, koca soy tan İva-nıç Balalaykan! Yeter artık... Hadi, gidelim! Ciddi söylüyorum, baba... Artık yeter baba, bırak şu içkiyi de kavgaları da, sağlığı yerinde olanlara bırak... Onlar gençler, sen ne de olsa ihtiyarsın, yakışmaz, vallahi...

Baş üstüne, arkadaşım! Anlıyorum! Bir daha yapmam... Evet, tabii... Anlıyorum... Ne söyleyecektim?

(İvan İvanoviç'e) Al sana, zatı âlileri, yüz kapık! (ona bir ruble verir)

Evet... Alıyorum, evladım! Mersi... Yabancıdan almam ama oğlumdan alırım... Alırım ve mutlu olurum... Bir yabancınn paralarını sevmem, yavrularım. Ve de aman Tanrım, bir bilseniz, nasıl sevmem! Dürüstüm, yavrularım! Dürüsttür babanız, yavrularım! Hayatım boyu ne vatanımı, ne de baba evini yağmalamadım. Ama azıcık elimi şuraya buraya uzatsaydım hem zengin hem şöhret olurdum!

74

TRİLETSKİ İVAN İVANOVIÇ

TRİLETSKİ İVAN İVANOVIÇ

TRİLETSKİ

ŞAŞA

TRİLETSKİ

İVAN İVANOVIÇ

ŞAŞA

İVAN İVANOVIÇ

Aferin de, babacığım, övünmesen daha iyi olur!

Övünmüyorum, Nikolay! Nasihat veriyorum, çocuklarım! Akıl veriyorum... Yaratanın karşısında ahiret sorularını cevaplayacağım sizlerin adına! Nereye?

Eve. Şu vızvızı geçireceğim... Tutturmuş geçir geçir... Rahat bırakmıyor... İşte geçirmek zorundayım. Kendisi korkuyormuş. Onu geçireyim, sonra buraya döneceğim. Elbette ki dön. (Saşa'ya) Sana da mı vereyim? Al, sana da, alsana! Üç ruble! Sana üç ruble!

İki ruble daha eklesen iyi olur. Mişa'ya yazlık pantolon için kumaş alırım. Aslında bir tane pantolonu var. Bir pantolon olunca çok kötü oluyor! Yıkandığı zaman çuha pantolon giymek zorunda kalıyor... Bana kalırsa ona ne yazlık ne de çuha pantolon verirdim, başının çaresine baksın, bildiği gibi dolaşsın, madem ki sen istiyorsun, yapacak bir şey yok?! Al sana iki daha! (Saşa'yapara verir)

Yahu ne söyleyecektim? Evet... Hatırladığım kadarıyla... E, tabii... Baş karargâhta hizmet verdim, çocuklarım... Başımla düşman yok ettim, beynimle Türk kanı akıttım... Süngü nedir bilmem, hayır bilmem... Ee tabii...

Neden duruyoruz? Hadi, gidelim. Hoşça kal, Kolya! Gidelim, baba! Dur bir dakika! Sus, Allah aşkına! Tar-tar-tar... Sığırık! Çekirge kuşu! İşte, böyle yaşamalı, çocuklarım! Namusla, vicdanla, kusursuz... E, tabii, elbette... Üçüncü dereceli Vladimir Nişanıyla ödüllendirildim...

75

ŞAŞA TRİLETSKİ

İVAN İVANOVIÇ

TRİLETSKİ İVAN İVANOVIÇ

TRİLETSKİ

ŞAŞA TRİLETSKİ

Yeter, baba! Gidelim! Biz bunları zaten biliyoruz, uzatma, nasıl adam olduğunu biliyoruz... Hadi, beni geçirmeye gel!

Nikolay, pek de akıllı birisin! Mutlaka ikinci Pirogov olacaksın! Hadi, hadi... Ne söyleyecektim?

Evet...Pirogov'la görüşmüştüm... Kiev'de iken... E, tabii, E, tabii... Pek akıllı birisi... Yani... Evet, geliyorum... Gidelim, Şaşur-ka! Çocuklar, çok güçsüzleştim... Canlı cenazeye döndüm... Allahım, günahkâr kullarımı affet! Günahlarım, günahlarım... Evet, evet.. Günahkârım, çocuklarım! Şimdi Mamana hizmet ediyorum, genç yaşlarımda Tanrıya bile dua etmedim. Benden daha Bazarovca* adam bulamazsınız... Madde! "ŞTOF UND KRAFT!** Aman Tanrım... E, tabii... Tanrıya yalvarırım ki, çocuklarım ben ölmeyeyim! Gittin mi, Şaşurka? Neredesin? Ha, burdasın... Gidelim...

(Anna Petrovna pencereden bakar) Yerinden bile kıpırdamıyor... Kafayı yedi... Hadi, gidin artık! Değirmenin ordan geçmeyin, köpekler parçalar. Alsana Kolya, onun kasketi... Ver ona, üsütür sonra...

(Kasketini çıkarır ve babasının kafasına geçirir) Yürü, ihtiyar! Sola dön...marş!

Bazarov; Turgenyev'in Babalar ve Oğullar romanının kahramanı. I.S. Turgenyev'in Babalar ve Oğullar romanında 10 bölüm.

[Bazarov Arkadiyeye babasına, Alman filozofu ve yazar L. Büchner'in (1824 - 1899) "STOFT UND KRAFT" kitabını okumasını tavsiye eder]

76

İVAN İVANOVIÇ

ŞAŞA

İVAN İVANOVIÇ

ŞAŞA

İVAN İVANOVIÇ

: Do - ö - n, so- o- o -l -a! E, tabii, tabii... Haklısın, Nikolay! Allah şahittir ki sen haklısın... Mihaylo damat da haklı! Açık görüşlü ve haklı! Geliyorum, geliyorum... (Çıkarlar) Gidelim, Şaşa... Geliyor musun? Hadi, seni kucağımda gö-türeyim!

: Daha neler!

: Hadi, götüreyim seni! Anneni hep taşırdım... Taşıyorum ama ayakta zar zor duruyorum...

Bir defa tepecikten pat diye düştük... Güldü güvercinim, hiç kızmadı... Gel seni taşıyayım!

: Saçmalama... Hırkanı giy (kasketini düzeltir) Ne kadar da iyisin, aferin sana!

: E, tabii, tabii... (Çıkarlar. İçeri Petrin ile Şerbuk girer)

SAHNE4 (Triletski, Petrin ve Şerbuk)

PETRİN : (Şerbuk'la beraber, kol kola çıkarlar) Bak,

önüme elli bin ruble çıkar, hemen yürütürüm... Yemin ediyorum ki yürütürüm... Yeter ki başım belaya girmesin... Senin de önüne konursa, sen de yürütürsün.

ŞERBUK : Yürütmem, Gerasya! Hayır!

PETRİN : Eğer bir ruble bile çıkarsa, bir rubleyi de

yürütürüm! Dürüstlükmüş! Fi -fı! Kime lazım senin dürüstlüğün? Dürüst olmak, aptal olmak demek...

ŞERBUK : Ben aptalım... Brak da aptal olayım...

TRİLETSKİ : Alın, ihtiyarlar, birer ruble! (birer ruble da-

ğtır onlara)

PETRİN : (Parayı alır) Verin...

77

ŞERBUK

TRİLETSKİ

PETRİN

TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

PETRİN

ŞERBUK

PETRİN

ŞERBUK PETRİN

ŞERBUK

PETRİN

(Kahkahalar içinde parayı alır) Mersi, bay doktor!

Amma kabardınız, sayın baylar?! Birazcık...

Birer ruble günahlarınızın temizlenmesi için! Günahlarınız çok, değil mi? Hadi, alın! Size birer alay işareti gerekiyordu ama bayram dolayısıyla cömert davranayım, kahretsin.

(Pencereden seslenir) Triletski, bana da bir ruble verin! (yok olur) Size bir ruble değil, beş ruble,

general-binbaşı karısı! Hemen! (içeri girer) (Pencereden bakınır) Peri kayboldu mu? (Pencereden bakınır) Yok oldu. Tahammül edemiyorum! İyi bir kadın değil! Çok kibirli... Kadın dediğin saygılı olacak... (kafasını sallar) Glagolyev'i gördün mü? Bostan korkuluğu! Mantar gibi böyle, oturuyor, çıt yok; gözlerini bön bön açmış! Kadınlara böyle mi kur yapılır? Evlenecek!

Ne zaman evlenecek? Yüzyıl sonra mı? Minnettarım! Yüzyıl sonra gerekmez. Gerasya, evlenmek ihtiyarın neyine... İlla evlenmek gerekirse basit birisiyle de olabilirdi... Adam ona uymuyor... Kadın genç, ateşli bir Avrupalı bayan; eğitilmiş... Bir evlense! Yani, bunu o kadar istiyorum ki, kelime bile bulamıyorum bunu anlatmak için! Rahmetli generalin ölümünden bu yana hiçbir şeyi yok nurlar içinde yatsın! Kadının maden ocakları var, onlara da Vengeroviç dikmiş gözünü... Vengeroviç ile nasıl boy ölçüşebilirim? Senetlerle ne alabilirim ki onlardan? Protesto çeksem bile, ne alabilirim ki?

78

ŞERBUK PETRİN

ŞERBUK

PETRİN ŞERBUK

PETRİN ŞERBUK

Nihil*

: Şayet Glagolyev'le evlenirse, ben bilirim nerden kapatacağım senetleri... Senetleri şimdiden protesto edeceğim... Üvey oğlunu mahvolmaya bırakmaz ki, öder parasını!? Eh -eh - oh! Dualarımı kabul et! On altı bin, Pavočka!

: Bana da üç bin ruble... Benim cadı emrediyor alayım parayı diye... Nasıl alayım? İsteyemiyorum... Bunlar mujik değil... Bunlar dost... Kendisi gelsin, alsın; gidelim, Gerasya, şu yan yapıya! Neden?

Kadın polonezlerine balat fısıldamak için...

Dünyaşa orada mı? Orada, (çıkartlar) Orası daha neşeli... (şarkı söyler) "Yeni yılı samimi dostlar arasında karşılayalım..." (Çıkartlar)

SAHNE 5

(Voynitsev ile Sofya Yegorovna bahçenin dip tarafından çıkartlar)

VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA

* Hiçbir şey. (Lat.)

Benim yardımcımından kaçırıyorsun... yoksa sana yardımcı olabileceğime inanmıyor musun? Ne o, sır mı saklıyorsun, Sofi? Kocandan sırrı... Hm... (Otururlar)

Ne sim canım? Kendim bile çözemiyorum içimdekileri... Üzme kendini boşuna, Sergey! Boş ver benim iç sıkıntımı...

ARA Gidelim buradan, Sergey!

79

VOYNİTSEV SOFYA YEGOROVNA VOYNİTSEV SOFYA YEGOROVNA VOYNİTSEV
SOFYA YEGOROVNA

VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA

VOYNİTSEV

Buradan mı? Evet. Neden?

İşte... Yurtdışına gidelim mi? Sen istiyor musun?.. Peki, neden? Burası çok iyi, hoş, neşeli, ama yapamıyorum... Her şey çok iyi gidiyor, yolunda ama... Gitmek lazım... Söz verin ki soru sormayacaksınız.

: Yarından tezi yok gideceğiz... Yarından tezi yok burada olmayacağız! (elini öper) Sen burada sıkılıyor musun? Evet, olabilir, tabii ki! Seni çok iyi anlıyorum! Buna da çevre mi denir? Petrinler, Şerbuklar...

; Onların suçu yok... Bırakalım onları.

ARA

Kadınlar bunca sıkıntıyı neden bir araya topluyorsunuz? Neye yarar sıkıntı? (karısının yüzünden öper) Yeter artık! Neşeli ol! Yaşa, yaşadığın kadar! Şu sıkıntıyı, Platonov'un dediği gibi şapkasından vurup patlatamaz mıyız? Ha! Tam zamanında hatırladım Platonov'u! Neden onunla çok az görüşüyorsun? O küçük insanlardan değil, kafalı delikanlı ve hiç de sıkıcı biri değil! Göz göze konuşsana onunla, rahat ol! Sıkıntı diye bir şeyin kalmaz! Maman ile sık sık konuş, Tri-letski ile (gülür) konuş, onlara yukarıdan bakma. Sen daha insanları tanımadın... Sana tavsiye ediyorum, çünkü bu insanlar benim zevkime uygun in-

80

ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA

sanlar. Ben onları seviyorum. Sen de onları seveceksin, daha yakından tanıyınca...

(Pencereden seslenir) Sergey! Sergey! kim var orada? Sergey Pavloviç'i çağırır mısınız? Emredersiniz!.. Burada mısın? Bakar mısın? Geliyorum! (Sofya Yegorovna'ya) Ya-nıdan tez gidiyoruz, eğer kararını de-ğiştirmezsen. (içeri girer) (Ara verdikten sonra) Bu hemen hemen kaza gibi bir şey ! Günlerce kocamı düşünmeyebilirim, onun varlığını unutuyorum, onun sözlerini dikkate almıyorum... Sıkınlık geliyor... Ne yapayım? (düşünceye dalar) Korkunç! Daha dün düğünümüz oldu ve artık... İşte şu Platonov yüzünden! Gücüm kalmadı, yapım da izin vermiyor ki bu adamın karşısında dayanayım! Sabahtan akşama kadar

hayalet gibi beni izliyor, beni rahat bırakmıyor. Her şeyi anlayan gözleriyle rahatımı bozuyor... Bu korkunç... ve aptalca! Kendime güven kazanmak için gücüm kalmadı! Bir adım atsa, her şey düzelebilir!

SAHNE 6

(Sofya Yegorovna ve Platonov) (Platonov içeriden çıkar)

SOFYA YEGOROVNA

İşte geliyor! Bakmıyor etrafa gözleriyle, bir şeyler arıyormuş gibi! Ne arı-yor? Yürüyüşünden anlamaya çalışıyorum, kimi arıyor, kim lazım ona! Ne

81

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA PLATONOV

kadar da haksız benim huzurumu bozmakta!

: Çok sıcak! (Sofya Yegorovna'yı fark eder) Siz burada mıydınız, Sofya Ye-gorovna? Yalnızlık içinde mi? (güler)

: Evet.

: Fani insanlardan kaçırıyorsunuz?

: Onlardan kaçmak için bir neden görmüyorum. Onlardan nefret etmiyorum, onların bana bir zararı yok.

: Öyle mi? (onun yanına oturur) İzninizle.

ARA

Peki, insanlardan kaçırıyorsanız, benden neden kaçırıyorsunuz, Sofya Yego-rovna? Neden? Lütfen, lafımı bitirebilir miyim!? Sizinle konuşma fırsatı bulabildiğim için çok mutluyum. Benden kaçırıyorsunuz... Nedir bu? Komediya mı; yoksa ciddiyet mi?

: Sizden uzak durmayı düşünmemiştim bile! Nerden çıkardınız bunu?

: Daha önce bana dikkat ediyordunuz, dikkatinizle şeref veriyordunuz, şimdi görmek bile istemiyorsunuz. Ben bir odaya, siz diğerine; ben bahçeye, siz bahçeden dışarıya; sizinle konuşmaya başlıyorum kuru bir "hayır" iştiriyorum ya da yakıcı bir "evet". Sonra da gidiyorsunuz. Bizim ilişkilerimiz bir anlaşamamazlık düğümü... Ben mi suçluyum? Çok mu nefret ediyorsunuz? (ayağa kalkar) Kendimi hiç de suçlu olarak

görmüyorum. Lütfen, be-

82

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

ni şu çocukça, aptalca vaziyetten çıkarmanızı istiyorum! Artık buna tahammül edemiyorum! İtiraf edeyim ki sizden kaçtığım yok... Eğer bilsem ki bundan hoşlanmıyorsunuz, başka türlü davranırdım... Benden kaçmak mı? (oturur) İtiraf mı ediyorsunuz? Fakat niçin, neden?

Bağırmayın, yani, yüksek sesle konuşmayın demek istemiştım! Umarım beni kınamıyorsunuz. Benimle yüksek sesle konuşulmasından hoşlanmam. Sizden kaçmıyorum, sizinle konuşmaktan kaçıyorum...Bildiğim kadarıyla siz iyi bir insansınız... Sizi burada seviyorlar, saygı gösteriyorlar, bazıları tapıyor bile, sizinle sohbet etmeyi şeref sayıyorlar... E-e-, e-e...

Buraya geldiğimde ilk konuşmamızdan sonra, sizi dinleyenlere katıldım ama Mihail Vasiliç, şansım yaver gitmedi, kesinlikle gitmedi... Kısa zaman içinde size tahammül edemedim... Daha yumuşak sözcük bulamıyorum, bağışlayın... Siz hemen hemen her gün bana, beni daha önceden sevdiğiniz veya benim sizi sevdiğimden bahsediyorsunuz... falan filan... Talebenin biri kıızı sevir, kıız da talebeyi... Çok eski ve yeterince sıradan bir hikâye ki bu ona bu kadar zaman aynisin ve bizim tarafımızdan bu kadar önemsensin... Gerçi önemli olan bu değil... Önemli olan şu ki benimle geçmişı konuştuğunuz zaman sanki bir şeyler istiyorsunuz, geçmişte alamadığınız; şimdi almak istediğiniz bir şey... Her gün, konuşma-

83

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFAY YEGOROVNA PLATONOV

tuzdaki tonlama hiç değişmiyordu, monotondı. Her gün bana öyle geliyordu ki siz ortak geçmişimizle üzerimize düşen bir vazifeye işaret ediyorsunuz... Ve de bana öyle geliyor ki siz haddinden fazla... nasıl söylesem... bizim sadece dostça ilişkilerimizi abartıyorsunuz! Pek tuhaf bakıyorsunuz, sinirleniyorsunuz, bağıırıyorsunuz, elimi kabaca yakalıyor, ve takip ediyorsunuz... Sanki ispiyonculuk yapıyorsunuz! Neden böyle yapıyorsunuz? Tek sözle beni rahat bırakmıyorsunuz... Bu takibin nedeni ne? Kimim size göre? Doğrusu, bana öyle geliyor ki bir şans arıyorsunuz, ve bu şans size bir şey için gerekli...

ARA

Hepsi bu kadar mı? (Ayağa kalkar) Samimiyetiniz için mersi! (kapıya doğru gider)

Siz kızyorsunuz? (ayağa kalkar) Bir dakika Mihail Vasilîç! Neden bu kadar kibirleniyorsunuz? Ben böyle olsun istememiştim... (Duraklar) Eh, siz! Demek ki benden bıkmamışsınız, sadece korkuyorsunuz, korkup kaçıyorsunuz... Korkup kaçıyorsunuz, Sofya Yegorovna? (Ona yanaşır)

Susun Platonov. Yalan söylüyorsunuz! Ben korkup kaçmıyordum, korkup kaçmayı düşünmedim bile! Nerde sizin sağlam karakteriniz, zekânız, basit olmayan herhangi bir erkek, sizin Sergey Pavloviç'e rakip olabilir? Ben buraya siz olmadan da her gün geliyordum, sizinle konuşmamın sebebi,

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

OSİP

sizi akıllı, anlayışlı kadın olarak bulduğum içindir. Ne kadar da ahlaksızca! Gerçi... Suçlu olan benim, tutuldum... Size bunu söylemeye hakkım yoktu... Bu saygısızca çıkışım dolayısıyla, özür dilerim... Bunları konuşmak için size kimse izin vermedi! Eğer konuştuklarınızı biri dinliyorsa bu o demek değil ki, siz her aklınızdan geçeni konuşabilirsiniz! Beni rahat bırakın!

(Kahkalarla) Sizi takip mi ediyorlar? Sizi arıyorlar, ellerinizden yakalıyorlar mı? Zavallı kadıncağz, kocanızın elinden almak mı istiyorlar?! Platonov size âşık olmuş! Şu antika Platonov?! Aman, ne büyük mutluluk! Ne büyük bir saadet! Buna ne denir biliyor musunuz, küçük kibirlimiz için cici şekerler, fakat öyle cici şekerler ki onları hiçbir şeker fabrikatörü bile yememiş! Komik... Gelişmiş kadına bu türlü bir şeker yakışmaz! (İçerigirer) Çok dikenli ve sertsiniz, Platonov. Çıldırдың mı? (onun peşinden gider ve kapıda durur) Korkunç! Neden söyledi bunları? Beni şaşırtmak istedi... Hayır, buna dayanamam... Gidip ona söyleyeceğim... (içeri girer, kulübenin arkasından Osip çıkar)

SAHNE 7 (Osip, Yakov ve Vasiliy)

: Bir iyi! Bir kötü! Kim bilir, neler yapıyorlar! En iyisi preferans oynasınlar...

84

85

YAKOV OSİP

YAKOV OSİP

VASİLİY OSİP

VASİLİY OSİP

VASİLİY OSİP

(Yakov'a) Merhaba, Yaşa! Şey, Hm-m-m... Ven-geroviç burada mı? : Burada.

: Hadi, çağınver! Yavaşça çağır. Söyle ki büyük bir iş var...

: Peki (İçeri girer)

: (Feneri çıkarır, onu söndürür ve cebine bırakır) Geçen sene, şehirde, hani yürütülen eşyaları alıp satan Darya İvanovna var ya, hani bir de şüpheli meyhane sahibi, işte orada, oyun oynuyordum... Üç kapık muhakkak ortaya atılacaktı... Remizler iki rubleye yaklaşırken... Sekiz ruble kazandım... (Diğerfeneri koparır) Şehir cıvı cıvı!

: Sizin için asılmadı fenerler! Neden kopanyörsün?

: Seni görmüyorum bile! Ne haber, eşek! Nasılsın? (ona yanaşıyor) Ne yapıyorsun?

ARA

Ah, seni katır! Ah, seni domuz çobanı! (şapkasını başından çıkarır) Çok komik, adamsın! Vallahi, komiksin! sende şu kadar akıl var mı? (Şapkayı kapıya fırlatır) Benim yüzüme tokat at, kötü adam olduğum için!

: Bir başkası vursun sizi, ben vurmam!

: Ya öldürmek gerekirse, öldürür müsün? Eğer öldürmek gerekiyorsa aklımı kullan, ortaklaşa değil, kendin öldür! Kötü adam olduğum için, yüzüme tukur!

Tükürmem. Yakamdan düş!

Tükürmeyecek misin? Demek ki korkuyorsun

benden? O zaman diz çok önümde!

ARA

86

E? Ben kime söyledim! Duvarlara nü, yoksa sana mı?

ARA

VASİLİY OSİP

Kime dedim?

(Diz çöker) Günah, Osip İvanıç!

Utandırıyor musun? Ama çok hoş... Fraklı bay,

haydutun önünde diz çöküyor... Şimdi var

gücünle hurra çek!.. Evet?

(İçeri Vengeroviç l girer)

VENGERQVİÇ 1 OSİP . . ,

VENGEROVİÇ 1 OSİP

VENGEROVİÇ 1 OSİP VENGEROVİÇ 1

OSİP

SAHNE 8 (Osip ile Vengeroviç 1)

: (içeri girer) Beni kim çağırdı?

., (Şapkasını çıkarır) Ben, zâtı âlileri! (Vasiliy ayağa kalkar, sandalyeye çöker ve ağlar)

: Ne istiyorsun?

: Siz beni meyhaneciye sormuşsunuz. İşte, buradayım!

: Ha, evet... Başka yer bulamadın mı?

: İyi insanlar için, zâtı âlileri, her yer uygun!

: Seninle işim var... Biraz gelir misin... Şu iskemleye geçelim! (iskemleye, sahnenin dip tarafına doğru yürürler)

Biraz aralı dur, benimle konuşmuyormuş gibi yap... Ha, şöyle! Seni meyhaneci Lev Solomo-noviç mi gönderdi?

: Evet.

87

VENGEROVİÇ 1

OSİP VENGEROVİÇ 1

OSİP

VENGEROVİÇ 1

OSİP VENGEROVİÇ 1

OSİP VENGEROVİÇ 1

OSİP VENGEROVİÇ 1

î

: Boşuna... Seni istememiştin ki, ne yapacaksın? Bir şey yapamam seninle... Aslında seninle iş yapılmaz... İyi bir insan değilsin sen...

: Çok kötüyüm! Dünyanın en kötü insanıyım.

: Yavaş konuş! Sana ne kadar para göndermişim, sanki benim param taş ve herhangi bir nesne gibi etrafa saçmalıyım öyle mi?.. Sen şımarık bir hırsızsn! Niye yüzünü çeviriyorsun? Hoşuna gitmiyor, değil mi? Doğru söz göze batır, değil mi?

: Batır ama sizin sözünüz batmaz, zatı âlileri! Siz beni nasihat için mi çağırdınız buraya?

: Yavaş konuş... Sen Platonov'u tanır mısın?

: Öğretmeni mi? Nasıl tanımam!

: Evet, öğretmeni! Küfür etmeyi seven öğretmeni. İşte o öğretmeni sakat bırakmak için ne kadar alırsın?

: Nasıl yani, sakat bırakmak?

: Öldürmek değil, sakat bırakmak... İnsanları illaki öldürmek gerekmez... Neden öldüreceksiniz ki? Öldürmek kötü bir şey... En iyisi sakat bırakmak, yani dövmek; öyle bir dövmek ki hayatı boyunca unutamasın...

: Bunu yapabilirim...

: Bir yerini kır, yüzünü iğrenç hale getir... Ne istersen? Ş- ş - ş.... Birileri geliyor... Uzaklaşalım biraz... (Sahnenin derinliğine geçerler... İçeriden Platonov ile Gre-kova çıkarlar)

SAHNE9

[Vengeroviç ile Osip (sahnenin dip tarafında) Platonov ile Grekova]

PLATONOV GREKOVA

PLATONOV GREKOVA

PLATONOV GREKOVA

PLATONOV

GREKOVA PLATONOV

GREKOVA

PLATONOV

(Gülerek) Ne, ne? Nasıl? (Kahkaha atar) Duyamadım...

Duyamadınız mı? Peki, tekrarlayabilirim... Ben daha da net söyleyebilirim... Umarım alınmayacaksınız... Siz o kadar alışkınsınız ki her türlü kabalıklara, benim söylediklerimi tuhaf karşılamazsınız...

Söyleyin, söyleyin, güleyim bari! Ben güzel değilim. Beni güzel adlandırmanın zevki yok...

Sahiden ben güzel değilim, öyle değil mi? Ya siz ne düşünüyorsunuz? Daha sonra söylerim. Şimdi siz

söyleyin! O zaman dinleyin... Siz ya çok iyi bir insansınız, ya da alçaksınız, ikisinden biri. (Platonov kahkalarla güler) Gülüyorsunuz... Gerçi çok komik... (gülüyor) (Güler) O mu dedi bunu? Seni aptal! Lütfen, söyler misiniz?! (Grekova'nın beline sarılır) (Oturur) Lütfen! Bir dakika... O da insanların gittiği yollara başvurur! Felsefe yapıyor, kimyayla ilgilenmiyor, ne laflar çıkarıyor, ikinizin de Allah belasını versin (Kadını öper) Benim güzel, orijinal cinim... Bir dakika... Neler oluyor? Ben... ben söylemedim... (ayağa kalkar ve tekrar oturur) Neden beni öpüyorsunuz? Ben hiç de... Söyledin ve şaşırttın? Hadi söyleyiverelim ve şaşırtalım herkesi! Herkes benim zeki olduğumu görsün! (öper onu) Şaşırdı... Şaşırdı... aptalca bakıyor... Ah... Ah...

88

89

GREKOVA

PLATONOV GREKOVA

PLATONOV

GREKOVA

PLATONOV GREKOVA

: Siz... Siz beni seviyor musunuz? Evet mi? Evet mi?

: (İnce sesle) Ya sen beni seviyor musun?

: Eğer... eğer... (ağlıyor) Seviyor musun? Aksi

halde böyle yapmazdın... Seviyor musun? : Bir damlacık olsa bile hayır, benim güzelim!

Aptalları sevmem, günahkâr insan! Bir tek aptal

kadını seviyorum, onu da işsizlikten... O! Rengin

kaçtı! Gözlerin parladı! : Dalga mı geçiyorsunuz?

ARA

: Şimdi suratıma bir tokat indirir...

: Ben onurluyum... Ellerimi kirletmem... Söylemiştim, paşam, siz ya çok iyi bir adamsınız, ya da alçaksınız, şimdi ise söylüyorum: Siz fevkalade alçaksınız! Nefret ediyorum sizden! (gitmek ister) artık ağlamayacağım... Çok mutluyum, sonunda sizin ne mal olduğunuzu öğrendim... (İçeri Triletski girer.)

SAHNE 10 [Aynı kişiler ve Triletski (silindir takmış)]

TRİLETSKI : (İçeri girer) Turnalar bağırıyor! Bunlar da nereden çıktı? (Yukarıya bakınır) Bu kadar erken...

GREKOVA : Nikolay İvanıç, eğer bana saygınız varsa... Kendinize biraz saygınız varsa, şu adamlar

ilişkiyi kesin!

(Platonov'a işaret eder)

: (Güler) Hayır efendim! O benim saygıdeğer akrabam!

: Ve de dostun mu?

90

TRİLETSKİ GREKOVA

TRİLETSKİ : Ve de dostum.

GREKOVA : Doğrusu sizi kıskanıyorum. Onu da kıskanıyorum galiba... Siz iyi kalpli insansınız fakat... şu esprili tonlama... Bazen sizin şakalarınızdan midem bulanıyor... Sizi bununla kırmak istemem ama... ben küçük düşmüşüm, siz ise... şaka yapıyorsunuz! (Ağlıyor) Ben küçük düştüm... Ama yine de ağlamam... Ben onurluyum. Kesmeyin ilişkiyi, sevin bu adamı, tapın onun aklına, korkun ondan... Hepinize öyle geliyor ki Hamlet'e benziyor... İşte istediğiniz kadar hayran olun ona! Bana ne... Sizden hiçbir şey istemiyorum... İsteddiğiniz kadar şakalaşın şu alçakla (içeri girer)

TRİLETSKİ : Yedin mi, kardeşim?

PLATONOV : Hiçbir şey yediğim yok...

TRİLETSKİ : Mihail Vasiliç, artık onu rahat braksanız. Ayıp, vallahi... koskoca, akıllı adam ama yaptıklarına bak... İşte alçak adımı hak ettin...

ARA

İki parçaya bölünemem ki, bir parçam seni, diğer parçam sana alçak adı veren kıza hoşgörüyle davransın...

PLATONOV : Bana saygı gösterme, iki parçaya bölünmene de gerek kalmaz.

TRİLETSKİ : Sana saygısız olamam ki! Sen ne konuştuğunu bilmiyor musun?

PLATONOV : Tek şey kalıyor; ona saygısız davranmak. Anlamıyorum seni, Nikolay! Sen ki akıllı bir adamsın, ne buluyorsun şu aptal kadında?

TRİLETSKİ : Hm... General karısı beni sık sık centilmenliğimin yetersizliğiyle suçluyor ve seni örnek olarak gösteriyor... Bence bu suçlamayı sana yöneltmek lazım... Hepiniz, özellikle siz, her köşe başında ona âşık olduğumu bas bas bağırıyorsunuz, alay ediyorsunuz, kuşkulaniyorsunuz, gözlemliyorsunuz...

91

PLATONOV TRİLETSKİ

OSİP

VENGEROVİÇ I

TRİLETSKİ

VENGEROVİÇ I TRİLETSKİ

VENGEROVİÇ I

TRİLETSKİ

VENGEROVİÇ I TRİLETSKİ

VENGEROVİÇ I

: Daha açık konuş...

: Sanıyorum, çok açık konuşuyorum... Ayrıca benim yanımda ona aptal kadın demekten çekinmi-y
örsünüz... Centilmen değilsiniz! Centilmenler bilir ki sevdalıların belirli haysiyeti var... Aptal değil o,
kardeşim! O aptal değil! O bir kurban, işte bu kadar! Öyle anlar oluyor ki, dostum, insan birilerinden
nefret etmek, tırnaklarını ona geçirmek, kendi pisliğini herhangi birisine dökmek istiyor... Neden o
olmasın? Tamamen yararlı birisi! Güçsüz, dişsiz, yüzünüze safça, inanırcasına bakıyor... Bunu çok iyi
anlıyorum... (ayağa kalkar) Hadi, gidip içelim!

: (Vengeroviç'e) Eğer geride kalanları vermezseniz, bir yüzlük daha çalacağım. Bu konuda kuşkunuz
olmasın!

: (Osip'e) Yavaş konuş! Onu dövdüğün zaman, "şükran borcu bilen meyhaneci!" demeyi unutma... Hadi,
yürü! (içeri gider, Osip çıkar)

: Kahretsin, Abram Abramıç! (Vengeroviç'e) Sen, Abram Abramıç, hasta değil misin?

: Yok bir şey... şükürler olsun, iyiyim.

: Ne yazık! O kadar paraya ihtiyacım var ki. İnaniyor musun? Ne pahasına olursa olsun.

: Demek ki, doktor, söylediklerinizden anlaşılıyor ki size ne pahasına olursa olsun hasta gerekli?
(gülümser)

: Güzel bir şaka yaptım! Biraz ağır olsa bile, başarılı espri! Ha- ha- ha! Ve ha- ha- haa! Gül, Platonov!
Ver, kuzum, eğer mümkünse?!

: Sizin bana zaten borcunuz var, doktor!

: Hatırlatmaya ne gerek var ki? Bunu herkes biliyor! Ayrıca ne kadar borcum var ki?

: Yaklaşık... E, tabii... İki yüz kırk beş ruble, galiba.

92

İ

TRİLETSKİ

VENGEROVİÇ I

TRİLETSKİ VENGEROVİÇ I

TRİLETSKİ

VENGEROVİÇ I TRİLETSKİ

Ver, büyük adam! Borç ver, bakarsın, bir zaman ben de sana borç veririm! Hadi, iyi kalpli, cömert ve cesaretli ol! Museviler'den en cesaretlisi senetsiz borç verendir! Hadi, en cesaretli Musevi olu ver!

Hm... Musevi ol... Hep Museviler... Museviler... Yemin ederim ki, baylar, hayaüm boyu senetsiz borç veren bir tek Rus'a rastlamadım, ve inanım ki senetsiz para vermek olayı en büyük ölçüde günahkâr Museviler arasında yaygın! Allah canımı alsın ki yalan söylemiyorum! (ah çeker) Eh gençler, bizlerin Museviler'den çok öğreneceklerimiz var, özellikle ihtiyar Museviler'den... Hem de çok şey... (cebinden cüzdanını çıkarır) Size borç para veriyoruz hevesle veriyoruz, istekle veriyoruz, siz ise... Şakaya vuruyorsunuz, şakadan hoşlanıyorsunuz... Yapmayın, baylar! Ben ihtiyarım... Çoluğum çocuğum var... Ne demişler, adamı alçak bil ama adam gibi davran... Üniversitelerde bunun için okumadınız mı?..

Güzel konuşuyorsun, Abram Abramoviç! Yapmayın, baylar, terbiyesizlik bu... Yoksa sizinle, gelişmiş insanlarla, benim kâhyalar arasında hiçbir fark yok diye düşünürüm... Ve benimle "sen"le konuşamazsınız... Ne kadar lazım? Çok terbiyesizce, delikanlılar... Ne kadar? ; Gönlünden ne koparsa.

ARA

Ben size... Ben size.... verebilirim... Elli ruble... (Parayı uzatır) Fevkalade, (parayı ondan alır) Çok büyüksün!

93

VENGEROVİÇ I TRİLETSKİ

VENGEROVİÇ I TRİLETSKİ

VENGEROVİÇ I TRİLETSKİ VENGEROVİÇ I

PLATONOV

TRİLETSKİ

PLATONOV

TRİLETSKİ

PLATONOV

TRİLETSKİ

PLATONOV

TRİLETSKİ

PLATONOV

Doktor, sizin başınızdaki benim şapkam! Senin mi? Hm... (Şapkayı çıkarır) Al, götür... Neden temizlemeye vermiyorsun şunu? Ucuza yaparlar! Yahudice silindir nedir? Ne istersin? (şapkayı takar kafasına) Silindir sana iyi gitti, yakışıyor. Tam baron, tıpkı baron! Neden kendine baronluk almıyorsun?

Hiçbir şey bilmiyorum! Bırakın yakamı, lütfen!

Çok büyüksün! Neden seni anlamak istemiyorlar?

Neden yakamı bırakmıyorlar deseniz daha doğru olur! (İçeri geçer)

SAHNE 11 (Platonov ile Triletski)

Neden aldın ondan şu parayı?

Öylesine. (Oturur)

Nasıl yanı öylesine?

Aldım, o kadar! Yoksa ona acıyor musun?

Hayır, kardeşim!

Öyleyse?

Bilmiyor musun?

Bilmiyorum.

Yalan! Biliyorsun!

ARA

94

PLATONOV TRİLETSKİ

Eğer senin tek bir gün bile kurallara göre yaşadığını bilseydim, canım benim, sana karşı büyük bir sevgi uyanırdı kalbimde! Senin gibi özel biri için kurallar, hava, su kadar önemli...

ARA

Üç gün önce, kardeşim, bir bayanın evinde "Ünlü çağdaş kişilerin"* portrelerini gördüm ve onların biyografilerini okudum. Ne görsem iyi, efendim? Bizler onların arasında yokuz! Ne kadar uğraştımsa bulamadım! Lasciate, Mihail Vasiliç, ogni speranza!** diyor İtalyanlar.

Ne seni, ne kendimi bulamadım çağdaş ünlü kişiler arasında, düşün! Ben rahatım! Ama Sofya Yegorovna o kadar da... rahat değil....

: Sofya Yegorovna'nın ne alakası var ?

: Çağdaş ünlü kişiler arasında olmadığı için alınıyor... Ona öyle geliyor ki serçe parmağını sallarsa, yerkürenin ağız açık kalır, insanlık mutluluktan şapkasını yitirir... Hm... Hiçbir doğru dürüst romanda onun içinde var olan saçmalıkları bulamazsınız... Ama, aslında beş para etmez. Buz! Taş! Heykel! İnsanın içinden ona yaklaşarak burnundan alçıyı koparmak gelir... Ama işin aslına gelince... hemen histeri, bağırışlar, oflar... poflar... Güç deseniz hiç yok... Akıllı kukla... Bana nefret dolu bakışlarla bakıyor, haylaz sanıyor... Peki, onun Seryojenka'sının nesi bizden iyi? Nesi? Bir tek votka içmemeyeyle farklı, yüce düşünceleri var, uçuyor, ve vicdansızcasına

* Çehov, Bauman'ın "Rus çağdaş ünlü kişiler" adlı üç ciltlik kitabını

kastediyor. ** Bırakın herhangi umudu, italyanca.

95

kendini geleceğin adamı sanıyor. Neyse, ne derler, kimseyi ayıplamayın, sizi de ayıplamazlar... (ayağa kalkar) Hadi, gidelim, içelim!

PLATONOV : Gitmem. Orada boğuluyorum.

TRİLETSKİ : Kendi başıma giderim. (Gerinir) Ha, aklım-

dayken, şu kapının üzerindeki monogram Sofya Voynitseva yoksa Sergey Voynitsev anlamına mı geliyor?.. Bizim filolog şu harflerle kendini veya kendi karısını methetmek istemiş?

PLATONOV : Bence harflerin anlamı şu; "Yaşasın Venge-
roviç!" Onun paralarıyla eğleniyoruz!

TRİLETSKİ : Evet... Yahu şu general karısının bugün nesi
var? Kahkahalar atıyor öpüşmek için sokuluyor... Sanki âşık...

PLATONOV : Burada kime âşık olunabilir? Kendi kendine

olabilir? Sen onun kahkahalarına bakma... Hiçbir zaman ağlamayan akıllı kadının kahkahalarına inanılmaz; o ağlamak istediğinde kahkaha atar... Bu onun gözlerinden de belli...

TRİLETSKİ : Kadınlar kurşunla intihar etmez, zehir kulla-

nırlar... Ama felsefe yapmayalım... Ben felsefe yapınca acımasızca yalan söylerim... Bizim general karısı iyi bir kadın! Aslında kadına bakınca ben kötü düşüncelere kapılıyorum fakat bu tek kadındır ki benim korkunç düşüncelerim kendi kendine duvardan nohut atlıyormuş gibi atlıyor. Tek kadın... Onun gerçek yüzüne bakınca platonik aşkın varoluşuna inanmaya başlıyorum. Geliyor musun?

PLATONOV : Hayır.

TRİLETSKİ : Kendim giderim... Papazla içeceğim... (Gi-

derken kapıda Glagolyev 2'ye rastlar) Ah! Zatı âlileri, sahte kont! Alın, size üç ruble! (Eline üç rubleyi sıkıştırır ve çıkar)

96

GLAGOLYEV 2

PLATONOV GLAGOLYEV 2

PLATONOV GLAGOLYEV 2

PLATONOV GLAGOLYEV

PLATONOV GLAGOLYEV 2

SAHNE 12 (Platonov ile Glagolyev 2)

Ne tuhaf adam! Bir sebep yokken şıp diye al sana üç ruble!... Hm... Tam budala! (Plato-nov'a) O beni aptallığıyla korkunç şaşırtıyor. (güler) Çirkinesine aptaldır!

: Neden dans etmiyorsunuz?

: Dans etmek mi? Burada mı? Kiminle, söyler misiniz? (Onun yanına oturur)

: Sanki dans edecek hiç kimse yok?!

: Sadece silik tipler var! Kime göz atarsanız atın, silik suratlar, kartal burunlar, cilveler... Ya kadınlar? (kahkaha atar) Bir şey çıkaramıyorum vesselam! Bu cemaatle dans etmektense daha çok büfeyi tercih ediyorum.

ARA

Ama Rusya'da hava temiz değil! Sanki ufunet-'li, boğucu... Nefret ediyorum Rusya'dan!... Cehalet, kokuşmuşluk... Brrr... Ama... Bir defa olsun bile Paris'te oldunuz mu?

Olmadım.

Ne yazık. Gerçi hâlâ gidebilirsiniz. Oraya gitmeye karar verdiğinizde bana söyleyin. Size Paris'in tüm sırlarını açanım. Size üç yüz referans mektubu veririm ve üç yüz olağanüstü Fransız kokotu sizin hizmetinizde... Teşekkür ederim, ben tokum. Bana doğruyu söyler inisiniz, diyorlar ki babanız Platonov-ka'yı almak istiyormuş? Vallahi, bilmiyorum. Ben ticaretten kendimi uzak tutuyorum... Ya mon pere, sizin general karısına nasıl kur yapıyor, farkında mısınız? (kahkaha atar) İşte bu da bir tip! Şu ihtiyar

97

PLATONOV

GLAGOLYEV 2 PLATONOV GLAGOLYEV 2

PLATONOV GLAGOLYEV 2 PLATONOV GLAGOLYEV 2 PLATONOV

GLAGOLYEV 2

porsuk evlenmek istiyor. Çalı horozu gibi aptal! Ama sizin general karısı charmante! Hiç de fena sayılmaz!

ARA

O kadar cana yakın ki, o kadar cana yakın ki... Ya formlar?! Fi, fi! (Platonov'un omzuna vurur) Şanslısın! O korse kullanıyor mu? Çok mu geriyor korseyi?

: Bilmiyorum... Onun tuvalet töreninde bulunmuyorum...

: Ama ben duymuştum ki... Siz....

: Kont, siz budalasınız!

: Şaka yaptım...Neden kızyorsunuz? Ne kadar da safsınız! (yavaş sesle) Söylenenler doğru mu?... Biraz ince bir mesele ama aramızda kalacak, umarım... Doğru mu söylentiler, hani onun paraya düşkün olduğu konusunda?

: Bunu onun kendisine sorun. Ben bilmiyorum.

: Kendine mi sorayım? (kahkaha atar) Nerden esti aklınıza, Platonov? Ne diyorsunuz ?

: (Başka iskemleye oturur) İnsanı bıktırmakta amma ustasınız!

: (Kahkaha atar) Belki sahiden de soruvere-

lim? Gerçi neden sormayalım ki? : Gayet tabii...(kenara) Sor bakalım...Senin aptal

yanaklarını tokatlar! (Glagolyev 2) Buyurun,

sorun!

: (Yerinden sıçrar) Yemin ederim ki bu muhteşem bir fikir! Vay anasını! Soracağım, Platonov, size yemin ederim ki o benim olacak! Benim sezgim yanılmaz! Derhal soracağım! Bahse girerim ki, o benim! (Binaya doğru koşar ve kapıda Anna Petrovna ile Triletski'e rastlar) Mille pardons, madame! (özür diler ve çıkar) (Platonov eski yerine oturur)

98

SAHNE 13 (Platonov, Anna Petrovna ve Triletski)

TRİLETSKİ : (Giriş kapısının önünde) İşte, bakınız,

oturuyor bizim bilge, filozof! Pusuda oturup sabırsızlıkla kurban bekliyor: Acaba uyumadan önce kime nasihat çekebilirim?

: Yutmuyor, Mihail Vasilic!

: Bu kötü! Bugün pek yutmuyor! Zavallı na-sihatçi! Acıyorum sana Platonov! Fakat, ben sarhoşum ve...

beni diyakoz bekliyor! Elveda! (çıkar)

: (Platonov'a doğru yürür) Neden burada oturuyorsunuz?

: Odalar çok sıcak ve bu güzel gökyüzü sizin köylü kadınların badana yaptığı tavandan iyidir!

ANNA PETROVNA TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA

PLATONOV

ARA

ANNA PETROVNA PLATONOV

: Sizin kravatınız yeni mi? : Evet.

ARA

ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA

Bugün, keyfim çok iyi... Her şeyden hoşlanıyorum... Geziyorum! Bir şeyler söylesenize Platonov! Neden susuyorsunuz? Buraya sizin konuşmanızı duymak için geldim... Ah, siz!

Ne söylememi istiyorsunuz? Bana yeni, taze, tadı tuzu yerinde olan bir şeyler söyleyin... Bugün pek zekisiniz, pek güzelsiniz... Doğrusu bana öyle geliyor ki,

99

PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV

ANNA PETROVNA

bugün size her zamankinden daha fazla âşığım...

Pek hoşsunuz bugün! İsyan da etmiyorsunuz!

: Siz de bugün çok güzelsiniz... Gerçi siz her zaman güzelsiniz!

: Platonov, sizinle dostuz, değil mi?

: Herhalde... Galiba dostuz... Başka neye dostluk denir ki?

: Herhalde dostuz, değil mi?

: Sanıyorum ki iyi dostuz... Size çok alıştım ve bağlandım... Beni sizden ayırmak için çok zaman gerekir...

: Büyük dostuz, değil mi?

: Bu sorucuklar neye yarar? Bırakın şu sorulan, anacığım! Dostlar... Dostlar... Sanki evde kalmış kızsınız...

: Peki... Biz dostuz ama haberiniz var mı ki erkekle kadın arasındaki dostluk ile aşk arasında bir adım var, paşam? (güler)

: Öyle mi? (güler) Neden söylüyorsunuz bunları? Ne kadar zorlansak bile son çizgiye ulaşamayız...

: Aşk ve çizgi... Karşılaştırmaya bakın! Senin karmıştırmıyor seni! Pardon, "sen," dedim... Yemin ederim ki, Misel, yanlışlıkla oldu! Neden çizgiye varmıyoruz? Biz insan değil miyiz yani? Aşk güzel bir şey... Utanç duymaya gerek yok!

(Ona dikkatle bakar) Bakıyorum ki siz, ya çok hoş bir şaka yapıyorsunuz, ya da bir şeyler söylemek istiyorsunuz... Hadi, vals yapalım!

Siz vals bilmiyorsunuz ki! ARA

100

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV

ANNA PETROVNA

Sizinle iyice konuşmanın zamanı gel-

di... Tam zamanı... (etrafa bakır) Lüt-

fen, mon cher, dinlemeye ve felsefe

yapmamaya gayret edin!

Gidelim, dans edelim, Anna Petrovna!

Biraz şöyle geçelim... Gelir misiniz şura-

ya? (diğer iskemleye otururlar) Yalnız ner-

den başlayacağımı bilmiyorum... Siz o ka-

dar hantal ve yalancı bir adamsınız ki...

Ben başlasam konuşmaya, Anna Pet-

rovna?

Eminim ki, saçmalayacaksınız, Plato-

nov! Baksanıza! Utanıyor! İnanırım ha!

(Platonov'un omzuna vurur) Şakacı Mi-

şa! Peki, konuşun, konuşun... Ama kısa

kesin...

Kısa keseceğim zaten... Size şunu söy-

lemek istiyorum: Neden?

ARA

Yemin ediyorum, değmez, Anna Petrovna!

Neden mi? Siz bir dinleyin... Beni anlamıyorsunuz ki... Şayet siz evli olmasaydınız gözü kapalı, düşünmeden sizin karınız olurdu, bendeniz, kendimi sizin ebedi yönetiminize bıraktım. Ama şimdi.... E? Susmak razılık işaretidir. Öyle değil mi?

ARA

PLATONOV

Bakın, Platonov, şimdi susmak pek iyi değil.

(Yerinden fırlar) Unutalım bu konuşmayı, Anna Petrovna.! Allah aşkına öyle dü-

101

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA

sünelim ki sanki bu konuşma aramızda hiç olmadı! Olmaz mı?

: (Omuzlarını çeker) Tuhaf adam! Neden?

: Çünkü size saygım var! Size olan içimdeki bu saygıya o kadar bağlıyım ki ondan ayrılmak bana yerin dibine batmak gibi geliyor! Dostum benim, ben özgür bir insanım, zamanı kadınlarla tatlı tatlı geçirmekten hoşlanıyorum, hatta ağır başlı ilişkilerin aleyhinde bile değilim, fakat... sizin gibi akıllı, güzel, özgür bir kadını gündelik bir ilişki, boş boş dolaşmak için tutmak? Hayır! Yoo, bu kadarı fazla olur! En iyisi beni kovun, dünyanın öbür ucuna kovun! Bir iki ay aptalca birliktelik, ve sonra... ayrılmak?!

: Söz konusu olan aşk!

: Sizi sevmediğimi mi düşünüyorsunuz? Ben sizi; iyi kalpli, akıllı, iyiliksever kadını seviyorum... Sizi delicesine, çılgıncasına seviyorum! Gerekirse sizin uğrunuzda hayatımı veririm! Sizi iyi bir insan, iyi bir kadın olarak seviyorum! İllaki sıradan bir aşk, bildiğiniz aşk çe-şitine mi uygulanmalı? Benim aşkım sizin aklınızdaki aşktan bin defa daha değerli!...

: (Ayağa kalkar) Git, kuzum, İyice uykunu al! Uyandıktan sonra konuşuruz....

: Unutalım bu konuşmayı... (Elini öper) Dost olalım fakat, birbirimizi harcamayalım, biz daha iyi şeyleri hak ediyoruz!... Ayrıca, ne de olsa... ben evliyim! Bu sohbeti kapatalım! Her şey eskisi gibi olsun!

Yürü, kuzum, yürü! Evliymiş... Yahu beni seviyorsun, neden karından bahse-

102

PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA

GLAGOLYEVİ

diyorsun!? Marş! Daha sonra konuşuruz, bir iki saat sonra... Artık sen de yalancılık nöbeti geçiriyorsun... Size yalan söyleyemiyorum... (kulağına fısıldar) Sana söylemeyi becerebilseydim ço- o -k-taan senin sevgilin olurdu... (Sert) Def olun!

Yalan söylemeyin, kızmıyorsunuz... Öylesine söylediniz... (İçeri girer) Tuhaf adam! (oturur) Ne konuştuğunu kendisi bile bilmiyor... İllaki herhangi bir aşk gibi düşünülmemeliymiş... Ne saçma, sanki erkek yazarın, kadın yazara olan aşkı gibi...

ARA

Çekilmez bir adam! Böylece seninle zamanımızı dünyanın sonuna kadar konuşmakla geçiririz, dostum benim! İyilikle gelmezsen, seni zorla tıpış tıpış getirtirim... Hemen, bugün! Yeter, artık bu aptalca beklemenin içinden ikimizin de kurtulması gerekir...Bıktım... Bu gelen kim? Glagolyev I. Beni arıyor... (İçeri Glagolyev I girer)

SAHNE 14

Ne kadar sıkıcı. Bu insanlar yıllar önce duyduklarım üzerine konuşuyorlar, çocukluğumda düşündüklerimi düşünüyorlar... Her şey eskisi gibi, yeni bir şey yok... Onunla konuşayım ve gideyim.

103

ANNA PETROVNA GLAGOLYEVİ

ANNA PETROVNA

GLAGOLYEVİ

ANNA PETROVNA GLAGOLYEVİ

ANNA PETROVNA GLAGOLYEVİ

ANNA PETROVNA

GLAGOLYEVİ

ANNA PETROVNA

: Ne mınldınayorsunuz, Porfiry Semyo-

noviç? Öğrenebilir miyim? : Siz burda mıydınız? (ona doğru yürür)

Kendimi burada fazlalık gibi gördüğüm

için suçluyorum...

: Neden acaba, yoksa bize benzemediğiniz için mi? Bırakın Allah aşkına! İnsanlar karafatmalarla barışık yaşıyorlar, siz de bizim adamlarla barışık yaşayın ! Otursanıza, laflayalım!

: (Onun yanına oturur) Sizi arıyordum, Anna Petrovna! Sizinle bazı şeyler hakkında konuşmam gerekiyor...

: O zaman konuşalım...

: Sizinle konuşmak istiyorum... Kendi mektubuma cevap... bekliyorum...

: Hm... Beni ne yapacaksınız, Porfiry Semyonoviç?

: Biliyor musunuz, aile reisi haklarım reddediyorum... Artık umurumda bile değil! Bana dost ve akıllı bir ev hanımı lazım... Benim cennetim var ama içinde melekler yok...

: (Kenara) Her sözün başında bir parçacık şeker! (Glagolyev J'e) Sık sık kendime cennette ne yapacağım dair soru soruyorum, eğer ben bir insan olarak, melek olmadığım için oraya düşersem, ne yaparım?

: Yarın ne yapacağımı bilmeyen insan, cennette ne yapacağımı bilebilir mi? İyi insan kendine her yerde iş bulur; yerde de, gökte de...

: Diyelim ki, bunlar çok iyi. Fakat benim sizin ile yaşayacaklarıma, değer mi? Biraz tuhaf değil mi, Porfiry Semyonoviç? Beni bağışlayın, Porfiry Semyonoviç ama sizin teklifiniz bana pek tuhaf

GLAGOLYEV I

ANNA PETROVNA

geliyor... Evlenip de ne yapacaksınız? Etekli dostu ne yapacaksınız? Karışmak gibi olmasın ama ne haddime... Ama yine de sözümü bitirmek isterim. Sizin yaşınızda olsaydım, bu kadar param olmuş olsaydı, aklım ve doğrum... bu dünyada insanların istikbalinden başka hiçbir şeyi önemsemezdim... Nasıl söylesem bilmem ki, yani hiçbir şey beni yakınlarımı mutlu etmekten başka ilgilendirmezdi...

: İnsanların istikbali için mücadele edemiyorum... Bunun için çelik irade ve basan lazım; işte bunlardan da Tanrı mahrum etmiş beni! Ben dünyaya büyük işleri sadece sevmek, bir sürü ucuz, beş para etmez işler yapmak için geldim... Yalnızca sevmek! Bana gidelim!

: Hayır. Bunun üzerine tek laf etmeyin... Benim ret cevabıma hayali mesele olarak önem vermeyin... İşte yaşam telaşı, dostum! Eğer her sevdiğimizi elde etmiş

- olsaydık... Onlar için yer bile bulamazdık... Bu da o demektir ki ret cevabı verilince o kadar da akılsızca ve kabaca davranmak anlamına gelmiyor... (kahkaha atar) İşte, çerez olarak size bir felsefe! Bu ses de ne? Duyuyor musunuz? Bahse girerim ki Platonov isyan ediyor... Ne kadar huysuz! (İçeri Grekova ile Triletski girerler)

SAHNE 15 (Anna Petrovna, Glagolyev I, Grekova ile Triletski)

GREKOVA

: (içeri girer) Bu kadarı da fazla. (Ağlar) Her şeyin sınırı var! Bunları görüp de

105

TRİLETSKİ

GREKOVA

TRİLETSKİ GREKOVA

TRİLETSKİ

GREKOVA ANNA PETROVNA

GREKOVA

susmayı tercih eden kötü insanlar olabilir!

: Katılıyorum, katılıyorum ama benimle ne alakası var? Benimle ne alakası var? Onun üzerine üzerine sopayla gidecek halim yok ki, değil mi?! : Eğer başka çenemiz yoksa sopayla gitmeniz gerekiyordu! Uzak durun benden! Ben, ben bu kadın başıma susmaz-dım, eğer sizi benim gözümün önünde bu kadar hayasızca ve haksızca aşağılamış olsalardı!..

: Fakat, ben, şey... Biraz anlayış gösterin!.. Benim suçum ne ? : Siz korkaksınız, işte bu kadar! Benden uzak durun ve her şeyden fazla sevdiğiniz iğrenç büfeye gidin! Elveda! Zahmet etmeyin artık, buraya gelmek için! Biz birbirimize uygun değiliz artık!.. Elveda!

: Elveda, Allah aşkına elveda! Bıktım artık, iğreniyorum, Hep gözyaşları, gözyaşları... Aman Tanrım! Benim kendi kafam allak bullak olmuş... coenurus cerebralis! E- e hh! (elini sallar ve çıkar)

: Coenurus cerebralis...(çıkarken) Aşağıladı... Neden? Ne yaptım ki ben?

: (Onayaklaşır) Marya Yefimovna... Sizi burada tutmuyorum artık... Sizin yerinize olsaydım burayı terk ederdim... (Onu öper) Ağlamayın, canım benim... Kadınların büyük kısmı erkeklerin rezilliklerine dayanmak için dünyaya gelmişler...

Ben onu uzaklaştıracam buradan! O burada öğretmenlik yapmayacak! Onun

ANNA PETROVNA

GREKOVA

ANNA PETROVNA

GLAGOLYEV 1

ANNA PETROVNA

öğretmen olmaya hakkı yok! Yarından tez okullar müdürlüğüne gideceğim... : Yeter artık. Yakında ziyaretinize geleceğim ve biz beraberce Platonov'u çekiştiririz, şimdilik sakın olun... Yeter artık, ağlamayın... Göreceksiniz, memnun kalacaksınız... Bakın, Triletski'e kızmıyorsunuz, değil mi, canım benim!.. O neden sizi savunmadı biliyor musunuz, çünkü o çok iyi ve yumuşak kalpli biridir ve bu türlü insanlar kendilerini savunmakta çok acizler... Ne yaptı ki size o?

: Herkesin yanında beni öptü... Aptal dedi bana...ve ...ve... masaya doğru itti beni... Merak etmeyin, bunu böyle bırakmam! Ya o delidir veya... Ben ona gösteririm.. .(Çıkar)

: (Onun peşinden) Elveda! Yakında gö-rüşüceğiz! (Yakov'a) Yakov! Marya Yefimovna için arabayı hazırlayın! Ah, Platonov, Platonov... Bir gün belaya sokacak başım...

: Pek güzel bir kız! Bizim Mihail Vasil-yeviç'in yıldızı barışmadı onunla... Onun kalbini kırıyor...

: Hayır, efendim! bugün kırıyor, yarın özür diliyor... Ağalara ait bir huy! (içeri Glagolyev 2 girer.)

GLAGOLYEV 2

SAHNE 16 (Aynı kişiler ve Glagolyev 2)

: (Kenara) Onunla! Yine de onunla! Bu artık tüm sınırları aşıyor, kahretsin?! (Direkt gözlerinin içine bakar)

107

GLAGOLYEVİ GLAGOLYEV 2

GLAGOLYEVİ GLAGOLYEV 2 GLAGOLYEVİ

: (Ara verdikten sonra) Ne istiyorsun?

: Sen burada oturuyorsun, oysa seni arıyorlar, seni orada arıyorlar!

: Kimdir beni soran?

: İnsanlar!

: Biliyorum insanlar... (ayağa kalkar) Siz bilirsiniz fakat ben sizi bırakmam, Anna Petrovna Belki de farkına vardığınızda, başka türlü konuşursunuz! Görüşürüz... (İçerigirer)

SAHNE 17 (Anna Petrovna ile Glagolyev 2)

GLAGOLYEV 2

ANNA PETROVNA GLAGOLYEV 2

ANNA PETROVNA GLAGOLYEV 2

ANNA PETROVNA GLAGOLYEV 2

ANNA PETROVNA

GLAGOLYEV 2

: (Onun yanına oturur) Koca porsuk! Eşek! Onu kimsenin çağırdığı yok! Kandırdım onu!

: Aklınız yerine geldiğinde, babanız konusunda kendinizi ayıplayacaksınız!

: Şaka yapıyorsunuz... Bakın, neden geldim buraya, biliyor musunuz?.. İki sözüm var: Evet veya hayır?

: Nasıl yani?

: (Gülerek) Anlamamazlıktan gelmeyin. Evet veya hayır?

: Kesinlikle sizi anlamıyorum!

: Şimdi anlarsınız... Altının yardımıyla her şey anlaşılır... Eğer "evet", bir zahmet, cebime elinizi atıp, babacığımın parasıyla dolu olan cüzdanımı çıkarır mısınız?.. (Yan cebini ona doğru yöneltiyor)

: Gerçeği öğrenmek ister misiniz? Yahu böyle nutuklar için akıllı insanlara tokat atıyorlar!

Güzel bir kadının elinden tokat yemek bile çok hoş... Önce tokatı yersiniz, sonra bakarsınız; "evet" der...

108

ANNA PETROVNA

GLAGOLYEV 2 ANNA PETROVNA

GLAGOLYEV 2 ANNA PETROVNA GLAGOLYEV 2

: (Ayağa kalkar) Şapkanızı alıp hemen buradan def olun!

: (Ayağa kalkar) Nereye?

: Canınız nereye isityorsa oraya! Defolacaksınız ve bir daha buralarda gözükmeyeceksiniz!

: Öf... Neden kızyörsünüz? Ben gitmem, Anna Petrovna!

: O zaman sizin dışarı atılmanızı isterim! (İçeri girer)

: Ne kadar da öfkelisiniz.! Ben öyle bir şey söylemedim ki.... Ne dedim yahu?! Kızmak için bir neden yok... (onun peşinden gider)

SAHNE 18 (Platonov ve Sofya Yegorovna binadan çıkarlar)

PLATONOV

Şimdiye kadar mektepte kendi yerimi değil, öğretmen yerini tutuyorum... Bakın, biz ayrıldıktan sonra neler oldu!.. (Otururlar) Kendim için ne yaptım? İçime ne tohumu serptim, neyi özenle korudum, neyi büyüttüm? Ya şimdi! E- e - h! Bu ne rezalet... Rezalet! Kötülük çevremde kaynaşüyor, toprağı kirletiyor, benim din ve vatan kardeşlerimi yutuyor. Oturuyorum, elim elimde, tıpkı ağır iş yaptıktan sonra oturuyormuş gibi oturuyorum, susuyorum... Yirmi yedi yaşındayım, otuzumda da aynen böyle olacağım, ileride de hiç değişmeyeceğim. İleriyi düşündükçe, yağlı ihmalkârlık, düşünce körlüğü, dar kafalılık, her ne varsa, her şeye, her kanlı canlıya karşı itinasızlık derken ölüm geliverir! Gitti hayat! Saçlarım dik dik oluyor, şu ölümü düşününce.

ARA

109

Nasıl ayağa kalkayım, Sofya Yego-rovna? Susuyorsunuz, bilmiyorsunuz... Nerden bilebilirsiniz ki? Sofya Yegorovna, acımiyorum kendime! Allah belamı versin benim! Ya size ne oldu? Nerde sizin o temiz kalbiniz, içtenliğiniz, doğruluğunuz, cesaretiniz? Canlılığınız nerede? Nereye gönderdiniz onu? Sofya Yegorovna! Yıllarınızı işçilikle geçirmek, başkalarının eline nasır kazandırmak, başkalarının gayretlerini hayranlıkla izlemek ve aynı zamanda başkalarının gözlerine direkt bakmaktan kaçınmamak becerisi; yahu bu ahlaksızlıktır! (Sofya Yegorovna ayağa kalkar. Plato-nov onu oturtur) Bu son, bekleyin! Sizi bu kadar cilveli, tembel, geveze yapan ne oldu? Yalan söylemeyi kim öğretti size? Ya daha önceden nasıl birisiydiniz? Müsaade eder misiniz! Şimdi sizi bırakacağım! Sözümü bitireyim! Sofya Yegorovna, ne kadar iyiydiniz, ne kadar büyüktünüz! Sofya Yegorovna, kuzum, belki ayağa kalkarsınız, henüz geç değil! Bir düşünün! Tüm gücünüzü seferber edip Tanrı adına ayağa kalkın! (Elinden tutar) Canım benim, bana açıkça söyleyin, bizim geçmişimiz adına yalvarıyorum, bu adamla evlenmeye ne mecbur etti sizi? Bu evliliğin cazip tarafı ne?

: O çok iyi bir insan...

: İnanmadığınız şeylerden bahsetmeyin!

: (Ayağa kalkar) O benim kocamdır, lütfen!..

Kim olursa olsun, ben doğruyu söylüyorum! Oturun! (onu oturtur) Neden

110

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

başka birisini almadınız; şu cüceyle, işsizlik ile gırtlığa kadar borç içinde çabalayan adamla? Yeter! Bağırmayın! Gelen var... Misafirler geliyorlar. Canlan cehenneme! İşitsinler! (yavaş sesle) Sertliğim için beni affedin... Fakat, ben sizi seviyorum! Sizi dünyada her şeyden çok seviyorum, o yüzden hâlâ benim için değerlisiniz... Şu saçları, şu elleri, şu yüzü... Neden pudra kullanıyorsunuz, Sofya Yegorovna? Allah aşkına! Eh! Başka birisinin eline düşmüş olsaydınız, çabuk ayağa kalkardınız, burada daha fazlasıyla batacaksınız! Yazık... Benim, şu zavallının gücü olsaydı, sizi de kendimi de kökümünden koparıp şu bataktan çıkarırdım...

ARA

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

Eh, hayat! Neden biz gerektiği gibi yaşayamıyoruz?!

(Ayağa kalkar ve yüzünü eliyle kapatır) Beni rahat bırak! (İçerden sesler gelir) Çekilin! (İçeri girer) (Onun peşinden gider) Ellerinizi yüzünüzden çekin! Ha, Şöyle! Gitmeyeceksiniz, değil mi? Dost olalım, Sofi! Gitmeyeceksiniz? Biz daha konuşacağız? Evet mi?

(İçerden gelen sesler artar. Merdivende bir telaş) Evet.

111

PLATONOV : Dost olalım, canım benim... Neden

düşman olalım ki? Bir dakika daha... İki sözüm daha var...

(içeriden Voynitsev çıkar, peşinden konuklar)

SAHNE 19

(Aynı kişiler, Voynitsev ve misafirler, sonra Anna Petrovna ve Triletski)

VOYNİTSEV : (Aceleyle içeri girer) Ah... Hadi, havai

fişek âlemi! (bağırıyor) Yakov, marş, nehre! (Sofya Yegorovna'ya) Sofi, vazgeçmedin mi?

PLATONOV : Gitmeyecek, burada kalacak...

VOYNİTSEV : Öyle mi? O zaman hurra! Elinizi bana

verin, Mihail Vasilyeviç! (Platonov'un elinden tutar) Ben her zaman senin güzel konuşma kabiliyetine inanmışımdır! Hadi, gidelim ışıklan yakmaya! (Konuklarla bahçenin iç kısmına giderler) : (ara verdikten sonra) Evet, Sofya Ye-

gorovna, böyle işte işler... Hm... : Maman, neredesiniz? Platonov!

PLATONOV VOYNİTSEV'İNSESİ

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV'UNSESİ

ARA

: Gideyim, anasını satayım, ben de gideyim... (Bağırarak) Sergey Pavloviç, bekle, bensiz yakma ışıkları!

: (içeriden çıkar) Bekleyin! Sergey, bekleyin, henüz herkes toplanmadı! Şimdilik top atın! (Sofya'ya) Gelin, Sofi! Neden keyifsizsiniz?

: Buraya, hanımefendiciğim, henüz yenisine başlamadan eski şarkımızı okuyalım!

112

ANNA PETROVNA PLATONOV'UN. SESİ

SOFYA YEGOROVNA TRİLETSKİ

SOFYA YEGOROVNA

TRİLETSKİ

SOFYA YEGOROVNA

TRİLETSKİ

SOFYA YEGOROVNA TRİLETSKİ

SOFYA YEGOROVNA

Geliyorum, mon saire! (hızla çıkar) Benimle kayığa gelmek isteyen var mı? Sofya Yegorovna, benimle nehre inmek ister misiniz?

Geleyim mi, gelmeyeyim mi? (düşünür)

(içeri girer) Ey! Neredesiniz? (şarkı söyleyerek) Geli - yo- ru -m! Geliyorum! (Sofya Yegorovna'nın gözünün içine dikkatle bakar) Ne istiyorsunuz?

: Hi- i -ç

: O zaman açılın! Bugün ne konuşmak ne de dinlemek istiyorum...

: Biliyorum, biliyorum...

ARA

Nedense sizin alnınıza parmağımı sürmek istiyorum, acaba neden yapılmış? Çok ama çok istiyorum bunu! Size hakaret etmek için değil, öylesine...

: Soytarı! (Yüzünü çevirir) Komedyen değil, soy tan bu, palyaço!

: Evet... Soytan... Soytarılık için general karısı karnımı doyuruyor... Evet... Hem de harçlık alıyorum ondan... Benden bıkmıca buralardan rezilce kovulurum. Doğru söylüyorum, değil mi? Gerçi bunu söyleyen bir tek ben değilim... Bunu siz de, Glagolyevler-de, şu çağımızın masonunda misafirlikte olduğunuz zaman söylemişsiniz.

: Peki, peki... Çok memnun oldum size iletikleri için... artık biliyorsunuz ki

113

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV'UN SESİ SOFYA YEGOROVNA

ben soytarıları zeki adamlardan ayırt etmiyorum! Aktör olmuş olsaydınız muhakkak arka sıraların favorisi olurdunuz fakat parterdekiler yuhalarlardı sizi... Ben sizi yuhalıyorum.

: Olağanüstü. Zekice söylenmiş laflar... Tebrik ederim... İzninizle, bana müsaade! (Eğilerek selamlar) Görüşürüz! Sizinle daha da konuşturdum ama... Çekmiyorum, şaşırdım! (Bahçenin kenarına doğru gider)

: (Ayağını yere vurur) Yaramaz! Onun hakkında ne düşündüğümü bilmiyor! Boş kafalı adam!

: Nehre kim geliyor benimle?

: Eee... Alna yazılan gelirmiş başa! (bağırarak) Geliyorum! (Koşarak çıkar)

SAHNE 20 (Glagolyev 1 ile Glagolyev 2 içeriden çıkarlar)

GLAGOLYEV1 GLAGOLYEV 2

GLAGOLYEV 1 GLAGOLYEV 2

: Yalan! Yalan söylüyorsun yaramaz çocuk!

: Ne saçma! Neden yalan söyleyeyim ki? Onun kendine sor, eğer inanmıyorsan! Sen gider gitmez şu bankta kulağına fısıldadım iki üç sözcük, attım, sarıldım, sonra bir öpücük...Önce üç bin istedi, ben de

pazarlık ettim, bin rublede anlaştık! Bana bin ruble versene!

: Kirili, ne diyorsun, söz konusu kadın namusu! Kirletme onu, o kutsal bir şeydir! Sus!

: Şeref sözü, yemin ediyorum! İnanmıyor musun? En kutsal ne varsa onun üzerine yemin ediyorum! Bin ruble ver-

114

GLAGOLYEVİ GLAGOLYEV 2

GLAGOLYEVİ GLAGOLYEV 2

GLAGOLYEVİ ,

GLAGOLYEV2 VOYNİTSEV'İN SESİ

TRİLETSKİ'NİN SESİ

GLAGOLYEV 2 TRİLETSKİ

VOYNİTSEV'İN SESİ GLAGOLYEVİ

sene, yahu! Hemen ona takdim edeceğim şu binliği...

Korkunç... Yalan söylüyorsun! O alay etti seninle, sen aptalsın! Fakat... Sarıldım ona diyorum! Şaşıracak ne var ki? Tüm kadınlar böyledir! Onların kutsallığına inanma! Ben onları iyi tanırım! Bir de onunla evlenmek istiyordun, (kahkaha atıyor) Allah aşkına. Kirili! Sen iftiranın ne olduğunu biliyor musun? Bin ruble versene! Senin yanında ona takdim edeceğim! Şu bankta ona sarıldım, öptüm, pazarlık yaptım... Yemin ediyorum! Daha ne isityörsün! Ne zannediyorsun, seni neden uzaklaştırdım, onunla pazarlık etmek için! İnanmıyor ki, kadınların kalbini elde edebiliyorum! Ona iki bin teklif et, hemen senin olacak! Biliyorum, şu kadınları, kardeşim! (Cebinden cüzdanını çıkarır ve yere bırakır) A!

(Cüzdanı çıkarır ve paraları sayar) Başlıyorum! Maman, ateş edin! Tri-letski kulübeye çıkın! Şu kutunun üstüne kim çıktı? Siz mi? Çıkıyorum, kahretsin! (kahkaha atar) bu da kim? Bugrov'un kafasının üstüne çıktım!

(Kenara) Ben intikamımı aldım! Hurra- a -a! (koşarak çıkar) Kim bağıyor? Onun kafasına kafasına vurun. Başlayalım mı?

(Kafasına elleriyle sarılır) Aman Allahım! Ahlaksızlık! İrin! İrin! Oysa

115

VOYNİTSEV'İN SESİ

ANNA PETROVNA'NİN SESİ

ANNA PETROVNA'NİN SESİ

ben ona tapıyordum! Onu affet, Allahım! (İskemleye oturur ve elleriyle yüzünü kapatır)

İpi kim aldı? Maman, utanmıyor musunuz? Benim ipim nerede, oysa buradaydı?!

İşte, burada, mıymntı! (Glagolyev l iskemleden düşer.)

Siz ha? Kimsiniz siz? Buralarda dolaşmayın! (bağırır) Ver bana! Ver bana!

(İçeri Sofya Yegorovna girer.)

SAHNE 21 (Sofya Yegorovna tek başına)

SOFYA YEGOROVNA

VOYNİTSEV'İN SESİ

(Rengi bembeyaz, saçları dağınık) Dayanamıyorum! Artık gücüm kalmadı! (göğsüne dokunur) Ya benim sonum, ya benim... mutluluğum! Burası boğucu!... O, ya beni mahvedecek, ya dayeni hayatın müjdecisidir! Kutlanın, hayırlı olsun derim.... Yeni hayat! Karar alındı! (Bağırıyor) Dikkat Et! Havai fişek.

TABLO 2

ORMAN. ORMANIN İÇİNDE AÇILMIŞ DARACIK BİR YOL. ORMANIN İÇİNDEKİ YOLUN BAŞINDA; MEKTEP. BU YOLUN KENARINDA, ÇOK UZAKTA DEMİRYOLU ŞERİDİ GÖZÜKÜYOR VE OKULUN YANINDAN SAĞA KIVRILIYOR. BİRKAÇ TELGRAF DİREĞİ GÖZÜKÜYOR. GECE VAKTİ...)

SAHNE 1

(Şaşa açık pencere önünde oturur ve Osip omzunda tüfek, pencerenin karşısına dikilir)

OSİP : Nasıl mı oldu olay? Çok basit... Orman yolunda yü-

rüyorum, işte şuralarda bir yerde duruyor, elbisesini kıvrımış, nehirden su alıyor. Alıyor avucuna ve içiyor, alıyor avcuna ve içiyor, sonra da saçlarını ıslatıyor... Aşağı indim, ona yaklaştım ve baktım... Bana hiç bakmadı bile, aptal diye düşünüyordu herhalde, "sen mujiksin neden sana bakayım" gibilerinden. "Hanımefendi," diyorum, "zâtı âlileri, soğuk su içmek istediniz galiba?" Sana ne, diyor! Hadi, yürü git, geldiğin yere! Ve bana doğru hiç ama hiç bakmıyor... Çok şaşırdım... Hem utandım, hem canım sıkıldı ki mujik soyundanım diye... "Ne bakıyorsun bana, aptal? İnsan falan görmedin mi?" diyor. Bana ayıplayıcı bakışlarla baktı..."A, yoksa beğendin mi?" diye soruyor. "Ölesiye beğendim" diyorum! "O kadar güzelsiniz ki, zâtı âlileri, hassassınız, fıstık gibisiniz... İnanın sizin gibi bir güzele bu dünyaya geldiğimden beri rastlamadım... Bizim köyün güzeli Manka", diyorum, "sizinle kıyasladığımda bir at, deve... Ne kadar da zarıfsınız! Öyle geliyor ki sizi bir kez bile öpsem burada, hemen, ölürüm!" Kız güldü... "Ne yapalım, istersen, öp," dedi. Bu sözlerden sonra başımdan aşağı sıcak sular döküldü. Yaklaştım ona, yavaşça omuzlarına sarıldım ve tek hareketle

116

117

ŞAŞA OSİP

ŞAŞA OSİP

ŞAŞA OSİP

ŞAŞA

OSİP

tam şurasından, yanağından ve boynundan öptüm...

: (Kahkalar içinde) E -e, sonra, o ne yaptı?

: "Şimdi" diyor, "yallah! Sık sık, elini, yüzünü yıka, tırnaklarını da temiz tut". Ben uzaklaştım.

: Ne kadar da yüreklidir \ (Osip 'e bir kap çorba verir) Alsana, iç şu çorbayı! Otursana, şuralarda bir yerde!

: Ağa falan değiliz, ayakta da dururuz... Size çok minnettarım, sıcakkanlı davranışınız için, Alek-sandra İvanovna! Bir zaman sizin iyiliğinizin hakkım öderim...

: Şapkayı çıkar... Şapkalı yemek yemek günahtır, dua ederek ye!

: (Şapkayı çıkarır) Ne zamandır günah sevap bilmiyorum... (Yiyor) İşte o zamandan beri sersemledim. İnanır mısınız? Ne yiyorum, ne içiyorum... Hep gözümün önünde o... Gözlerimi kapıyorum, onu görüyorum... Öyle bir gevşeme geldi ki, intihar etmeye hazırdım! Az daha nehre atmak istiyordum kendimi sıkıntıdan, generali vurmak istiyordum... Dul kaldığında onun ricalarını yerine getirmeye başladım... Keklik avladım, bıldırcın tuttum, kulübesini rengârenk boyadım... Bir kez kurt bile getirdim ona... Her türlü mutluluklar sunuyordum ona... Canı ne isterse onu gerçekleştirirdim... Emretseydi kendi kendini yok et diye, hemen yok ederdim... Çok zarif duygular... Bir şey yapamıyorsunuz... : Evet... Ben de Mihail Vasilyeviç'e âşık olduğumda ve onun beni sevdiğinden kuşkulandığım zaman kasvet geçiriyordum... Ben günahkâr, kaç kez Tanrıdan beni öldürmesini diledim... Görüyor musunuz?... İşte his dediğiniz bu... (Çorbayı kaşık kullnadan direkt tabaktan içer)

Biraz daha çorba verir misiniz? (Tabağı Şaşa'ya verir)

118

ŞAŞA

OSİP

(Pencereden uzaklaşır ve yarım dakika sonra pencereye elinde tencereyle gelir) Çorba kalmamış ama patates ister misin? Patates kızartması, kaz piyin-de...

Mersi... (Tencereyi alır ve yemeğe başlar) Tika basa karnımı doyurdun! İşte, sersemlemiş vaziyette dolaşıyorum... Aleksandra İvanovna, demin bahsettiklerimi diyorum... Dolaşıyorum, dolaşıyorum... Geçen sene, bayram sonrası, ona tavşan buldum...." Şaşı gözlü hayvancık getirdim size!" diyorum ona. Tavşanı eline aldı, sevdi ve bana şöyle sordu: "Söylentiler doğru mu sen haydut musun?" Gerçek diyorum. İnsanlar boşuna konuşmazlar... Açtım, hepsini olduğu gibi ona anlattım... "Seni ıslah etmek lazım. Sen diyor, önce, yayan olarak Kiev'e git. Kiev'den Moskova'ya, Moskova'dan Troisın Lav-ra'ya, Troisın Lavra'dan Yeni Kudüs'e. Oradan da eve dön. Git ve bir iki sene sonra adam olarak dön." Kendimi sefil

hale soktum, omzuma çanta geçirdim ve doğru Kiev'e... Fakat, olmadı, efendim! Islah oldum ama tamamen değil... Patates harika! Harkov'a yakın bir yerde bir kumpanyaya katıldım, gitti paracıklar, kavga kıyamet, geri dönüverdim. Pasaportum da gitti...

ARA

ŞAŞA OSİP

ŞAŞA OSİP

Artık hiçbir şey almıyor benden... Kızıyor... Osip, neden kiliseye gitmiyorsun? Aslında giderdim ama şey... Millet alay eder diye korkuyorum... Günah çıkarmaya gelmiş derler! Hem de güpegündüz kilisenin yanında dolaşmak da tehlikeli. Kalabalık, öldürürler. Peki, neden zavallı insanların kalbini kırıyorsun? Neden onların kalbini kırmayayım ki? Siz bu işlerden anlamazsınız, Aleksandra İvanovna! En iyisi siz başkaları üzerine konuşmayın, siz anlamaz-

119

ŞAŞA OSİP

ŞAŞA OSİP

ŞAŞA OSİP

ŞAŞA OSİP

siniz. Ya Mihail Vasiliç insanların kalbini hiç kırmaz mı?

: Bir kimsenin bile! Kırmış olsa bile istemeden bilmeden yapar. O iyi adamdır!

: İtiraf edeyim ki, ona herkesten çok saygı duyuyorum... Generalin oğlu Sergey Palıç, aptalın teki, akılsız; kardeşiniz de akıllı değil, doktor olsa bile, fazla yetenekleri var olsa bile! Onun rütbesi var mı?

: Elbette, olmaz mı? O kolej kayıt memurudur.

: Yok canım?

ARA

Aferin! Demek ki rütbesi de var onun... Hm... Aferin! İyiliği eksik yalnız... Ona göre herkes aptal, herkes köle kul... Böyle olur mu? Eğer ben iyi insan olsaydım, böyle yapmazdım... Ben o köleleri, aptalları ve dolandırıcıları severdim... onlar en zavallı insanlar, dikkat edin! onlara acımak lazım... İyiliği yok... Onursuz, herkesle senli benli ama zerre kadar iyilik yok... Siz anlamazsınız... Çok teşekkür ederim! B u patates var ya, bundan ömrüm boyunca yedim... (Tencereyi Saşa'ya uzatır) Teşekkürler...

: Bir şey değil.

: (Ah çeker) Çok iyi kadınsın, Aleksandra İvanovna! Neden her defasında karnımı doyuruyorsun? Sizin içinizde, Aleksandra İvanovna, bir damla olsun kadın kını var mı? Müminsiniz! (Güler) İlk defa rastlıyorum böyle birisine... Kutsal Aleksandra, günahı olanlar için dua et! (Eğilerek selamlar) Sevin,

Kutsal Aleksandra! : Mihail Vasiliç geliyor.

: Yalan söylüyorsunuz... O, şu an genç bayanla zarafet dolu duygulardan bahsediyor... Güzel bir adam o! Yeter ki istesin, tüm kadınlar ordusu onun peşinden gelir... Palavracı... (Güler) Hep general karısına

120

ŞAŞA OSİP

ŞAŞA OSİP

ŞAŞA OSİP

ŞAŞA

musallat oluyor... O da burnunu ovar onun, güzel olmasına bakmaz... O isterdi belki de ama kadın...

: Fazla konuşmaya başladın... Ben hoşlanmam bu türlü konuşmalardan... Yallah!

: Şimdi gideceğim... Sizin çoktan yatma saatiniz geldi... Kim bilir, belki de kocanızı beklemektesiniz...

: Evet...

: İyi eşsiniz! Galiba Platonov bu türlü eşi on yıl aramış, hem de güpegündüz elinde mum tutarak ve şahitlerle...

Ama sonunda bulmuş nerdeyse... (Eğilerek selamlar) Elveda, Aleksandra İvanovna! İyi geceler!

: (Esner) Allah yardımcın olsun!

: Gideyim... (Çıkarken) Evime gideyim... Benim evim yer toprak, tavan gökyüzü, duvarlarla çatının nerde olduğu belli olmayan yerdedir... Tanrı kime beddua ettiyse, o bu evde yaşar... aslında kocaman ama kafanızı koymaya yer bulamıyorsunuz... Yalnız iyi tarafı var, toprak parası ödemiyorsunuz (duraksar) İyi geceler, Aleksandra İvanovna! Oturmaya beklerim! Ormana! Osip'i sorarsanız her kuş, kertenkele tanır! Baksanıza kütüğe, ıslıl ıslıl yanı-

yor! Tıpkı-ceset tabuttan kalkmış gibi... Bir Tanrı daha var! Annem derdi ki eğer kütüğün altında ışın varsa, demek ki orada bir günahkâr gömülmüş, ve de ışın şu nedenle yayılıyor ki etrafa, dua etmek lazım... Benim üstümde de kütük ışın ışın yanacak... Ben de günahkârım... İşte üçüncü kütük surda! Yahu bu dünyada amma günahkâr var! (Çıkar ve iki dakika sonra ıslık çalar)

SAHNE2 (Şaşa)

(Mektepten çıkar, elinde mum ve kitap vardır) Nerde kaldı Mişa...foturur) Bir de sağlığı bozu-

121

lursa, Allah korusun... Şu geziler hastalıktan başka bir şey getirmez... Benim de uykum var... Nerde kalmıştım? (kitap okur) "Artık insanoğlunun yüce ideallerini ilan etmek vakti geldi ve atalarımızın yol gösteren yıldızı olan ve maalesef bizim ihanet etmiş olduğumuz ölümsüz özgürlük prensiplerini ilan etmek vakti geldi" Ne demek bu? (Düşünür) anlamıyorum... Neden herkesin anlayacağı dilde yazmıyorlar?

Evet... Hmm... Önsözü geçelim... (Okumayı sürdürür) "Zaher mazoh"... Ne kadar da komik isim!.. Mazoh... Herhalde Rus değil... Evet... Mişa mecbur etti okumamı, okumak zorundayım... (okurken esner) "Güzel bir kış gecesi"... Yahu bunu geçebilirim... Tasvir... (sayfayı çevirir ve okumaya devam eder) "Kimin hangi enstrümanı çaldığını tespit etmek bir hayli zor idi... Demir gibi erkek elinin çıkardığı organunun azametli sesleri zarif flütün, sanki bir kadın dudaklarıyla gerçekleştirilen ve sonunda kesilen..." Tsss... Birisi geliyor...

ARA

Bu Mişa'nın ayak sesleridir... (Mumu söndürür) Nihayet... (Ayağa kalkar ve yüksek sesle) Hey! Bir, iki, bir iki! Sol, sağ, sol, sağ! Sol! Sol! sol! (İçeri Platonov girer)

PLATONOV

SAHNE3 (Şaşa ile Platonov)

: (içeri girer) Sana inat olsun sağ! Sağ! Gerçi, şekerim benim ne sağ, ne sol! Sarhoşun ne sağ, ne solu belli olur;

Sarhoş için yalnız ileri ve geri, yukarı ve aşağı vardır...

122

ŞAŞA : Buyurun, lütfen, sarhoşçuğum, oturun şura-

ya! Ben size nasıl yürünür göstereyim, nasıl yürümek lazım yukarı, aşağı! Oturun! (Platonov'un boynuna sarılır)

PLATONOV : Oturalım... (Oturur) Neden uyumuyorsun,

enfüzvar?

ŞAŞA : İstemiyorum... (onun yanına oturur) Amma

da geç bıraktılar seni!

PLATONOV : Evet, geç... Yolcu treni geçti mi?

ŞAŞA : Henüz geçmedi. Yük treni bir saat önce geç-

ti.

PLATONOV : Demek ki daha saat iki olmamış. Çok mu ol-

du geleli?

ŞAŞA : Saat dokuzda evdeydim... Geldim ve Kol-

ka'dan çektiğimi bir ben, bir Allah biliyor. Allahaismarladık demeden çıktım, affederler... Benden sonra dans edildi mi?

PLATONOV : Dans da edildi, akşam yemeği de yendi, kav-

galar da oldu... Ha, ne diyecektim... Biliyor musun? Sen orada iken mi oldu, yoksa? İhtiyar olan Glagolyev'i felç vurdu!

ŞAŞA " ' : Ne diyorsun?

PLATONOV : Evet... Kardeşin de ondan kan aldı ve son

dualarını okumaya başladı...

ŞAŞA : Neden? Ne oldu ona? Görünüşü gayet sağ-

lıklı...

PLATONOV : Hafif bir felç... Onun şansına hafif... ve onun

aptallığı yüzünden oğlum adlandırdığı sıpasının şansına. Evine götürdüler... Tek akşamımız kavgasız geçmiyor! Demek ki kaderimiz böyle bizim!

ŞAŞA : Tahmin ediyorum ki Anna Petrovna'yla Sofya

Yegorovna ne kadar korkmuşlardır! Sofya Yegorovna pek şeker! Bu türlü hoş bayanlara sık sık rastlamıyorum... Özel bir şeyler var onda...

ARA

123

PLATONOV

ŞAŞA

PLATONOV

ŞAŞA

PLATONOV

ŞAŞA PLATONOV

ŞAŞA PLATONOV

ŞAŞA

PLATONOV

ŞAŞA PLATONOV

: Platonov. Of! Ne kadar salakça, iğrenç...

: Ne?

: Ne yaptım ben? (Yüzünü eliyle kapatır) Ayp!

: Ne yaptım ki sen?

: Ne mi yaptım? Hiç de iyi bir şey yapmadım! Yaptığım şey daha sonra utanacağımı tahmin etmeyeceğim bir şey.

: (Kenara) Zavallı sarhoş! (Platonov'a) Gidelim, uyumaya!

: İğrençtim, inanılmaz derecede, şimdi gel de bundan sonra kendine saygı göster! Kendine saygıyı kaybetmekten kötü bir şey yok! Aman Allahım! Benim içimde elle tutulacak, saygı gösterilecek, sevilebilecek hiçbir şey yok!

ARA

Bak, sen seviyorsun... Anlamıyorum! Demek ki bende sevgiye layık bir şey bulmuşsun? Seviyor musun?

: Ne demek! Seni sevmeyebilir miyim?

: Biliyorum ama bende ne buluyorsun ki böyle

seviyorsun! Bende ki o iyi noktayı açıklar

mısm?!

: Hm... Neden mi seni seviyorum? Ne kadar da tuhafım bugün, Mişa? Neden sevmeyeyim seni, kocamsın benim?

: Beni yalnızca kocan olduğum için mi seviyorsun?

: Seni anlamıyorum, Mişa.

: Anlamıyor musun? (güler) Ah, seni, benim zır aptalım! Neden sen sinek değilsin? Sinekler arasında, kendi aklınla en zeki sinek sayılırdın! (Onu alnından öper) Acaba beni anlamış olsaydın, eğer şu hoş bilgisizliğin

124

Şaşa PLATONOV

ŞAŞA PLATONOV

ŞAŞA PLATONOV

ŞAŞA

olmasaydı? O zaman şu kadın mutluluğuna sahip olur muydun? Eğer el sürülmemiş kafanla her şeyi anlayabilseydin, ben de sevilecek bir şey olmadığımı anlamaz mıydın? Anlama, benim servetim, anlama. Eğer beni sevmek istiyorsan! (onun elinden öper) Dışım, tırnağım benim! Ben de mutluyum senin

bilgisizliğinden dolayı! Benim de tüm insanlar gibi ailem var... Ailem var... (Güler) Tuhafsm!

Servetim benim! Küçük, aptalcık bir kancık! Seni eş olarak değil, masada, camın altında tutmak lazım! Nasıl da Nikolka'yı yeryüzüne getirmeyi başardık? Değil Nikolka'lar doğurmak, hamurdan askercikler yapma vaktindir, benim yarım! Mişa, saçmalyorsun!

Allah seni anlamaktan korusun! Anlama! Dünya balina üzerinde, balina da yabalar üzerinde! Nerden alırdık kendimize sadık eşleri, eğer sizler, Saşa'lar olmasaydınız? (Onu öpmek ister)

(İzin vermez) Def ol! (Kızar) Neden evlendin benimle öyleyse, madem ki aptalım? Bir akıllı bulup evlenseydin! Ben zorla gelmedim ki! (Kahkahalarla) Siz öfkelenmesini de mi biliyorsunuz? Kahrolası! Vallahi bu bir buluş! Kocaman bir buluş, canım benim! Demek ki sen de kızabiliyorsun? Şaka etmiyorsun, değil mi?

: (Ayağa kalkar) Sen uyumaya gitsene, kardeşim! İçmeseydin buluş yapmazdın! Ayyaş! Bir de öğretmen olacaksın! Sen öğretmen değil domuzsun! Yürü, uyumaya! (Onun sırtına vurur ve mektebe gider)

125

SAHNE4 [Platonov (Tek başına)]

PLATONOV : Gerçekten mi sarhoşum? Olamaz, ben çok az

içtim... Gerçi kafam pek normal değil ama...

ARA

Ya Sofya'yla konuştuğum zaman... Sarhoş muydum? (Düşünür) Hayır, değildim. Aksilikten değildim, Allahım! Değildim! Kahrolası ayık kafam! (Yerinden fırlar) Onun kocasının ne suçu var? Neden onu kirlettim? Vicdanım, bunun için beni affetme! Onun karşısında çocuk gibi bir gevezelik, bir tiyatrallık, bir böbürlenme ki, sorma... (Kendi kendini taklit eder) "Neden çalışkan, cefakâr insanla evlenmediniz? Neden onun çalışkan, cefakâr insana teslim olması gerekiyordu? Neden, sen, çılgın birisi gibi konuşuyorsun? Ah! O da inandı... Aptalın saçmalıklarını dinleyip gözlerini aşağı indirdi! Zavallı, güçsüzleşti, hassaslaştı... Ne kadar da aptalca, iğrenç, anlamsız! İğreniyorum... (Gülüyor) Kendini beğenmiş! Hem gözyaşlarına karışmış bir gülüş, hem de gülüşüne gözyaşları karışmış... Kim benimle alay eder ki? Ne zaman? Çok komik! Rüşvet almaz, hırsızlık yapmaz, karısını dövmez, düşünceli, ağırbaşlı ama... alçak! Komik ve alçak! Olağanüstü alçak!..."

ARA

Gitmek lazım...

Müfettişten tayinimi başka yere isteyeceğim... Hemen, bugün, şehre yazacağım... (İçeri Vengeroviç 2 girer)

126

VENGEROVIÇ 2

PLATONOV VENGEROVIÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2

SAHNE5 (Platonov ile Vengeroviç 2)

: (İçeri girerken) Hm... Şu hep uyuklayan salak bilgenin mektebi... Acaba o şimdi uyuyor mu, yoksa eski alışkanlığına küfür mü ediyor? (Plaîonov'un orada olduğunu fark eder). İşte, boş ve çingıraklı... Ne uyuyor, ne de küfür ediyor. Anormal vaziyette... (Platonov'a) Daha uyumadınız mı?

: İşte gördüğünüz gibi! Neden durdunuz? İzninizle iyi geceler dilemek istiyorum!

: Şimdi gideceğim. Siz yalnız mı kalmak istiyorsunuz? (bakınır) Kendinizi doğanın kralı mı zannediyorsunuz? Bu güzel gecede...

: Eve mi gidiyorsunuz?

: Evet... Babam arabayla gitti, ben de yayan gitmeye mecbur kaldım. Dinleniyor musunuz? Ne kadar hoş değil mi, şampanya içtikten sonra keyifle kendi kendini seyretmek! Sizin yanınızda oturabilir miyim? • : Oturabilirsiniz.

: Teşekkür ederim (Oturur) Ben hoşlanırım her şey için teşekkür etmekten. Ne kadar da hoş şu basamaklarda oturarak kendini her şeye tam sahip olarak hissetmek! Sizin eşiniz nerde, Platonov? Çünkü şu seslere, şu doğanın fısıltılarının ötmesini tamamlamak için aşk fısıltısı eksik ki bir anda cennete çevrili-versin!

Şu cilveli, utangaç rüzgârın yanında yârinin sıcak nefesi eksik ki sizin yanaklarınız mut-lululuktan alışıp yansın! Ana tabiatın fısıltısının yanında aşk sözcükleri eksik... Kadın lazım!.. Bana hayretler içinde bakıyorsunuz... Ha - ha! Yoksa kendi dilim ile konuşmadım mı? Evet, bu benim dilim değil... Ayık kafayla bu dilim için kim bilir kaç kez yüzüm

127

PLATONOV VENGEROVİÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2 PLATONOV VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

VENGEROVİÇ

kızaracak... Gerçi, neden ben şiirsellikle laflamayayım? Hm... Kim önümü kesebilir ki? : Kimse.

: Yoksa Tanrıların bu konuşma dili benim konuşmama, fiziğime uygun değil mi? Yoksa suratım şiirsel değil?

: Şiirsel değil...

: Şiirsel değil... Hm... Memnun oldum. Tüm Musevilerin suratları şiirsel değil. Tabiat şaka yapmış, biz Museviler'e şiirsel surat vermemiş! Genelde surata göre ve ünlü suratlara sahip olanları şiirsel duygunun varoluşunu reddediyorlar... Diyorlar ki, Museviler'den şair çıkmaz.

: Kim diyor?

: Herkes diyor... Ama ne kadar da alçakça iftira!

: Yeter takıldığınız! Kim diyor bunu?

: Herkes diyor ama bu arada ne kadar gerçek şairlerimiz var, Puşkin'ler, Lermontov'lar değil, hakiki şairler! Auerbah, Heyne, Goet-he...

Goethe, Alman. Yahudi! Alman!

Yahudi! Ne söylediğimi iyi biliyorum! Ben de ne söylediğimi iyi biliyorum fakat sizin dilediğiniz gibi olsun! Yan bilge Yahudi'ye bir şey anlatmak çok zor. Çok zor...

ARA

Tut ki, şairleri hiç olmamış! Sanki büyük iş olmuş! Şairler varsa iyi, yoksa daha da iyi! Şairler genelde duygusal oldukları için asalak

128

PLATONOV

VENGEROVİÇ 2

PLATONOV

VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

ve egoist olurlar... Goethe, şair olarak bir tek Alman proletaryasına bir lokma ekmek verdi mi?

Eski laflar! Yeter delikanlı! O Alman proletaryasından bir lokma bile ekmek almadı! bu çok önemli... Ayrıca, hiçbir şey olmamak-tansa, şair olmak daha iyi! Milyar defa iyi! Ama susmak daha iyi olur... Bir lokma ekmek konusunu bırakın, çünkü bu konuda hiçbir bilginiz yok ve şairleri de bırakın, çünkü onları sizin kurmuş kalbiniz anlamaz, rahatlık vermediğiniz beni de bırakın! Sizin büyük yüreğinizi kıpırdatmayayım, köpüklü adam! Sizin üzerinizden sıcaklık battaniyeyi kaldırmayayım... Uyumaya devam edin!

ARA

Gökyüzüne göz aün! Evet... Burası çok iyi, sessiz, burada yalnız ağaçlar var... Şu tok, kendinden memnun suratlar yok... Evet... Ağaçların hissiyeti benim için değil... Ay da bana şu Platonov'a baktığı gibi bakmıyor... Ay bana soğukça bakmaya gayret gösteriyor... Yani, demek istiyor ki sen bizden değilsin... Git yoluna, bu cennetten, kendi Yahudi kulübene... Neyse, saçmalık... Gevezelik yapıyorum... Yeter!...

: Yeter... eve gidin, delikanlı! Ne kadar fazla otursanız, o kadar da fazla gevezelik edersiniz...

Yaptığınız gevezelik için bir gün kızaracaksınız, dediğiniz gibi! Gidin!

: Gevezelik etmek istiyorum! (Güler) Şimdi şairim!

: Şair olmayan o kişidir ki kendi gençliğinden utanıyor! Siz gençliğinizi yaşıyorsunuz, o zaman genç olun! Belki de aptalca ama insanca!

129

VENGEROVİÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

VENGEROVİÇ 2

PLATONOV

: Evet... Ne kadar saçma! Platonov, siz tuhafsiniz! Hepiniz tuhafsiniz burada...Sizin yaşamanız Nuh'un zamanında daha uygun olurdu... General karısı da tuhaftır, Voynitsev de tuhaftır... Şunu da belirtiyim ki general karısı hiç de fena değil, hani vücut konusunda... Gözleri de hiç aptal bir insanın gözleri değil! Ne güzel parmakları var! Kısmen... göğsü, boynu...

ARA

Neden? Benim neyim eksik sizden? Hiç değilse yaşamımda bir kez olsun! Eğer düşünceler benim sadece omuriliğimi bu kadar etkiliyorsa, tahmin edin, eğer o şimdi şu ağaçların arasından çıksaydı ve şeffaf parmaklarıyla çağırılmış olsaydı, beni olağanüstü mutlu eder, ruhumu paramparça ederdi! Bana böyle bakmayın... Ben aptalım şimdi, çocuğum... Ama hayatımda bir kez bile olsun aptal olmayı kim bana yasaklayabilir? İlmi amaçla, şimdi sizin tarzınızda aptal, mutlu olmak isterdim... İşte böyle mutluyum... Kimseye vazife değil. Hm...

: Fakat(Onun zincirine göz atar)

: Gerçi, şahsi mutluluk egoizmi!

: O, evet! Şahsi mutluluk egoizmi, şahsi mutsuzluk erdem! İçiniz amma da saçmalık dolu! Ne güzel zincir! Ne kadar güzel madalyon! Nasılda parlıyor!

: Şu zincir size cazip mi geliyor?! (Güler) Şu yalancı parlaklık, yıldızlar... (kafasını sallar) Şu bana nerdeyse şiirlerle ders verdiğiniz zaman, nasıl oluyor altına karşı merak gösteriyorsunuz? Alın şu zinciri! Atın yere! (Zincirini çıkarır ve yere bırakır)

Nasıl da şingirdadı! Tek sesle onun ne kadar ağır olduğu anlaşılıyor!

130

VENGEROVİÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2

PLATONOV

VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

VENGEROVİÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2

PLATONOV

Altın yalnız ağırlığıyla ölçülmez! Siz şu kirli basamaklarda oturduğunuz için mutlusunuz öyle mi? Burada siz şu kirli altının tüm ağırlığını hissedemezsiniz. Ah, şu altın zincirler, altın prangalar!

Her zaman sağlam olmayan prangalar! Babalarımız içkiye kurban verdi! Ne kadar zavallı, ne kadar aç, ne kadar sarhoş var ayın altında! Ne zaman, ne zaman onca ekim yapan ve hiçbir şey yemeyenler açlıktan kurtulacaklar? Ne zaman, size soruyorum, Platonov, neden cevap vermiyorsunuz? Beni rahat bırakın! Lütfen, bana böyle bir iyilik yapın! Durmadan ve anlamsızca çalan çan seslerinden hiç hoşlanmam! Başışlayın ama beni rahat bırakın! Uyumak istiyorum! Ben çan mıyım? Hm... Daha çok siz çana benziyorsunuz...

Ben de çanım, siz de çansınız, yalnız bir farkla içimde çanı çalan benim ama sizi başkaları çalmakta... İyi geceler! (Ayağa kalkar) İyi geceler!

(Okulun saati ikiyi vurur) Saat iki olmuş... Bu saatte uyumak gerekiyor, ben ise uyumuyorum... Uykusuzluk, şampanya, heyecan... Sonucunda organizması çürüyen yaşam... (Ayağa kalkar) Benim galiba göğsüm acımaya başlıyor... İyi geceler! Sizinle toka-laşmıyorum ve bundan onur duyuyorum. Siz benim elimi sıkmaya layık değilsiniz...

; Ne saçma! Benim için fark etmez!

: Umarım konuşmamızı ve benim gevezeliği mi bizden başka kimse işitmez...(Bahçenin derinliğine gider ve tekrar geri döner)

: Yine ne istiyorsunuz?

131

VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

VENGEROVİÇ 2

PLATONOV VENGEROVİÇ 2

PLATONOV

: Şurada bir yerde zincirim düşmüştü...

: İşte, şurada sizin zincir! (Ayağıyla iter zinciri) Unutmadın, ha! Barla bakın, lütfen, şu zinciri ekim yapan ama hiçbir şey yemeyenlerden olan, bir tanıdığımın hayrına bırakın! Şu zincir onu ve onun ailesini yıllar boyunca doyurur! Ona vermemi ister misiniz?

: Hayır... Memnuniyetle verirdim, yemin ederim ama veremem! Bu bir hediye, hatıra...

: Evet, evet... Def olun!

: (Zinciri kaldırır) Çekilin, lütfen! (Sahnenin derinliğine gider ve demir yolu f eridi üzerine oturur, elleriyle yüzünü kapatır)

Bayağı! Hem delikanlı olası n hem de ışı klı şahsiyet olmayasın! Kesinlikle bozulmuş! (oturur) Azıcık da olsa kendi çirkin geçmişimizi andıran insanlara rastladığımız zaman onlardan iğreniyoruz! Ben bir zamanlar ona birazcık benziyordum... Oh! (Atların ayak sesi gelir)

SAHNE6

[Platonov ve Anna Petrovna (amazon kıyafetinde, elinde kamçı)]

PLATONOV ANNA PETROVNA

ANNA PETROVNA

General karısı!

Nasıl görebilirim onu? Kapıyı mı çalsam (Platonov'ufark eder) Siz burda mıydınız? Ne iyi! Uyumadığınızı biliyordum... Üstelik şimdi uyunur mu? Uyumak için Tanrı kışı yaratmış... İyi geceler koca adamcağz! (Elini ona uzatır)

E-e ? Ne yapıyorsunuz? Eliniz! (Platonov elini uzatır)

Siz sarhoş değilsiniz, değil mi?

132

PLATONOV

ANNA PETROVNA

PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA

PLATONOV

Ne bileyim! Ayığım, ya da sarhoşum. Kötü bir ayyaş... Kudurduğunuzdan mı dolaşmaya çıktınız, saygıdeğer uyurgezer? (Onun yanına oturur) Evet...

ARA

Evet, şekerim Mihail Vasiliç! (Şarkı mırıldanır) Mutluluk ne kadarsa, bir o kadar da ıstırap var... (kahkaha) Ne kadar da kocaman şaşırmış gözler! Yeter be, korkmayın, dostum!

: Benim korktuğumu nerden çıkardınız... En azından kendim için...

ARA

Siz galiba, saçmalıklarla uğraşmaya karar verdiniz...

: Bu yaşımda...

: İhtiyar kadınlar affedilir... Onlar bunaklıktan hata yaparlar... Siz ihtiyar değilsiniz ki? Siz haziran ayında yaz gibisiniz. Hayatınız daha ileride.

: Bana hayat şimdi lazım, ileride değil... Ama ben gencim, Platonov, korkunç derecede gencim! Hissediyorum... Gençlik içimde rüzgâr gibi dolaşıyor! Çok gencim... Ne kadar soğuk!

ARA

: (Yerinden fırlar) Ne anlamak, ne tahmin etmek, ne fark etmek istiyorum! Gidin! Bana cahil diyebilirsiniz ama beni rahat bırakın! Yalvarıyorum! Hm... Neden

• böyle bakıyorsunuz siz!.. Lütfen başka şey düşünmeyin...

133

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV

: Ben düşündüğümü, düşündüm...

: Bir düşünün, onurlu, akıllı, güzel kadın! Nereye ve neden geldiniz?! Ah...

: Yayan gelmedim, canım!

: Bu akılla, bu güzellikle, gençlikle... Bana mı geliyorsunuz? Gözlerime, kulaklarıma inanamıyorum... Zafer çalmaya gelmiş, kale ablukası! Ben kale değilim! Zafer çalmaya gelmediniz... Ben güçsüzüm, korkunç güçsüz!

: (Ayağa kalkar ve ona yaklaşır) Kendini kemirmek onurdan daha büyük... Peki, ne olacak, Misel? Bu işi sona erdirmek gerekiyor, değil mi? Hadi, razı olun...

: Hiçbir şeyi bitilmeyeceğim, çünkü hiçbir şeye başlamadım!

: Ee, utanmıyor musun yalan söylemeye? Bu güzel gecede, bu güzel gökyüzü varken... Yalan ha? Yalanı sonbaharda, çok istiyorsan çamurda, balçıkta at ama şimdi değil; en azından burada değil... Seni istiyor, sana bakıyorlar... Enayi, baksana yukarı!

ARA

İşte, yıldızlar da senin yalanını aydınlatıyor. Yeter, canım benim! İyi olursan, ne kadar iyidir her şey! Şu şirin, özel sessizliği bozma... Cinlerini kov! (Ona tek eliyle sarılır) Senin kadar kimseyi sevmiyorum! Senin de benim kadar sevdiğin kadının yok, kendimize yalnız aşkı alalım, sana ıstırap veren ne varsa, başkalarına verelim... (Onu öper) Yalnız aşkı alalım kendimize...

Odisey deniz kızlarının şarkılarını hak etmişti, fakat ben Çar Odisey değilim,

134

ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA

PLATONOV

ANNA PETROVNA

ben deniz kızyım! (Ona sarılır) Sana mutluluk verebilseydim! Ne kadar da iyisin! Seni mutlu edemem! Sana da, boynuma atılan kadınlara yapacaklarımı yapacağım... Seni mutsuz edeceğim! : Kendi üzerine ne kadar da fazla düşünüyorsun! Gerçekten de, sen korkunçsun Don-Juan! (Kahkaha atar) Şu ay ışığında ne kadar da güzelsin! Harika! : Ben kendimi iyi bilirim. Yalnız benim olmadığım yerde aşk romanları iyi sona erer...

: Oturalım... Şuraya, işte... (şimendifer yoluna otururlar) E - e, daha ne söyleyeceksin, filozof?

: Eğer ben namuslu insan olsaydım, seni terk ederdim... Bugün bunu hissettim, içgüdümlerim... Alacağım ben... Neden gitmedim sanki?

: Cinleri uzaklaştır kendinden, Misel! Kendini zehirleme... Sana hayvan değil, kadın gelmiş, surat bir karış, gözlerin yaşlı... Fi! Eğer bu hoşuna gitmiyorsa, ben gideyim... İster misin? Ben gideyim ve her şey eskisi gibi kalsın... Anlaştık mı? (Kahkaha atar) Ahmak! Al, kap, yakala!.. Daha ne istiyorsun? Sigarayı sonuna kadar içer gibi iç, ez ve paramparça et... Adam ol!.. (Onu silker) Komik adam!

: Fakat sen benim misin? Bana yazılmış biri misin? (onun ellerinden öper) Başkasına git, canım benim... Sana eş olacak birisine git...

: Ah...Yeter artık saçmaladığın! Olay çok basit! Sana bir kadın gelmiş, seni seven ve senin sevdiğin... Hava pek güzel... Bundan

135

basit ne olabilir ki? Şu felsefeye, politikaya ne gerek var? Çalım mı satıyorsun?

PLATONOV

ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA

: Hm... (Ayağa kalkar) Ya benimle şaka yapmaya, ahlaksızca kur yapmaya geldin-se? O zaman ne olacak? Çünkü ben geçici biri olmak istemiyorum... Kendimle oyun oynanmasına izin vermem! Benimle üç beş kuruşla, hani başkasıyla yaptığın gibi yapamazsın! Entrika için pek pahalıyım... (Elleriyle kafasına sarılır) Hem hürmet, hem sevgi hem de... Ufak tefek şeyler, alçaklık, bayağılık, plebey oyunu!

: (Ona yaklaşıp) Sen beni seviyorsun, saygı gösteriyorsun, neden sabırsız adam, benimle pazarlık ediyorsun, şu iğrençlikleri bana söylüyorsun? Şu "eğerler" neye yarar? Ben seviyorum... Sana söyledim, sen kendin de bunu iyi biliyorsun ki, seni seviyorum... Daha ne istiyorsun? Dinlenmek istiyorum... (kafasını onun göğsüne koyar) Dinlenmek... Anla nihayet, Plato-nov, Platonov! Dinlenmek istiyorum...her şeyi unutturmak... başka bir şey isteniyorum... Bilmiyorsun... Bilmiyorsun, yaşam benim için ne kadar zor. Ama ben... yaşamak istiyorum!

: Seni dinlendiremem ben!

: Yeter ki filozofluk yapma! Yaşa! Her şey yaşıyor, her şey hareket ediyor... Etraf hayat dolu... Öyleyse biz de yaşayalım! Yarın sorunları çözelim, bugün ise, bu gece, yaşamak, yaşamak... Yaşamak, Misel!

ARA

Yahu ne diye ötüyorum senin önünde, (Kahkaha atar) lütfen, söyler misiniz! Ben inliyorum, o nazlanıyor!

136

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV

ANNA PETROVNA

: (Onun elini y akalar) Dinle beni... Sonkez... Namuslu adam gibi söylüyorum... Son kez! Git!

: Öyle mi? (Kahkaha atar) Şaka yapmıyorsun, değil mi? Saçmalıyorsun, kardeşim! Artık seni bırakmam! (Onun boynuna atılır) İşitiyor musun? Son kez söylüyorum: Bırakmam! Ne pahasına olursa olsun! İster beni mahvet, ister kendin mah-vol ama seni götüreceğim! Yaşamak! Tra - ta - ta ...ra -ra - ra... Ne çabalıyorsun, enayi? Benimsin! Hadi, şimdi kendi felsefeni öğüt! : Bir daha namuslu adam gibi... : Hoşlukla götüremedim, zorla götürürüm... Sev, seviyorsan, kendini aptal gibi gösterme! Tra - ta - ta -... Zafer çanları işitilsin artık...

Bana gel, bana! (onun kafasına siyah eşarp atar) Bana gel!

: Sana mı? (Güler) Boş kadımsın! Kendi kendine iyilik dilemiyorsun... Daha sonra ağlayacaksın! Senin kocan olmayacağım, çünkü bana göre değilsin, benimle oynanmasına izin vermem... Bakalım, kim kiminle oyun oynayacak... Göreceğiz... Ağlayacaksın... Hadi, bakalım, gidelim mi? : (Kahkahayla) Allons! (Onun koluna girer) Dur, bir dakika... Birileri geliyor. Ağacın arkasına saklanalım... (Saklanırlar) Redingot giymiş, mujik değil... Neden gazetelere baş makaleler yazmıyorsun? Hoş olurdu... Şaka yapmıyorum (İçeri Triletski girer)

137

TRİLETSKİ

ŞAŞA

TRİLETSKİ

ŞAŞA TRİLETSKİ

ŞAŞA

TRİLETSKİ

ŞAŞA

SAHNE 7 (Aynı kişiler ile Triletski)

: (Mektebe doğru gider ve pencerenin camını tıkrdatır) Şaşa! Kardeşim! Saşurka!

: (Pencereyi açar) Kim o? Kolya bu sen misin? Ne istiyorsun?

: Sen daha uyumadın mı? Canımın içi, içeri alsana beni, sizde kalayım mı bu gece?

: Şeref verirsin...

: Beni sınıfa yerleştirirsin... Lütfen, Mişel'in haberi olmasın sizde kaldığımdan. Felsefesiyle kafa şişirecek! Başım dönüyor... Her şeyi ikişer ikişer görüyorum... Bir pencerenin önünde duruyorum, bana öyle geliyor ki iki pencere var, hangi birisine gireyim? İyi ki evli değilim, bana öyle geliyor ki iki karım var... Her şeyi ikişer görüyorum! Senin iki boynunda iki kafa var! Yani lafın gelişi... Şu kesilmiş pelit ağacı var ya, nehrin orada, biliyorsun, burnumu temizledim ve mendilimden kırk ruble düşürdüm... Arayıp bulursun sabah erken... Bul ve kendine al...

: Sabah erken marangozlar alırlar... Ne kadar da dikkatsizsin, Kolya! Ah, hatırladım! Az daha unutacaktım... Bakkalın karısı geldi ve senin acilen gelmeni istedi... Onun kocası aniden hastalanmış... Felç gibi bir şey... Çabuk ol!

: Canlan cehenneme! Benim kafamda başka şeyler var... Benim kendi kafam felç vaziyetinde, karnımda da bir zonklama var... (pencereden içeri girmek ister) Açıl...

: Çabuk ol, gir! Ayağın bana çarptı... (pencereyi kapatır)

PLATONOV ANNA PETROVNA PLATONOV ANNA PETROVNA

Birisi daha geliyor, kahretsin!

Dur.

Tutma beni... İstersen gidelim! Kim bu?

Petrin ile Şerbuk.

(Redingotsuzlar ve sarhoşlar, Birincisi

siyah, ikincisi gri silindir giymişler)

PETRİN

ŞERBUK PETRİN

SAHNE 8

[Vengeroviç 2 (Sahnenin en kenarında) Platonov, Anna Petrovna, Petrin, Şerbuk}

: Vivat, Petrin, hukuk doktoru! Hurra! Yol nerede? Nereye düşmüşüz? Bu ne bu? (kahkahalar atar)
Burası, halk maaarif evidir! Burada ahmaklara Allahı unutmakla insanları kandırmak dersi veriyorlar! İşte,
bakın nereye gelmişiz... Hm... . Evet... Burada, kardeşim, hani şu var ya...

nedir, kahrolsun? Platoşka yaşıyor, uygar adam... Rava, Platoşka nerde şimdi? Söyle, utanma! Yoksa
general karısıyla duetto mu söylüyor? Oh, Tanrım, sen daha iyi bilirsin...(Bağırır) Glagolyev aptaldır!
Kadın onun burnunu şişledi, adama felç indi!

: Eve gitmek istiyorum, Gerasya... Uykusuzluktan ölüyorum! Cehennem dibine batsın hepsi!

: Bizim redingotlarımız nerede, Pava? Demiryolu istasyonu müdürlüğüne gidiyoruz yatıya, redingotlarımız
yok... (Kahkaha atar) Yoksa yaramaz kızlar mı çıkardı? Ah seni, kavalie, kavalie! Kızlar redingotları
çıkan vermiş...

138

139

PLATONOV ANNA PETROVNA

PETRİN

ŞERBUK PETRİN

ŞERBUK

(Göğüs dolusu nefes alır) Eh, Pava, Pa-voçka... Sen şampanya nü içtin? Ya, işte sarhoşsun?! Kimin o
şampanya? Benim... İçtiğin de, yediğin de... General karısının elbisesi de benim, Seryojka'nın çorapları da
benim... Her şey benim! Her şeyi verdim onlara! Kendi çizmelerimin tabanları eğri büğrü... Hepsini onlara
verdim, hepsini onlara yatırdım, ne kazandım? Sen sor, ne kazandım?., ve rezalet... Evet... Uşak masa
servisinde beni atlatır, dirseğiyle iter, kendisi de bana, domuza davranır-mış gibi davranır... Bıktım!

Dur... Şimdi giderler! Ne hayvan şu Pet-rin! Ne atıyor! Şu moruk paçavra da inanıyor...

Yahudi'ye saygı daha fazla... Yahudi baş köşede, biz ayak altında... Neden? Çünkü Yahudi daha fazla
para veriyor... Alnında da kader yazısı: "Müzayede satışı!" Ha, evet, Nekrasov'un sözleri... Diyorlar ki
vefat etmiş Nekrasov... * Yeter be! Artık tek kuruş vermem! İşitiyor musun? Tek kuruş! Bırak ihtiyar
mezarında sinirlensin... Bırak mezarlıklarla baş başa onları! Bitti artık! Senetlere protesto yapıyorum! Asıl

yarın yapacağım! Onu var ya, kafasını çamura sokacağım, hayırsız!

O konttur, barondur! Onun suratı tıpkı general suratıdır! Ben ise... Kalmuğum, o kadar... Bırak beni Dünyaşa beğensin... Yahu ne kadar da eğri yol! bir şose istiyor, telgraf direkleri de... Çanlarla... çan, çan, çan... (Çıkarlar.)

SAHNE9 (Aynı kişiler. Yalnız Petrin ile Şerbukyok)

ANNA PETROVNA PLATONOV ANNA PETROVNA PLATONOV

ŞAŞA

PLATONOV

ŞAŞA

ANNA PETROVNA ŞAŞA

ANNA PETROVNA ŞAŞA

PLATONOV ŞAŞA

(Ağacın arkasından çıkarlar) Gittiler mi? Gittiler.

(Onun omuzlarından tutar) Gidelim mi? Gidelim! Gidelim ama bir bilsen, ne kadar istemiyorum gitmeyi! Sana gelen ben değilim, enseme vuran cindir: Git, git! Anla yahu! Eğer benim vicdanım senin aşkını kabul etmiyorsa, yalnız bu nedenle bile senin kaçınılmaz hata yaptığna emindir... (Pencereden) Mişa, Mişa! Nerdesin? Kahretsin!

(Pencerede) Ah... Seni görüyorum... Seni görüyorum... Kim var yanında? (Kahkahalarla) Anna Petrovna! Sizi zar zor tanıdım! Simsiyahsınız! Ne var ki üzerinizde? Merhaba!

Merhaba, Aleksandra İvanovna! Amazon musunuz siz? Atın üstündesiniz demek ki? Ne güzel! Gece de ne güzel! Mişa, biz de gidelim! Doyasıya gezdim, Aleksandra İvanovna... Eve dönüyorum....

Öyleyse, eve gelsene Mişa! Doğrusu, ne yapacağımı şaşırdım! Kolya pek iyi değil de...

Hangi Kolya?

Kardeşim, Nikolay... Galiba fazla kaçırılmış içkiyi... Siz de buyurmaz mısınız, Anna Petrovna! Bodruma inip kaymak getireyim... Birer bardak içeriz... Buz gibi kaymak!

Nekrasov'un "Fakir ile Süslü" şiirinden.

140

141

ANNA PETROVNA

ŞAŞA PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

Teşekkür ederim... Ben şimdi eve döneceğim... (Platonov'a) Gitsene... beklerim seni...

Vallahi, bodruma inerim.... Mişa, gelsene! (yok olur)

Onun varlığını unuttum bile... Nasıl da inanıyor?! Sen git... Onu uyutayım hemen gelirim...

Çabuk ol...

Az daha kavga çıkacaktı! Şimdilik elveda!.. (Mektep binasına girer)

SAHNE 10 (Anna Petrovna, Vengeroviç 2, sonra Osip)

ANNA PETROVNA : Sürpriz... Ben de onun varlığını unutmuştum...

ARA

Acımasızca... Gerçi ilk defa kandırmıyor zavallı kızcağızı! E - e - e... Günaha gir-mekse, günaha girmek! Bir tek Allah bilecek! İlk kez değil... Düzenbazlık! Şimdi bekle babam bekle, bakalım ne zaman uyutacak! En azından bir saat sürer, belki de daha fazla...

VENGEROVİÇ 2 ANNA PETROVNA VENGEROVİÇ 2

(Ona doğru yürür) Anna Petrovna... (onun karşısında diz çöker) Anna Petrovna... (Ellerinden tutar) Anna!

Bu da ne? Kimsiniz? (Ona doğru eğilir) Kimsiniz? Siz miydiniz, İsak Abramoviç? Siz miydiniz? Ne oldu size? Anna! (ellerinden öper)

142

ANNA PETROVNA

VENGEROVİÇ 2 ANNA PETROVNA

VENGEROVİÇ 2 OSİP

ANNA PETROVNA

OSİP

ANNA PETROVNA

OSİP

ANNA PETROVNA

OSİP

ANNA PETROVNA OSİP

ANNA PETROVNA

OSİP

ANNA PETROVNA

Gidin! Yapmayın, iyi değil! Erkeğe yakışmaz! Anna!

Yeter be, takıldınız! Defolun! (omzundan iter)

(Yerlere serilir) Oh! Ne kadar aptalca... aptalca!...

(İçeri girer) Komedyenler! Böyle şeyler olur, zatı âlileri, size söylemiyorum (eğilerek selamlar) Nasıl oldu da bizim kutsal yerimize düştünüz?

Bu sen misin, Osip? Merhaba! Gözetliyor musunuz? İspyonculuk mu yapıyorsunuz? (Osip'in çenesinden tutar) Yoksa her şeyi gördün mü?

Her şeyi.

Neden rengin bembeyaz? A? (Gülüyor) Bana âşık mısın, Osip? Siz nasıl isterseniz... Âşık mısın?

Sizi anlamıyorum... (Ağlar) Sizi kutsal olarak kabul ediyorum... Emredin ateşe atayım kendimi, ateşe... Neden Kiev'e gitmedin? Kiev'i ne yapacağım? Ben size tapıyordum... Sizden kutsal birini tanımadım şimdiye kadar...

Yeter, ahmak... Yine de eskiden olduğu gibi bana tavşancık getir... Yine alacağım... Hadi, elveda... Yarın bana gel, sana para vereyim, trenle Kiev'e git... Anlaştık mı? Elveda... Bir de, sakın elini Platonov'a sürme! Duydun mu? Artık siz bana emir veremezsiniz... Bak hele! Belki manastıra gitmemi emredersin? Hadi, hadi... Ağlıyor musun?

143

OSİP

ANNA PETROVNA

OSİP

ANNA PETROVNA

OSİP

ANNA PETROVNA

Çocuk musun? Yeter... Bana geldiğin zaman

ateş edersin!...

Kime, ona mı?

Hayır, havaya... Elveda, Osip! Var gücünle

ateş et! Ateş edecek misin?

Ateş edeceğim.

Öyleyse, aferin...

Ama o size gelmeyecek... O şimdi karısıyla

beraber.

Çok konuşuyorsun... Elveda, katil! (Koşarak

çkar)

OSİP

VENGEROVIÇ 2 OSİP

SAHNE 11 (Osip ile Vengeroviç 2)

: (Şapkasını öfkeyle yere bırakır ve ağlamaya başlar) Bitti! Her şey bitti, yerin dibine batsın her şey!

: (Yerde yatarken) Ne diyor bu?

: Her şeyi gördüm, duydum! Gözlerim az daha patlamak üzereydi, kulaklarıma birileri kocaman çekiçle vuruyordu! Her şeyi duydum! Nasıl öldürmeyeyim, onu paramparça etmek geliyor içimden, yutmak geliyor içimden... (Yere oturur, arkasını okula çevirir) Onu öldürmek lazım... VENGEROVIÇ 2 : Ne diyor bu? Kimi öldürmek lazım?

SAHNE 12 (Aynı kişiler, Platonov ve Triletski)

PLATONOV : (Triletski'i iterek okul binasından çıkarır) Def

ol! Hemen, şimdi bakkalın evine git! Marş!

TRİLETSKİ : (Gerilerek) Yarın beni büyük sopayla kovsay-

dm, bugün uyandırmaktan daha iyi olurdu!

PLATONOV : Sen alçaksın, Nikolay, alçak! Anlıyor musun?

TRİLETSKİ : Ne yapayım? Demek ki Tanrı beni böyle yarattmış.

PLATONOV : Ya bakkal ölmüşse?

TRİLETSKİ : Ölmüşse Allah rahmet eylesin, yok eğer ya-

şam mücadelesi veriyorsa, o zaman boşuna söylüyorsun bu korkunç sözleri... Gitmeyeceğim bakkala! Uykum var!

PLATONOV : Gideceksin, hayvan! Gideceksin! (Onu iter)

Seni uyutmayacağım! Kendine gel! Kendini ne zannediyorsun? Neden hiçbir şey yaptığın yok? Neden burada asalaklık ederek, en iyi günlerini harcayarak vakit geçiyorsun?

TRİLETSKİ : Ne istiyorsun... Kardeşim, amma da kenegin

vallahi!

PLATONOV : Nasıl bir yaratıksın, söyler misin? Ne kadar

korkunçsun! Neden yaşıyorsun? Neden ilime vermiyorsun kendini?! Neden ilmi eğitimine devam etmiyorsun? Neden ilimle uğraş mı-yorsun, hayvan?

TRİLETSKİ : Bu enteresan konuda uykum olmadığı zaman

konuşuruz, şimdi ise beni bırak, uyumaya gideyim. (Kaşınıyor) Vallahi, bir şey anlamadım gitti, vesselam! Durup dururken, kalk diye tutturmuşsun alçak! Hm... Ahlak dolu kurallar... Cehennemin dibine batsın şu ahlak dolu kurallar!...

PLATONOV : Hangi Tanrıya hizmet ediyorsun, tuhaf yara-

tık? Ne biçim insansın? Yok, hayır, bizden bir fayda olmaz! Hayır, olmaz!

TRİLETSKİ , : Bana bak, Mihail Vasiliç, sana şu soğuk pençelerini başkalarının kalbine sokmak için kim izin veriyor? Senin laubaliliğin şaşırtıcılıktan öte, kardeşim!

144

145

PLATONOV : Bizden toprak likeninden başka hiçbir şey

olmaz! Bizim sonumuz yok! Beş para etmeyiz! (ağlar) Tek kişi yok ki gözlerimiz onlara dikilince dinlensin! Her şey ne kadar bayağı, çirkin, yıpranmış. Defol, Nikolay! Git!

TRİLETSKİ : (Omuzlarını çeker) Ağlıyor musun?

ARA

Ben bakkala gidiyorum! Duyuyor musun? Ben gidiyorum!

PLATONOV : Nasıl istersen!

TRİLETSKİ : Gideceğim! İşte gidiyorum...

PLATONOV : (Ayaklarını yere vurur) Def ol!

TRİLETSKİ : Peki... Misel, uyumaya git! Heyecanlamaya

değmez! Elveda! (Gider ve durur) Son veda sözü... Tüm vaiz yayanlara, aynı zamanda kendine de tavsiye et ki, vaaz eden kişinin sözleri yaptığı işlere uysun... Eğer senin gözlerin kendine yönelince dinlenemiyorsa, benden senin gözlerinin dinlenmesini talep edemezsin, ha propos (frans.), Senin gözlerin ay ışığında pek güzeldir! Gözlerin yeşil cam parçası gibi parlıyor... Bir şey daha... Seninle konuşmaya bile değmezdi... Seni bir güzel dövmeli, paramparça etmeli ve şu kızcağz için ebedi olarak parçalara ayırmalı... Sana hayatın boyu duymadıklarını söylemek lazım! Fakat... Yapamıyorum! Ben kötü düel-locuyum, işte senin şansın bu! Elveda.(Çıkar)

146

SAHNE 13 (Platonov, Vengeroviç 2 ve Osip)

PLATONOV : (Elleriyle kafasına sarılır) Yalnızca ben böy-

le değilim, herkes böyledir! Herkes! Aman Tanrım, nerde insanlar? Bir de bana bak! Gitme ona! O senin değil! O başkasının malı! Onun hayatını ebediyete kadar bozacaksın! Gitmek lazım buradan! Hayır! Burada yaşayacağım, ayyaşlık edeceğim, putperestlik... Ahlaksızlar, aptallar, sarhoşlar... Ebedi sarhoşlar! Aptal anne, sarhoş babadan doğurmuş! Baba... anne! Baba... O, siz, siz var ya mezarınızda kemikleriniz sızlasın, benim zavallı hayatımı sarhoşa, ahmağa çevirdiğiniz için!

ARA

VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

VENGEROVİÇ 2 PLATONOV

OSİP PLATONOV

Hayır... Ne dedim ben? Allah başışlar... Allah rahmet eylesin... (Yerde yatan Vengeroviç 2'ye ayağı takılır) Bu da kim?

: (Dizleri üstünde) Vahşi, çirkin, rezil gece!

: Aaaa... Git ve şu vahşi geceyi kendi aptal günlüğüne babanın vicdanından yapılmış mürekkeple not et!.. Defol!

: Peki... Not ederim. (Çıkar)

: Ne yapıyordu burada? Bizi mi dinliyor? (Osip'e) Sen de kimsin? Sen burada ne yapıyorsun özgür nişancı? Yoksa sen de mi konuşulanları dinliyorsun? Defol buradan! Yok, dur, bir dakika... Vengeroviç'e yetiş ve boynundaki zinciri çıkar!

: (Ayağa kalkar) Hangi zincir?

: Onun boynunda kocaman altın bir zincir var! Ona yetiş ve çıkar! Çabuk ol! (Ayaklarını

147

OSIP PLATONOV

ŞAŞA

PLATONOV ŞAŞA PLATONOV

ŞAŞA PLATONOV

yere vurur) Çabuk olmazsan yetişemezsin! O Şimdi köye doğru koşuyor, deli! Siz de general karısına! Koş, çabuk ol, alçak! Ona dokunma, sadece boynundaki zinciri çıkar! Yallah! Ne duruyorsun? Koş! (Osip koşarak çıkar)

ARA

Gitmek... Gitmek mi yoksa gitmemek mi? (Ah çeker) Gitmek... Gideyim de upuzun, aslında sıkıcı, iğrenç şarkıya başlayayım... Ben de diyorum ki sağlam zırhım var! Ama, gerçekte?! Kadın sözünü söyledi, içimde fırtına koptu... İnsanların dünyevi sorunları var, benimse kadın... Tüm yaşamım kadınlar! Sezar'ın Rubikon'u, benim. Kadınım... Bayağı zampara! Eğer mücadele etseydim neyse, mücadele falan yaptığım yok! Güçsüzüm, sonsuza kadar güçsüzüm! (Pencereden) Mişa, burada mısın? Buradayım, benim zavallı canım ciğerim! İçeri gel!

Yok, Şaşa! Biraz hava almak istiyorum. Kafam çatlıyor. Uyu, meleşim benim! İyi geceler! (Pencereyi kapatır) Sana sonsuza kadar inanan kişiyi kandırmak çok zor! Terledim ve kızardım... Gidiyorum! (Çıkar) (Katya ve Yakov çıkar karşısına)

KATYA

PLATONOV

KATYA PLATONOV

KATYA

PLATONOV

KATYA

PLATONOV

KATYA

PLATONOV

KATYA ' PLATONOV

KATYA PLATONOV

148

SAHNEM (Platonov, Katya ile Yakov)

: (Yakov'a) Bekle burada... Hemen dönerim... Kitabı alacağım... Sakın gitme! (Platonov'a doğru gider)

: (Katya'yı fark eder) Sen miydin? Ne istiyorsun?

: (Korkuyla) Ah, siz misiniz? Size sözüm var. : Katya, bu sen misin? Herkes, hanımından tut

hizmetçilerine kadar, hepsi gece kuşu! Ne istemiştin?

(Yavaş sesle) Hanımefendiden size mektup

var.

Ne?

Hanımefendiden mektup var size.

Yalan söyleme? Hangi Hanımefendiden?

(Yavaş sesle) Sofya Yegorovna...

Ne? Delirdin mi sen? Kafana bir kova soğuk

su dök! Def olun buradan!

(Mektubu ona uzatır) İşte, mektup!

(Hızla elinden alır) Mektup... mektup... Ne

mektubu? Yarın getiremez miydin? (zarfı

açar) Nasıl okuyacağım?

Mümkün olduğu kadar çabuk okumanızı istediler.

(Kibrit yakar) Nerden geldiniz, gecenin bu saatinde! (Okuyor) "İlk adımı atıyorum. Gel de onu beraber atalım. Ben dinliyorum. Gel de al beni. Seninim."

Ne bileyim... Telgraf gibi bir şey! "Dörde kadar bekliyorum, dört direkli kulübenin yanında. Sarhoş kocam genç Glagolyev'le ava gitti. Tamamen senin S." Bir bu eksikti! Aman Allahım! Bir tek bu eksikti. (Katya'ya) Ne bakıyorsun?

149

KATYA : Neden bakmayayım ki, eğer gözlerim varsa?

PLATONOV : Kör et gözlerini! Bu mektup bana mı?

KATYA : Size...

PLATONOV : Yalan söylüyorsun! Def ol buradan!

KATYA : Baş üstüne. (Yakov ile çıkarlar)

SAHNE 15 (Platonov tek başına)

PLATONOV : (Ara verdikten sonra) İşte, al sana sonuçlar...

Al başına belayı! Kadını allak bullak ettin, canlı varlığı boşu boşuna gereksiz yere... Kahr-r-rolası dilim! Neler yaptım... Ne yapayım şimdi? Yap bakalım ne yapabi-lirsen, akıllı kafa! Saçını başını yol... (Düşünüyor) Gitmek lazım! Hemen gitmeliyim ve kıyamet gününe kadar buralarda gözü-k-memeliyim! Dünyanın dört tarafına yallah, emeğim! Geçimsizliğin demir eldivenlerine koş! Kötü hayat şu aptal olaydan iyi.

ARA

Gidiyorum... Ama... Beni gerçekten mi seviyor Sofya acaba? (Güler) Ne için? Bu dünyada her şey pek karanlık ve tuhaf!

ARA

Tuhaf... Gerçekten mi şu güzel, güzel saçlı mermer kadın, fakir enayiye sevebilir? Ger-

150

çekten mi seviyor? İnanılır gibi değil! (Kibrin yakar ve mektubu tekrar okur) Evet... Beni ha? Sofya! Bu büyük bir mutluluk! Bu benim kısmetim! Bu yeni hayat, yeni simalarla, yeni dekorasyonla! Geliyorum! Direkli kulübeye! Bekle, benim Sofim! Benimsin, benim olacaksın! (Gider ve duraksar) Gitmeyeceğim! (Tekrar geri döner) Yuva yıkmak mı? (Bağırır) Şaşa, Geliyorum! Aç kapıyı! (Elleriyle kafasına sarılır) Gitmem... gitmem... gitmem!

ARA

Gideceğim! (Gider) Git, dağıt, tekmele, pislet... (Voynitsev'le Glagolyev 2'ye rastlar)

SAHNE 16

(Platonov, Voynitsev ve Glagolyev 2. Voynitsev ve Glagolyev 2'nin sırtlarında tüfek var)

VOYNİTSEV

PLATONOV VOYNİTSEV

GLAGOLYEV 2

: İşte, bu! İşte, bu! (Platonov'a sarılır) E? Ava gidiyoruz!

: Hayır... Dur!

: Ne abalamp duruyorsun, dostum. (Kahkaha atar) Sarhoşum, ben! Sarhoşum! Hayatımda ilk kez sarhoşum! Aman Allahım ne kadar mutluyum! Dostum benim (Platonov'a sardır) Gidelim mi? O beni gönderdi kuş avla dedi...

: Çabuk ol! Sabah oluyor nerdeyse...

151

»

VOYNİTSEV

PLATONOV VOYNİTSEV

PLATONOV VOYNİTSEV

GLAGOLYEV 2 VOYNİTSEV

OSİP

Senin haberin var mı ne düşündük? Baksana, deha bir fikir değil mi?

Hamlet'i oynamak istiyoruz! Vallahi, öyle bir tiyatro yapacağız ki cinlerin bile midesi bulanır! (Kahkahalar) Bembeyazsın.... Sen de mi sarhoşsun?

Bırak... Sarhoşum.

Dur... İdea bana ait! Yarından itibaren dekorları çizmeğe başlayacağız! Ben-Hamlet. Sofi-Ofelya, sen-Kladius, Triletski-Horaşio... Ne kadar mutluyum, bir bilsen! Memnunum! Shakespeare, Sofi, sen ve maman! Artık bana bir şey gerekmiyor! Bir de Glinka! Başka hiçbir şey istemiyorum! Ben Hamlet'im... .

ARA

(Kahkahalar) E, kötü bir Hamlet'im, değil mi, ne dersin?

(Yerinden fırlar ve koşar) Alçak! (Koşarak çıkar) Tülülü! Sarhoş! Baksana! (Kahkaha) Şu dostumuza bakar mısınız? İspirtolanmış... Gidelim! Gidelim... Eğer siz de dostum olarak bana eşlik ederseniz. (Çıkarlar. Uzaklaşan bir tren sesi gelir.)

SAHNE 17 (Osip ve sonra Şaşa)

(Elinde zincir var) Nerde o ? (bakınır) Nerde o ? Gitti mi? Yok mu burada? (ıslık çalar) Mihail Vasilyeviç! Mihail Vasilyeviç! Au!

ARA

152

ŞAŞA OSİP ŞAŞA OSİP

ŞAŞA OSİP

ŞAŞA OSİP

ŞAŞA

Yok mu? (Pencereye yanaşır ve cama tıkdadır) Mihail Vasiliç! Mihail Vasiliç! (cam kırılır) (Pencereden) Kim var orada? Mihail Vasiliç'i çağırır mısınız? Çabuk olun! Ne oldu ki? Evde yok!

(Bağırır) Yok mu? General karısına gitmiş demek ki! General karısı buradaydı ve onu yanına çağırdı! Her şey mahvoldu, Aleksandra İvanovna! General karısına gitti o, kahrolası! Yalan söylüyorsunuz!

Allah belamı versin ki, general karısına gitti! Hepsini duydum, gördüm! Şuracıkta sarıldılar, öpüştüler... Yalan söylüyorsunuz!

Yemin ederim. Eğer yalan söylüyorsam, anamla babam cennetin yüzünü görmesinler! General karısına! Karısını bırakmış! Yetişin ona, Aleksandra İvanovna! Yok, hayır... Her şey mahvoldu! Size yazık oldu! (omzundan tüfeğini çıkarır) O bana son kez emir verdi ve ben onun emrini yerine getiriyorum! (Havaya ateş eder) Karşılansın işte! (Tüfeği yere bırakır) Onu keseceğim, Aleksandra İvanovna! (Zıplıyarak bir kütük üstüne oturur) Merak etmeyin, Aleksandra İvanovna... Merak etmeyin... Ben onu keseceğim...Hiç kuşkunuz olmasın... (Işıklar gözüktür)

(Geceliktedir, saçları dağınıktır) Gitti... Aldattı... (Ağlar) Mahvoldum... Tanrım, öldür beni, bu olanlardan sonra... (Düdük sesleri.)

Makinenin altına yatacağım... Yaşamak istemiyorum... (Raylara yatar) Aldattı... Öldür beni Hazreti Meryem!

ARA

153

OSİP

Affet, Tanrım... Affet... (Çığlık atar) Kolya! (Diz çöker) Oğul! Yardım edin! Yardım edin! İşte, geliyor makine! Yardım edin! (Saşa'ya doğru atar kendini. Raylara düşer) Ah... (Osip onu kaldırır ve okula götürür) Keseceğim... (Tren geçer)

İKİNCİ BOLUMUN SONU.

154

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM TABLO I

OKULDA BİR ODA. SAĞDA VE SOLDA KAPI VAR. BÜFE (VİTRİN TÜRÜ). KOMOT. (KONSOL), ESKİ PİYANO, SANDALYELER (MUŞAMBAYLA KAPLANMIŞ), GİTAR VB. ETRAF DAĞINIK.

SAHNE I (Sofya Yegorovna ile Platonov)

SOFYA YEGOROVNA

(Platonov kanepede yatıyor, pencerenin yanında. Suratı hasır şapkayla örtülü) (Platonov'u uyandırıyor)
Platonov! Mi-hail Vasiļiç! (yüzündeki şapkayı alır) Böyle kirli bir şapka yüze konur mu? Uf, ne kadar da
dağınık ve pissin! Kol düğmelerini yitirmişsin, yakanız açık, eliniz yüzünüz yıkanmamış, gömlek kirli...
Misel! Sana diyorum! Kalk!

155

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

A?

Uyanm artık! Daha sonra... Tamam... Yeter be! Lütfen kalkar mısın? Kimsin? (ayağa kalkar) Sen misin,
Sofi? (Saati gözlerine yaklaştırır) Görüyor musunuz?

Tamam.... (kanepeye yatar) Platonov!

Ne istiyorsun? (ayağa kalkar) E? Saate bakın!

Ne oldu? Sofya, yine mi tuhaflık? Evet, yine tuhaflık, Mihail Vasiliç? Saate bakar mısınız? Saat kaç şimdi? Yedi buçuk.

Yedi buçuk... Şartları unuttunuz mu? Hangi şartları? Daha açık konuş, Sofya! Bugün ne şaka yapmaya, ne de saçma sapan bulmaca çözmeye keyfim yok! Ne şartları mı? Yoksa unuttun mu? Ne oldu sana? Gözlerin kızarmış, dağınıksın... hasta mısın?

ARA

Şart; bugün, izbeye gidecektin, saat altıda

orada olacaktık....

Unuttun mu? Üstünden altı saat geçti...

: E, ne olmuş?

: (Onun yanına oturur) Utanıyor musun? Neden gelmedin? Namus sözü vermiştin...

: Bu sözümlü tutardım, eğer uyumasaydım... Görmüyor musun, uyuyordum işte? Neden beni rahat bırakmıyorsun?

156

SOFYA YEGOROVNA:

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

(Kafasını sallar) Ne kadar da vicdansız adamsın!

Neden bana kötü kötü bakıyorsun? Bana karşı vicdansızsın en azından... Düşünsene... Bir kez bile olsun benimle buluşmaya zamanında geldin mi? Kaç kez bana verdiğin sözü tutmadın! Bunları duyduğum için mutluyum! Hiç de akıllıca değil, Platonov, ayıp! Neden ağırbaşlılığımı, aklımı kaybediyor, ben seninle

olduğum zaman kendin olmaktan vazgeçiyorsun? Şu köle ayaklan, benim ruhsal hayatımı kurtaran kendimi ona borçlu bilen adama yakışmaz. Ben yanıdayken maymun gibi oluyorsun... Ne hoş bir bakış, ne zarif bir sözcük, ne de bir aşk sözü! Sana geliyorum, şarap kokuyorsun, üstün başın berbat, saçın taranmamış. Cevapların iğrenç ve yersiz... (Ayağa kalkar ve sahnede dolaşmaya başlar) Yine geldi! Sen sarhoşsun? Size ne ?

Ne kadar hoş! (ağlar) Kadınlar!..

Bana kadınlardan bahsetme! Gün boyunca bin kere onlardan bahsediyorsun! Bıktım! (ayağa kalkar) Ne istiyorsun benden? Beni öldürmek mi istiyorsun? Senin yüzünden hasta oldum! Sayende sabah da akşam da göğsümde sancı var! Sen farkında bile değilsin? Bunu bilmek bile istemiyorsun? Benden nefret ediyorsun! Eğer beni sev-seydin böyle davranmazdın! Ben basit bir kız değilim, yontulmamış, kaba yürekli! Hiç kimsenin bana böyle davranmasına izin vermem!., (oturur) Allah aşkına! (ağlar)

157

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

Yeter!

Neden beni öldürüyorsun? O geceden üç hafta bile geçmedi, yonga gibi olmuşum! Ya nerde vaat ettiğin mutluluk? Şu yaptığın hareketler ne zaman bitecek? Bir düşün, akıllı, ağırbaşlı, namuslu adam! Düşün, Platonov, daha vakit varken! Şimdi düşün... Şu sandalyeye otur, kafandan her şeyi at ve tek bir şeyi düşün: Benimle neler yapıyorsun? Ben düşünemiyorum.

ARA

İşte asıl sen düşün! (ona yaklaşıp) Düşün! Seni ailenden, mutluluktan, istikbalden mahrum ettim... Ne için? Neden? Senin her şeyini elinden aldım, bir düşman gibi! Sana ne verebilirim? Senin borçlarını nasıl öderim? Şu yasak bağıllık senin bedbahtlığın, senin sonun! (oturur) Ben onunla beraberim, o ise bizim ilişkimize yasak ilişki adını veriyor! Ehh... Şimdi her sözcüğe takılmanın zamanı değil! Bu ilişki hakkında senin kendi bakış açın var, benim kendi bakış açım var...

Seni mahvettim, hepsi o kadar! Ve yalnız seni değil... Sen daha bekle, kocan öğrendikten sonra ne öteceği ne malum! Yoksa senin başını belaya sokar diye mi korkuyorsun?

Hayır, bundan korkmuyorum... Benim korkum biz onu öldürmeyelim... Seni yüreksiz korkak, onun

öleceğini bile bile neden bana geliyordun?

158

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

Lütfen bu kadar yüksekte alma! Bana yutturamazsın... Ya sen... Eh, neyse (elini sallar) Seninle konuşmak seni ağlatmak demek...

Evet, evet... Seninle tanışmadan önce hiçbir zaman böyle ağlamamıştım! Artık korkabilirsin! O biliyor! Ne?

O artık biliyor. (Ayağa kalkar) O ?! Evet, o!.. Bu sabah onunla konuştuk.... Şaka yapıyorsun....

Bembeyaz oldun?! Seni sevmek değil, senden nefret etmek gerekiyor! Ben aklımı yitirmişim... Bilmiyorum, neden... neden seviyorum seni? O artık biliyor! Şerefime yemin ederim ki o biliyor! Kork! : Bu doğru olamaz! Doğru olamaz bu!

ARA

: O her şeyi biliyor... Eninde sonunda bunu yapmak gerekiyordu?

: Neden titriyorsun öyleyse? Nasıl bir konuşma bu? Ne dedin ona?

: Ben ona dedim ki ben.... artık yapamıyorum..

: Ya o ne dedi?

: Tıpkı senin gibiydi... Korktu! Senin yüzün ne kadar da korkunç şu an!

: Ne dedi o?

: Önce şaka yaptığımı sandı, fakat aksini görünce sendeledi, ağladı, yerlere düşüp yalvarmaya başladı... Onun da hali tıpkı senin şimdiki haline benziyordu.!

159

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

Seni rezil kadın, sen ne yaptın? (kafasını iki kolunun arasına alır) Sen onu öldürmüşsün desene! Ve bunun hakkında rahatça, serinkanlılıkla konuşabiliyorsun! Sen onu öldürmüşsün! Sen....benim ismimi mi söyledin?

Evet... Başka türlü nasıl olur ki? Ya o ne dedi?

(Ayağa kalkar) Yahu, utan, Platonov! Sen ne konuştuğunun farkında mısın! Sana göre ona söylememek gerekiyordu öyle mi? Söylememek gerekiyordu, (kanepeye yüzünü saklayarak yatar) Namuslu adam, ne diyorsun? Onu öldürmektense söylememek daha iyi olurdu! Biz öldürdük onu! O ağlamış, diz çökmüş...Ah! (yerinden fırlar) Bedbaht adam! Sen olmasaydın, o hayatının sonuna kadar bizim ilişkimizi öğrenemezdi! Ben onunla açık konuşmaya mecburdum! Ben namuslu kadının! Sen bu konuşmanla ne yaptın, biliyor musun? Kocanla ebedi olarak ayrıldın! Evet, ebedi... Başka türlü nasıl olabilir? Platonov, sen... alçak gibi konuşmaya başlıyorsun!

Ebedi olarak... Ya biz ayrıldıktan sonra sen ne yapacaksın? Ve de biz kısa zamanda ayrılacağız!

Kuşkuyu kafasından atan ilk kişi sen olacaksın! İlk gözleri açılan ve beni bırakan da sen olacaksın! (el sallar) Gerçi, ne istersen, onu yap, Sofya! Sen benden daha namuslu ve akıllısın, münasebetsiz olan meselenin çözülmesini üzerine al! Hem çöz, hem de konuş! Eğer yapabiliyorsan, dirilt beni, ayağa kaldır! Ama çabuk ol, Allah aşkına, yoksa delirmek üzereyim!

160

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

: Biz yarın buradan gidiyoruz.

: Evet, evet, gidiyoruz... Ama acele et!

: Seni buralardan götürmek lazım... Senden anneme mektupta bahsettim. Ona gidiyoruz...

: Kime istersen!.. Ne istersen yap! Misel! Yeni hayat başlıyor... Bunu anlamayı istiyorum! Beni dinle, Misel! Bırak her şey benim bildiğim gibi olsun! Benim kafam seninkinden daha berrak! İnan bana, canım benim! Seni ayağa kaldıracam! Seni ışığın bol olduğu yere, çamurun olmadığı yere, şu tozun, tembelliğin, şu kirli gömleğin olmadığı yere götüreceğim... Senden adam yapacağım... Sana mutluluk vereceğim! Anla bunu!..

ARA

Seni bir işçi yapacağım! Adam olacağız, Misel! Kendi ekmeğimizi yiyeceğiz, ter dökeceğiz, ellerimiz nasır bağlayacak... (kafasını onun göğsüne koyar) Ben çalışacağım....

Nerde çalışacaksın? Senden güçlü kadınlar bile külçe gibi yıkılıyorlar, işsizlikten! Sen çalışmıyorsun, ayrıca, ne yapabilirsin ki? Bizim durumumuz, Sofya, şimdi öyle bir hale geldi ki hayallere kapılmak değil, açık konuşmak zorundayız... Gerçi nasıl istersen!

Görürsün! Bana benzemeyen kadınlar var ama ben onlardan güçlüyüm... İnan bana, Misel! Senin yoluna ılık tutacağım! Sen beni dirilttin ve tüm hayatım boyu sana şükran borcum olacak... Yarın gidelim mi? Evet mi? Şimdi yol hazırlıklarına başlayacağım... Sen de hazırlan... Saat onda

161

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

SOFYA YEGOROVNA

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

L

izbeye gel ve eşyalarımı da yanına al... Gelecek misin?

Geleceğim.

Bana geleceğine dair yemin et!

A-a -a... Dedik ya!

Yemin ediyorum... Tanrı şahidim olsun... Gidelim!

(Gülerek) İnaniyorum, inanıyorum! Hatta erken bile gel... Saat ondan önce hazır olacağım... İşte gece de çekip gideriz! Yarından tezi yok yeni bir adam olacaksın, yepyeni! Yeni hava alırsın ciğerlerimize, damarlarımızdan yeni kan akar... (kahkaha atar) Git, dökük adam! Alsana elimi! Sık elimi! (elini ona uzatır) (Platonov onun elinden öper.) Hadi, mutlaka gel, benim hımbılım! Bekleyeceğim... Her şeyi kafandan at.... Şimdilik hoşça kal! Ben çabuk hazırlanırım! (onu öper)

Hoşça kal... On birde mi, yoksa onda mı? Onda.... hatta daha erken gel! Hoşça kal! Yol için kendine doğru dürüst kıyafet seç.... (gülüyor) Bende para var... Yolda akşam yemeği yeriz... Hoşça kal! Gideyim hazırlanayım.... Neşeli ol, hadi! Saat onda bekliyorum! (koşarak çıkar)

SAHNE 2 [Platonov (tek başına)]

: (ara verdikten sonra) Şarkımın sözleri aynı.... Yüz kere işittim....

ARA

162

Bir tane ona, bir tane Saşa'ya birer mektup yazarım... Bırak ağlasınlar, bağışlarlar ve unutuverirler! Elveda, Voynitsevka! Her şeye elveda! Saşa'ya da, general karısına da elveda!., (dolabın kapısını açar) Yarın başka bir adamım... İnanılmaz yeni bir adam olacağım! Çamaşırlarımı nereye koyayım? Valizim yok ki... (kendine şarap koyar) Elveda, okul! (içer) Elveda çocuklarım! Sizin kötü ama iyi kalpli Mihail Vasilyeviçiniz yok oluyor! Bak şimdi içtim, değil mi? Neden? Bir daha içmeyeceğim... Bu son defa... Saşa'ya mektup yazayım... (Kanepeye yatar) Sofya gerçekten inanıyor... Mukaddes inananlar!.. Gül,

general karısı! General karısı muhakkak gülecek! Kahkahalar atacak!.. Evet! Galiba ondan bir mektup gelmişti... Nerde o mektup? (mektubu pencerenin kenarından alır) Yüzüncü kez okuyorum, eğer iki yüzüncü değilse, şu vahşi geceden sonra... (mektubu okur) "Siz, Platonov, benim mektuplarımı cevapsız bırakan, terbiyesiz, acımasız, ahmak cahil! Şayet bu mektubumu da cevapsız bırakırsanız, ne yapalım, kendim geleceğim size, canınız cehenneme! Gün boyunca sizi bekliyorum! Aptalca bir şey, Platonov! Düşünülebilir ki o geceden utaniyorsunuz. Unutalım o geceyi, eğer isterseniz! Sergey ile Sofya oldukça edepsiz davranıyorlar. Her şey güzel konuşma kabiliyeti olan odunun yanlarında olmamasından kaynaklanıyor. Siz odunsunuz!"

ARA

Şu yazılış tarzına bakın! Ne kadar da muntazam, cesur... Virgüller, noktalar, her şey yerli yerinde... Doğru dürüst yazan kadına nadiren rastlanıyor....

(İçeri Marko girer)

Ona yazmak gerekecek, yoksa, kalkar gelir... (Marko'yufark eder) Zuhur etti...

163

SAHNE 3 (Platonov ile Marko)

PLATONOV : Buyurun, efendim! Kimi aramıştınız? (ayağa kalkar)

MARKO : Sizi efendim... (çantasından çağrı belgesi çıkarır)

Size, efendim...

PLATONOV : A... Memnun oldum. Neyin çağrı belgesi bu? Seni kim gönderdi?

MARKO : İvan Andreiç, sulh hâkimi...

PLATONOV : Hm... Sulh hâkimi mi? Ne yapacak beni? Ver, bakayım! (çağrı belgesini alır) Anlamıyorum... Vaftiz törenine mi çağırıyor yoksa? Çekirge gibi üretkendir, koca günahkâr! (okumaya başlar) "Devlet müşavirinin kızı Marya Yefimovna Gre-kova'ya hakaret ithamıyla sanık sıfatıyla suçlanan" (kahkahayla güler) Ah, kahretsin! Bravo! Kahretsin! Bravo, tahta kurusu eseri! Ne zaman olacak mahkeme? Yarın değil öbür gün mü? Geleceğim, geleceğim... İhtiyar, söyle ki mutlaka geleceğim... Vallahi akıllı kadın! Bravo, kız! Ha şöyle, çoktan yapacaktın bunu!

MARKO : Lütfen, şunu imzalar mısınız?

PLATONOV : İmzalamak mı? Derhal... Kardeşim fena halde, vurulmuş kaza benziyorsun!

MARKO : Hayır, hiç de değil...

PLATONOV : (Masa basına geçer) Peki kime benziyorsun o zaman?

MARKO : Aziz tasvirine ve Tanrıya benzeyişi olana...

PLATONOV : Evet... Nikolay'ın ordusundan mısın?

MARKO Aynen... Sivastopol olaylarından sonra istifamı

aldım... Görev süremdem fazla dört sene hospi-talde yattım... Erbaşı... Topçu sınıfı...

PLATONOV : Evet...Toplar nasıldı?

MARKO : Normal... Yuvarlak çaplı...

PLATONOV : Kurşun kalemle olur mu?

164

MARKO : Olur... Şu çağrı belgesini aldım. İmza. İsim, baba

adı ve soyadı.

PLATONOV : (Ayağa kalkar) Alabilirsin. Beş kez imza attım. E-e, senin baş hakem ne halde? Hâlâ oynuyor mu?

MARKO : Aynen.

PLATONOV : Daha zincirlerini kaybetmedi mi?

MARKO : Kesinlikle hayır.

PLATONOV : Ona de ki... Gerçi, hiçbir şey söyleme... Tabii ki kumar borçlarını ödemiyor... Aptal, oynuyor, borçlanıyor, bir sürü çocuğu var... Vallahi akıllı! Hiç ama hiç beklemezdim! Tanıklar kim? Daha kime çağn belgesi geldi?

MARKO : (Elindeki çağrı belgelerini karıştırır ve okur)

"Bay doktor Nikolay İvanoviç Triletski"...

PLATONOV : Triletski mi? (kahkahayla güler) Tamkomedilik konu! E... başka kime?

MARKO : (Okur) "Bay Kirili Porfiryeviç Glagolyev, Bay

Alfons İvanıç Şrifier, zatı âlileri emekli kornet* Maksim Yegoroviç Aleutov, devlet müşavirinin oğlu öğrenci, Saint-Petersburg üniversitesine aday İvah Talye"...

PLATONOV : Tıpkı dediğin gibi mi üniversite mi yazıyor?

MARKO : Kesinlikle hayır...

PLATONOV : Neden o zaman öyle okuyorsun?

MARKO : Cahilim de o yüzden... (tekrar okur) "üni....üni....

üniversite Sergey Pavloviç.... Pavloviç... Voynit-sev... Saint-Petersburg üni...niversitesine adayın eşi Sofya Yegorovna Vpynitseva'ya, Harkov Üniversitesi öğrencisi bay İsak Abramoviç Vengero-viç'e" Bu kadar!

PLATONOV : Hm... Demek ki bu yarın değil ertesi gün ama yarın gitmek lazım...Yazık. Mahkemeyi göz önüne getiriyorum.... Hm... Aksilik, işte! Onu mutlu ederdim.... (sahnede dolaşır) Aksilik...

kornet: Eski Rus ordusunda, süvaride ilk subay rütbesi.

165

MARKO : Zatı âlileri, bahşış vermez mi, bir çay parası?

PLATONOV : Efendim?

MARKO : Bahşış diyorum... Ta nerelerden geliyorum...

PLATONOV : Çay parası mı? Gerekmez... Tüü, ne diyorum ben? Peki, canım, vereyim! Ama çay parası değil, sana çay vereyim... Benim için de iyi, senin için de... (dolaptan çay kabını çıkarır) Buraya gelsene... Çay tazedir, demlidir... Gerçi kırk derecelik değil ama demlidir.... Nereye doldursam?

MARKO (Cebini açar) Doldurun....

PLATONOV Direkt cebine mi? Kokmaz mı?

MARKO Dökün, dökün... Hiç merak etmeyin....

PLATONOV (Çay kabından çay döker) Yeter mi?

MARKO Çok teşekkür ederim...

PLATONOV Ne kadar da ihtiyarsın... Severim sizleri, sevimli ihtiyar askerleri! Halkın kalbisiniz!.. Ama sizin aranızda da bazen öyleleri çıkıverir ki....Allah vermesin....

MARKO : Her türlüleri var... Günahsız olan tek Tanrıdır...

Hoşça kalın!

PLATONOV : Dur bir dakika... bekle... (masa başına geçer ve yazmaya başlar) "Sizi neden öptüm, biliyor musunuz,çünkü sinirliydim ve ne istediğimi bilmiyordum, şimdi ise sizi bir aziz resmi gibi öperdim. Size alçakça davrandım, itiraf ediyorum. Herkese alçakça davranıyorum. Malesef, mahkemede görüşemeyiz. Yarın gidiyorum bir daha dönmek üzere. Sağlıcakla kalın ve hiç değilse siz bana karşı adaletli olun.! Beni affetmeyin!" (Marko'ya) Grekova nerde oturuyor, biliyor musun?

MARKO : Biliyorum. On iki verst ilerde buradan, şu nehri

geçtikten sonra.

PLATONOV : Evet evet... Jilkova'da oturuyor... Şu mektubu ona götür ve hemen üç ruble alırsın. Hanımefendinin kendisine verirsın... Cevap beklemeye gerek yok... Verse bile, alma... Hemen, bugün götür....

166

Önce ona uğra, sonra çağrı belgelerini dağıt.

(sahnede dolaşır) MARKO : Anlıyorum.

PLATONOV : Başka ne diyecektim? Ha, evet! Herkese

söyle ki ben Grekova'dan özür diledim ve o

beni bağışlamadı.

MARKO : Anlıyorum. Hoşça kalın!

PLATONOV : Elveda, dostum! Hoşça kal!

(Marko çıkar)

PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

SAHNE 4 [Platonov (tek başına)]

: Demek ki Grekova'yla ödeşdik... Tüm vilayette rezil edecek beni... Böyle de olmalıydı zaten... İlk defa hayatımda bir kadın beni cezalandırıyor... (kanepeye yatar) Onlara kötülük yapıyorsunuz, onlarsa sizden kopamaz oluyorlar... Mesela, Sofya... (yüzünü mendil ile kapatır) Rüzgârlar gibi özgürdüm, şimdi ise yat babam yat, düşlere dal... Aşk... Amo, amas, amat...* Bulaştım bir kere... Onu da mahvettim, kendime de icabet etmiş oldum...(içten soluk alır) Zavallı Voynitsev! Ya Şaşa? Zavallı kızcağz! Ölü biter o... Gitti! Olup bitenleri hissedince, alıp çocuğunu gitti, tek kelime söylemeden... Ö geceden sonra gitti... Ona veda mı etsem?...

(Pencereye yaklaşarak) Girebilir miyim? Hey! Bakar mısınız, kimse yok mu? Anna Petrovna! (ayağa kalkar) General karısı! Ne söyleyeceğim ona? Neden geliyor şimdi buraya? (kendine çekidüzen verir)

Seviyorum, seviyorsun, seviyor. (Lat.)

167

ANNA PETROVNA: (Pencereden seslenir) Gelebilir miyim? Geliyorum! İşitiyor musunuz?

PLATONOV : Gelmiş! Nasıl almayayım içeri? (saçlarını

tarar) Baştan savmak için nasıl geri çevirsem? İçeyim bari o gelmeden... (dolabı açar, içki koyar kadehe) Ne arıyor ki burada, kahretsin.... Anlamadım gitti! (aceleyle içer) Neyse, belki de hiç haberi yok, ya varsa? Mahvoldum....

SAHNE 5 (Platonov ile Anna Petrovna)

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA: PLATONOV :

ANNA PETROVNA: PLATONOV ,: ANNA PETROVNA: PLATONOV : ANNA PETROVNA:
PLATONOV : ANNA PETROVNA: PLATONOV : ANNA PETROVNA:

(Anna Petrovna içeri girer. Platonov yavaşça dolabı kilitler)

Merhaba, efendim! Selamlar, efendim! Kapanmıyor...

ARA

Siz! Merhaba!

Ah, siz miydiniz, Anna Petrovna? Pardon, fark etmedim... kapanmıyor, o kadar... Ne tuhaf... (anahtarı düşürür ve hemen kaldırır) Buraya gelin. Dolabı rahat bırakın! Bırakın! (Ona yaklaşır) Merhaba.... Neden yüzüme bakmıyorsunuz? Utanıyorum... (kadının elini öper) Neden utanıyorsunuz? Her şeyden....

Hm... Biriyle mi kırıstırıyorsunuz? Evet, onun gibi bir şey... Bravo, Platonov! E -e kiminle öyleyse?

168

Söylemem...

Oturalım... (Kanepeye otururlar) Öğreniriz, delikanlı, öğreniriz... Benden neden utanıyorsunuz ki?... Sizin günahkâr kalbinizi çoktan biliyorum....

Sormayın, Anna Petrovna! Bugün kendi soruşturmamda bulunmak için hazır değilim. Ne istersiniz konuşun ama soru sormayın! Peki. Mektupları aldın mı? Evet.

Neden gelmedin? Yapamıyorum. Neden yapamıyorsunuz? Yapamıyorum, işte. Surat mı asıyorsunuz?

Hayır. Neden surat asayım ki? Soru sormayın Allah aşkına!

Lütfen, bana cevap verir misiniz, Mihail Va-silyeviç! İyice oturun! Neden son üç hafta içinde bize gelmediniz? Hastaydım. Yalan söylüyorsunuz!

Yalan söylüyorum. Soru sormayın, Anna Petrovna!

ANNA PETROVNA: Siz leş gibi şarap kokuyorsunuz, Platonov, ne demek oluyor, bütün bunlar? Sizin neyiniz var? Ne hale düşmüşsünüz? Gözleriniz kıpkırmızı, yüzünüz berbat... Kendiniz pis, eviniz pis! Bir etrafa bakın, rezalet! Siz içiyorsunuz!

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV ANNA PETROVNA PLATONOV ANNA PETROVNA
PLATONOV ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA

PLATONOV ' ANNA PETROVNA PLATONOV

PLATONOV : ANNA PETROVNA:

Korkunç içiyorum!

Hm... Aynen geçen seneki olay... Geçen sene kandırdın, sonra sonbahara kadar ıslak karga gibi dolaştın ortalarda, şimdi de aynı şeyleri yaşıyorsun... Don Juan ve rezil korkak aynı sıfatta. İçkiye yasak!

169

PLATONOV

: Peki.....

PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV ANNA PETROVNA

ANNA PETROVNA: Vallahi! Gerçi, neden sizi yeminlerle zorlayım ki? (ayağa kalkar) Şarabınız nerde? (Platonov dolaba işaret eder) Ayıp, Mişa, bu kadar korkak olmak ayıp! Sizin gücünüz nerde? (dolabı açar) Dolabın içine bakın! Aleksandra İvanovna size gösterir gelince! Karınızın gelmesini istiyor musunuz?

İstediğim tek şey var, bana soru sormayın ve direkt yüzüme bakmayın! Şarap hangi şişede? Tüm şişelerde.

Beş şişenin hepsinde de şarap mı var? Ah sizi ayyaş, ayyaş! Yahu dolabınızın içi meyhane gibi be! Aleksandra İvanovna'nın dönmesi şart... Bir şekilde anlaşsınız... ben o kadar kötü rakiplerden değilim... Paylaşıyorum... Sizi ayırmak planlanma dahil değil... Hadi, içelim biraz! İster misiniz? İçelim ve bundan sonra bir daha içmeyelim! (Platonov dolaba doğru yürür) Bardağınızı verin! (şarap koyar) Yudumla-yn! Daha vermeyeceğim. (Platonov şarap içer.)

Şimdi ben de içeyim....(kendine şarap koyar) Kötülerin şerefine! (içer) Kötü olan sizsiniz! Şarap iyidir! Ağzınızın tadı var... (ona şişeleri uzatır) Tutsanız! Şuraya getirin! (pencereye doğru yürürler) Lezzetli şarabınıza elveda edin! (pencereden bakar) Yazık, dökmek gelmiyor içimden... Belki bir daha içeriz? İçelim mi?

PLATONOV : Siz bilirsiniz...

ANNA PETROVNA: (bardaklara şarap koyar) İçin... Çabuk olun!

PLATONOV : (içer) Şerefimize! Size mutluluklar dilerim!

170

ANNA PETROVNA: (Şarap koyar kendine) Beni özledin mi? Oturalım... Şimdilik bırak şişeleri... (Otururlar) Özledin mi? : Her an.

PLATONOV : ANNA PETROVNA: PLATONOV :

ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA

Neden gelmedin öyleyse? Sormayın! Size hiçbir şey anlatmayacağım, çünkü sizinle samimi olamıyorum, çünkü kulaklarınıza acıyorum! Mahvoluyorum, büsbütün mahvoluyorum, canım benim! Vicdan azabı, hüznün, melankoli... ıstırap, tek sözle! Siz geldiniz, rahatladım. Siz zayıflamışsınız, bozulmuşsunuz... Nefret ediyorum şu romantik kahramanlardan! Kendinizi ne zannediyorsunuz, Platonov? Hangi romanın kahramanını oynuyorsunuz? İç sıkıntısı, hüznün, hislerin mücadelesi, mukad-demeli aşk!.. Fi! Kendinize gelin! Yaşayın, aptal adam! İnsan gibi yaşayın! Firavun musunuz yoksa sıradan insanlar gibi oturup kalkamıyor musunuz? Bunu söylemek kolay... Ne yapayım? İnsan yaşıyor, yani adam yaşıyor ve ne yapacağını bilmiyor! Tuhaf! Ne mi yapayım? Müsaadenizle sorunuza cevap vereyim becerdiğim kadar, gerçi sorunuz basit olduğu için cevaplandırılmamalı ama! Hiçbir cevap veremezsiniz.... Bir; adam gibi yaşayın, yani, içki içmeyin, yalan söylemeyin, sık sık yıkanın ve bana gelin. İki; sahip olduğunuz şeylere şükür edin... Saçmalyorsunuz, siz! Öğretmen olmanız yetmiyor mu size? (ayağa kalkar) Hemen, bana gidelim!

Nasıl? (ayağa kalkar) Size mi gidelim? Hayır! Hayır!..

Gidelim! İnsanlarla görüşürsünüz, sohbet edersiniz, onları dinlersiniz, tartışırsınız...

171

PLATONOV ANNA PETROVNA PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA

Hayır, hayır... Ve de emretmeyin! Neden?

Gidemem, o kadar!

Gidersiniz! Şapkanızı geçirin kafanıza! Gidelim!

Yapamam, Anna Petrovna! imkânsız! Adımı bile atamam bu evden! Yapabilirsiniz!. (Platonov'un kafasına şapkasını geçirir) Saçmalyorsun, kardeşim Platonov, şaka mı yapıyorsun? (Onun kolundan tutar) E-e ? Bir, iki!.. Yürüyün, Platonov! İleri!

ARA

Hadi, Misel! Yürüyün! PLATONOV : Yapamam!

ANNA PETROVNA: Tıpkı yavru boğa gibi inatçı! Hadi, yürüyün! E-e? Bir, iki... Misel, kuzucuğum, canım, şekerim...

(Elinden çırpınarak çıkar) Gelemem, Anna Petrovna!

Hadi, gidelim, şu mektebin orda dolaşalım! Neden canımı sıkıyorsun? Gitmek istemiyorum demedim mi! Evde oturmak istiyorum, ve lütfen canım ne istiyorsa onu yapmama müsaade edin!

ARA

Gelemem! ANNA PETROVNA: Hm... Bakın, Platonov... Size biraz borç para

vereyim, buralardan bir iki aylığına gidin... PLATONOV : Nereye.?

ANNA PETROVNA: Moskova'ya, Petersburg'a... Anlaştık mı?

Gidin, Misel! Çok ihtiyacımız var değişikli-

172

PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

ğ! Seyahat edersiniz, insanlarla görüşürsünüz, tiyatrolara gidersiniz, açılırsınız, değişiklik olur... Size para veririm... İstersen ben de seninle geleyim? İster misin? Gezeriz, tozarız... Buraya yenilenmiş olarak döneriz, pırıl pırıl...

PLATONOV : Güzel fikir fakat maalesef gerçekleşmeye-

cek... Yarın gidiyorum buralardan, Anna Petrovna fakat sizinle değil!

ANNA PETROVNA: Nasıl istersiniz... Nereye gidiyorsunuz?

PLATONOV : Gidiyorum...

ARA

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA: PLATONOV :

ANNA PETROVNA PLATONOV

Ebedi olarak gidiyorum buradan.... Saçma... (şişeden şarap yudumlar) Laf! Laf değil, canım benim! Gidiyorum! Buraya bir daha dönmek üzere gidiyorum!.. Neden, tuhaf adamcağız? Sormayın! Vallahi bir daha dönmek üzere gidiyorum! Gidiyorum ve... Elveda, işte! Hiçbir şey sormayın! Artık hiçbir şey öğrenemezsiniz... Saçma!

Bugün son görüşmemiz... Ebedi olarak ayrılıyorum... (önce elinden, sonra omzundan tutar) Unutun ahmağı, eşek herifi, Platonov alçağını unutun! O, yerin dibine batacak, toprakla bir olacak... Belki on yıl falan sonra görüşürüz, o zaman bugünleri kahkahalarla anmaya güç bulacağız ve ihtiyarca ağlayacağız, şimdi ise... cehennemin dibine batsın! (elinden öper)

İçsene! (Platonov'a şarap verir) Sarhoşun dilinden düşen saçmalıklar günah sayılmaz... (Yudumlar) Sarhoş olmam, hiçbir şeyi unutmam, anam, peri yüzlü canım benim! Hiçbir

173

ANNA PETROVNA PLATONOV

zaman ırutmam! Gül, akıllı, sarışın kadın! Yarın buradan kaçıyorum, kendi kendimden kaçıyorum, nereye kaçtığımı da bilmiyorum, yeni hayata doğru kaçıyorum! Yeni hayatın ne olduğunu da biliyorum! Tüm bunlar iyi ama size neler oluyor? Ne? Ben... Sonra öğrenirsiniz! Dostum, benim yaptığımı öğrenince bana lanet etmeyin! Unutmayın ki ben hemen hemen cezalanmışım... Sizden ayrılmak, cezadan çok daha büyük... Neden gülüyorsunuz? İnanın! Yemin ediyorum, inanın! İçim o kadar kötü ki, kan ağlıyor, imkânım olsaydı kendimi boğmaktan mutluluk duyardım!

ANNA PETROVNA: (Gözyaşları içinde) Sanmıyorum ki siz bu kadar korkunç bir şeyi yapasınız... Hiç olmazsa, bana mektup yazar mısınız? Size mektup yazmak ne haddime, ayrıca siz de benim yazdığım mektupları okumak istemezsiniz! Ebedi olarak, elveda!

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV ANNA PETROVNA PLATONOV

ANNA PETROVNA

Hm... Bensiz mahvolursunuz, Platonov! (alınna vurur) Birazcık sarhoşum... Beraber gidelim!

Hayır... Yarın her şeyi öğrenirsiniz ve... (pencereye doğru çevirir yüzünü) Para gerekli mi size? Hayır...

Ya!.. Yardım edebilir miyim? Bilmem. Bana resminizi gönderin bugün.... (yüzünü çevirir) Gidin, Anna Petrovna, yoksa kim bilir neler yaparım! Hüngür hüngür ağlarım, kendimi döverim... Gidin! Burada kalamam! Size Rus diliyle söyleniyor! Ne bekliyorsunuz? Gitmeliyim, bunu anlayın! Neden böyle bakıyorsunuz? Neden surat asıyorsunuz? Elveda...(ona elini uzatır) Sonra görüşürüz...

174

PLATONOV : Hayır... (onun elini öper) Ne gereği var....

Gidin, canım... (elini öper) Elveda... Bırakın... (elleriyle yüzünü kapatır)

ANNA PETROVNA: Büsbütün halin kalmadı, canımın içi, eridin gittin... E-e? Elimi bıraksanıza... Elveda! Bir kadeh daha mı içsek? (şarap koyar kadehlere) İçin!.. İyi yolculuklar, yolculuktan sonra da mutluluklar! (Platonov içer.) Platonov, gitmesen? (yine içer) Çok güzel yaşadık... Bir cinayet bu? Voynitsevka'da mümkün mü bu?

ARA.

PLATONOV

Derdini dağıtmak için, bir kadeh daha? Olur.

ANNA PETROVNA: (Şarap koyar) İç, canımın içi... İç, anasını satayım!

PLATONOV : (içer) Şerefimize! Yaşayın burada... Bensiz de

yaparsınız...

ANNA PETROVNA: Ya içmek... Ya içmek... (yine şarap koyar) İçersin ölürsün, içmezsen de ölürsün, en iyisi içip ölmek... (yudumlar) Ayyaşım ben, Platonov... Ya? Yine de ister misiniz? Gerçi, yeter artık... Dilimiz uyuşur, nasıl konuşuruz? (Otururlar) Aydın kadın olmaktan kötü ne var ki.... Aydın kadın, üstelik işsiz güçsüz... Nedir benim değerim, neden yaşıyorum?

ARA

İstemedi ahlaksızım....Ben ahlaksız kadının, Platonov... (kahkahalarla güler) Ya? Seni de belki ahlaksız olduğum için seviyorum... (alınını ovar) Ben mahvolacağım... Be-

175

nim gibilerin sonu hep böyle olur... Beni bir yere profesör, müdür tayin etseler... Hele diplomat olsaydım var ya, dünyayı birbirine katardım... Aydın kadın, bir de... işsiz... Demek ki, gereksizim... Atlar, inekler ve köpekler lazım, ben fazlalığım... Ya? Neden susuyorsun?

PLATONOV : Biz ikimizde mahvolmuşuz...

ANNA PETROVNA: Hiç değilse çocuk olsaydı... Sen çocuk sever misin? (ayağa kalkar) Gitme, kal, kuzum! Kalacak mısın? Bir güzel yaşardık! Neşeli, dostça... Sen gittikten sonra, ben ne olacağım? Yahu, ben dinlenmek istiyorum... Misel! Benim dinlenmem gerekir! Eş, anne olmak istiyorum...

ARA

PLATONOV

ANNA PETROVNA PLATONOV ANNA PETROVNA

Susma! Konuş! Kalacak mısın? Yahu... yahu seviyorsun, aptal? Seviyorsun, değil mi? (Pencereden bakar) Kendimi öldürürüm, eğer burada kalırsam. Seviyorsun, değil mi? Sizi kim sevmiyor ki?

Sen beni seviyorsun, ben seni seviyorum, daha ne istiyorsun? Herhalde deliriyorsun... Daha ne istiyorsun? Neden o gece gelmedin?

ARA

Kalacak mısın?

PLATONOV : Gidin, Allah aşkına! Bana işkence ediyorsu-

nuz!

ANNA PETROVNA: (Ona elini uzatır) O zaman... Her şey gönlünüzce olsun....

ANNA PETROVNA PLATONOV

PLATONOV : Gider misiniz? Yoksa, her şeyi anlatırım, o

zaman da, kendimi öldürürüm!

ANNA PETROVNA: Görmüyor musunuz... elimi uzatıyorum? Akşam uğrarım...

PLATONOV : Hiç gereği yok! Kendim uğrarım, veda etme-

ye! Kendim gelirim size... Hayır, gelmem! Beni bir daha görmeyeceksin, ben de seni! Kendin görmek istemezsin! Ebedi olarak yüz çevireceksin! Yeni hayat... (ona sarılıp öper) Son kez... (onu kapıya doğru iter) Elveda! Git, ve mutlu ol! (kapıyı kilitler) (Dışardan) Yemin ederim ki görüşeceğiz! Hayır! Elveda! (parmaklarıyla kulaklarını kapatır) Hiçbir şey işitmiyorum! Sus ve git! Ben kulaklarımı kapadım!

ANNA PETROVNA: Gidiyorum! Sana Sergey'i göndereceğim ve yemin ediyorum ki sen gitmeyeceksin, gitsen de benimle gideceksin! Elveda!

SAHNE 6 (Platonov tek başına)

PLATONOV : Gitti mi acaba? (kapıya doğru yürür ve dinle-

meye başlar) Gitmiş... Belki de gitmemiş? (kapıyı açar) Şeytandır o şeytan... (kapıyı açar ve bakınır) Gitmiş...(Kanepeye yatar) Elveda, güzel kadın... (içten soluk alır) Seni bir daha görmeyeceğim... gitmiş... Beş dakika daha kalsaydı...

ARA

Bu hiç de fena olmazdı! Sofya'dan yolculuğumuzu iki haftalığına falan ertelemenizi rica etsem, kendim de general karısıyla gitsem!

176

177

PLATONOV

OSİP

PLATONOV

OSİP PLATONOV

Fazla değil, şöyle iki haftalığına yalnızca! Sofya itiraz etmez... Şimdilik annesinde kalabilir... Sahiden rica etsem mi? General karısıyla seyahata çıktığım zaman, Sofya da dinlensin... güç toplansın yani... Ebediyen gitmiyorum ya! (Kapı çalınır.) Gidiyorum! Karar verdim! Pekâlâ.... (Kapı çalınır.) Kim o? General karısı mı? Kim o?

(Tekrar kapı çalınır.)

Siz misiniz? (Ayağa kalkar) Almayacağım içeri! (Kapıya doğru ilerler) O mu acaba? Gülüyor galiba... (Güler) Odur... İçeri alayım bari... (Kapıyı açar) Ah! (İçeri Osip girer)

SAHNE 7 (Platonov ile Osip)

Ne oluyor? Sen misin, şeytan? Neden geldin?

Merhaba, Mihail Vasiliç!

Söyle ne söyleyeceksen? Ziyaretinizin şerefini

kime borçluyum? Söyle ve hemen def ol!

Ben oturayım... (oturur)

Aman efendim, lütfen!

ARA

Sen misin, Osip? Ne oldu sana? Suratın beş karış! Ne oldu sana? Rengin soluk, bir deri bir kemiksin... Hasta mısın yoksa?

178

OSİP : Siz de yorgun görünüyorsunuz. Size ne oldu?

Benim başıma cinler üşüşüyor, size ne oluyor? PLATONOV : Bana mı? Ben cinle, şeytanla tanışmıyorum...

Ben, kendi kendime...

(Osip'in omzuna dokunur)

Sadece kemik! OSİP Sizin yağlarınız nerde? Hasta mısınız Mihail

Vasiliç? İyiliğinizden olsa gerek. PLATONOV (Onun yanına oturur) Neden geldin? OSİP Veda etmeye....

PLATONOV Yoksa yolculuk mu var? OSİP Ben değil, siz gidiyorsunuz.

PLATONOV Öyle mi? Sen nerden biliyorsun. OSİP Bilmez olur muyum?..

PLATONOV Gitmiyorum, kardeşim. Boşuna geldin. OSİP Gidiyorsunuz...

PLATONOV Her şeyden haberin var, her şeye burnunu sokuyorsun... Sen Osip, bir sihirbazsın. Gidiyorum,

muhterem. Haklısın. OSİP Gördünüz mü, demek ki biliyormuşum. Hatta

nereye gideceğinizi bile biliyorum! PLATONOV Öyle mi? Bak sen.....Ben bilmiyorum. Bilge, tam

bilge! Hadi, söyle bakayım, nereye? OSİP Siz, bilmek ister misiniz?

PLATONOV Allah aşkına! Çok enteresan! Nereye? OSİP Öbür dünyaya.

PLATONOV Ama uzak!

ARA

Bulmaca. Yoksa gönderen kişi de sen mi olacaksın?

OSİP : Doğrudur. Yolcu belgesi getirdim.

PLATONOV : Ne güzel! Hm... Demek ki öldürmeye geldin ha?

179

U

OSİP : Doğrudur....

PLATONOV : (Onu taklit eder) Doğrudur... Ne kadar da yüzünsün, kahretsin! Beni öbür dünyaya göndermek için gelmiş... Hm... Beni kendi adına mı, yoksa başkasının emriyle mi öldürüyorsun?

OSİP : (Parayı gösterir) İşte... Vengeroviç verdi, sizin,

zâtı âlileri, kafanızı ezmek için! (parayı yırtar)

PLATONOV : Ha... Koca Vengeroviç?

OSİP : Aynen öyledir....

PLATONOV : Peki, neden parayı yırttın? Cömertliğini mi gösteriyorsun yoksa?

OSİP : Cömertlik falan gösteremem, parayı da şundan

yırttım ki öbür dünyada sizi para için öldürdüm diye düşünmeyesiniz.

(Platonov ayağa kalkar ve sahnede dolaşmaya başlar)

Korkuyor musunuz, Mihail Vasiliç? Çok mu korkuyorsunuz? (güler) Koşun, bağırın! Kapının yanında durmuyorum, kapıyı tutmuyorum çıkış serbest. Gidin milleti çağırın, söyleyin ki, Osip beni öldürmeye gelmiş! Gerçekten de öldürmeye gelmişim. İnanmıyor musunuz?

ARA

PLATONOV : (Osip'e yanaşır ve yüzüne bakar) Çok tuhaf! Neden gülüyorsun? Aptal! (eline vurur) Gülmeyeceksin! Sana söylüyorum. Sus! Seni asarım! Seni yok ederim, haydut! (ondan uzaklaşır) Neyse... Beni kızdırma... Bana kızmak yasak... canım acıyor.

OSİP : Bana kötü adam olduğum için tokat atın!

PLATONOV : İstedğin kadar! (Osip'e yanaşır ona tokat atar) Ne o? Sendelemeye başladın? Dur hele, boş kafana yüzlerce sopa indiği zaman görürsün! Çil Filka'nın ölümünü hatırlıyor musun?

180

OSİP PLATONOV

OSİP

PLATONOV OSİP

PLATONOV

OSİP

PLATONOV

OSİP

PLATONOV OSİP

PLATONOV OSİP

PLATONOV

Bir köpek gibi ölür.

Br-r- r-r-r, ne kadar da iğrençsin! Seni yok etmeye hazırım! Neden, neden onlara kötülük yapıyorsun, seni rezil seni, sen bir hastalıksın, deli ateş gibisin. Ne yaptı onlar sana? Br-r-r-r... Alçak herif!! (onun yanaklarına yanaklarına vurur) İğrenç herif seni!.. (Osip'ten uzaklaşır) Yürü! Kötü adam olduğum için gözlerimin içine tükürün!

Tükürüklerime yazık olur. (Ayağa kalkar) Sizin böyle konuşmaya hakkınız var mı?

Elim ayağım bir yerini kırmadan, def ol hurdan! Yapamazsınız! Siz de kötü adamsınız! Sen hâlâ konuşuyor musun? (ona yanaşır) Sen beni öldürmeye mi geldin? İşte, al! Öldür! İşte ben! Öldür, hadi!

Size saygım vardı bay Platonov, sizi ağırbaşlı adam yerine koyuyordum! Şimdi... Öldürmek bile istemiyorum... Çok kötüsünüz... Küçük hanım neden gelmişti bugün size? (Onun yakasından sert şekilde tutup silkeler) Öldür! Öldür, hadi!

General karısı neden geldi daha sonra? Demek ki general karısını aldatıyorsunuz? Karınız nerde? Bu üç kadından gerçek olan hangisi? Ve bundan sonra kendinize kötü adam demek istemiyorsunuz? (onu yere iter ve onunla beraber y ere düşer) Defol! Ben öldürürüm, sen öldüremezsın! Senden kuvvetliyim! (Güreşirler) Yavaş!

Siz karnınızın üstüne çevrilin! Kollarımı acıtmayın! Kollarımın suçu ne? Ya, yeter be! Öbür dünyaya uğradığınızda General Voynitsev'e selamımı götürün! Bırak!

181

OSİP

PLATONOV OSİP

PLATONOV

ŞAŞA OSİP

PLATONOV

ŞAŞA

PLATONOV

(Kemerinde sakladığı bıçağı çıkarır) Yavaş! Eninde sonunda öldüreceğim! A, amma kuvvetlisiniz! Çok önemli adamsınız! Ölmek istemiyorsun? Size ait olmayan ne varsa, ona dokunamayacaksınız!

(Bağırarak) Kolum acıyor! Dur, dur.... kolum! Ölmek istiyor musun? Şimdi cennette olacaksın....

Sırtımdan vurma, pis hayvan, göğsümden vur hiç değilse! Kolum! Brak beni, Osip!

Karım, oğlum.....Parlayan bıçak mıdır?

Ah seni kahrolası kötümserlik! (İçeri Şaşa girer.)

SAHNE 8 (Aynı kişiler ve Şaşa)

(Koşarak içeri girer) Ne oldu? (çığlık atar) Mis a! (güreş yapanlara doğru koşar ve onların üzerine düşer) Ne yapıyorsunuz?

Kim bu? Aleksandra İvanovna? (ayağa kalkar) Ölmeyecek! (Şaşa'ya) Alın bıçağı! (Ona bıçağı verir) Sizin yanınızda kesmem... Ölmeyecek!! Daha sonra keserim! Benim elimden kaçamaz! (pencereden kaçır)

(Ara verdikten sonra) Seni domuz.... Baksana, Şaşa! Sensin galiba? (inler)

Sana bir şey yapmadı ya? Kalkabiliyor musun? Çabuk ol!

Bilmem... Şu alçak var ya dökme demirden yapılmış... Elini bana ver! (ayağa kalkar) Korkma, canımın içi... Sapasağlamım. Sadece buruşturdu beni, o kadar...

182

ŞAŞA :Ne kadar da alçak adam! Sana dememiş miydim

ona dokunma diye! PLATONOV : Kanepe nerde? Ne bakıyorsun? Sana ihanet eden

yaşıyor! Görmüyor musun? (kanepeye yatar)

Geldiğin için çok sağ ol, yoksa sen dul kadın, ben

de ölü olacaktım! ŞAŞA : Yastığa doğru yat! (başının altına yastık koyar)

İşte, böyle! (onun ayaklarının üstüne oturur) Bir

yerin acıyor mu?

ARA

Neden kapadın gözlerini?

PLATONOV : Hayır, hayır... Öylesine... Geldin mi, Şaşa? Geldin mi, azizim? (Onun elinden öper)

ŞAŞA : Bizim Kolya hastalanmış.

PLATONOV : Nesi var?

ŞAŞA : Öksürük, ateş, çiçek dökmüş... İki gecedir uyumu-

yor ve bağıyor... Ne yiyor, ne içiyor... (ağlar) Çok ama çok hasta, Mişa! Korkuyorum onun için! Bir bilsen nasıl korkuyorum! Kötü rüya da gördüm...

PLATONOV : E-e, kardeşçinin ne güne duruyor? Hekim değil mi?

ŞAŞA : Kardeşim mi? Onda hassasiyet ne gezer?

Dört gün önce uğradı bir dakikalığına, uğradı ve hemen gitti. Ona Kolya'nın hastalığından bahsediyorum, o esniyor... Bana ahmak, dedi...

PLATONOV : Amma da ahmak herif!

Bir gün gelecek, o kendisini de esneyerek yutacak! Hasta olunca kendi kaçır!

ŞAŞA : Ne yapayım!

PLATONOV : B abanla mı kalıyorsun şimdi?

ŞAŞA : Evet.

PLATONOV : O ne yapıyor?

183

ŞAŞA : Hiç, odaları dolaşıyor, pipo içiyor. Sana gelmeyi

düşünüyor. Ona geldiğimde heyecanlıydım, işte o da anladı halimden ki bizyani biz seninle.... Kolya'yı ne yapalım?

PLATONOV : Telaşlanma Şaşa!

ŞAŞA : Nasıl telaşlanmayayım? Ya ölürse, Allah koru-

sun, ne yaparız seninle?

PLATONOV : Evet... Merak etme, Tanrı seni bizim çocuğumuzdan mahrum etmez! Seni neden cezalandırsın ki? Yalnız seni bir haylazla evlendiğin için cezalandırabilir.

ARA

Şaşa, benim ufaklığımı koru! Koru onu benim için, yemin ediyorum onu iyi bir adam edeceğim! Onun her attığı adım seni sevindirecek! Ama o da bir zavallı Platonov'dur! Onun soyadını mı değiştiresek... İnsan olarak rezil biri olsam bile, baba olarak onun hep iyiliğini düşünüyorum! Onun, kaderi için merak etme. Off, kolum! (inler)

Kolum acıyor.....Haydut. İncitti beni... Ne oldu

acaba? (eline göz atar) Çok acıyor... Boş ver!.. İşte böyle, Şaşa... Oğlun sana mutluluk verecek! Gülüyorsun.....Gül, benim canım! Şimdi de ağlıyorsun? Neden ağlıyorsun? Hm... Ağlama, Şaşa! (onun kafasına sarılır) Geldin ha... Neden gitmiştin? Ağlama, tavşancık! Bu gözyaşları neye yarar!

Seni seviyorum, kız!.. Çok seviyorum! Günahım pek büyük ama ne yapalım! Bağışlamak lazım... Peki, peki...

ŞAŞA : Entrika bitti mi?

PLATONOV : Entrika mı? Bu da ne sözcük, küçük burjuva?

ŞAŞA : Bitmedi mi?

184

PLATONOV

ŞAŞA PLATONOV

ŞAŞA

PLATONOV ŞAŞA

PLATONOV

ŞAŞA

PLATONOV

ŞAŞA

PLATONOV

Nasıl desem? Entrika falan yok, fakat korkunç karmaşa var! Eğer bitmediyse de biter! Ne zaman?

Saniyorum ki, çok kısa zamanda! Şaşa, az sonra eskisi gibi yaşayacağız. Cehennemin dibine batsın şu yeni olan ne varsa! Çok yoruldum, hırpalandım! Benim inanmadığım gibi inanma şu ilişkinin sağlamlığına! Düğüm sağlam değil... İlk olarak kendisi bu olaydan soğuyacak ve gülecek ilişkimize. Sofya bana eş olamaz. Onun içindeki tohumlar benim içimde çoktan meyvelerini vermiş, onun hayranlıkla baktıklarına ben dalga geçerek bakıyorum... Ondan bana yâr olmaz...

ARA

İnan bana! Sofya uzun zaman senin rakibin olmaz...

Sana ne oldu? (Şaşa ayağa kalkar ve sendelemeye başlar.)

•(Ayağa kalkar) Şaşa!

Sen.....sen.....Sofya'yla mı? Ne kadar rezilce.....

alçakça.....

Sana ne oldu? Rengin kaçtı, ayakta duramıyorsun... (inler) Şaşa, hiç değilse sen bana işkence etme! Elim acıyor... gerçekten mi biliniyordun? İlk defa mı işitiyorsun? O zaman neden gittin?

; General karısıyla neyse de, başkasının karısıyla çok alçakça, günah... Senden beklemezdim bu alçaklığı! Seni Tanrı cezalandırsın, vicdansız adam! (kapıya doğru gider)

: (Aradan sonra) Kızdın mı? Ama nereye gidiyorsun?

: (Kapının önünde durur) Allah mutluluk versin....

: Kime?

185

ŞAŞA : Size ve Sofya Yegorovna'ya.

PLATONOV : Aptal romanlarla kafan dolu, Şaşa.

Bana siz değil, sen diye hitap edeceksin, bizim çocuğumuz var... ve ben ne de olsa senin koçanım! Bir de benim mutluluğa ihtiyacım yok! Şaşa, kal, gitme! Ama bak gidiyorsun... Belki de bir daha geri dönmemek üzere?

ŞAŞA : Yapamıyorum! Aman Tanrım, aman Tanrım!

PLATONOV : Yapamıyor musun?

ŞAŞA : Aman Tanrım... Bu doğru olamaz, (elleriyle şakaklarını ovalar ve oturur) Ben... ben bilmiyorum ne yapayım...

PLATONOV : Yapamıyor musun? (ona yanaşır) Sen bilirsin... Kalsaydın! Neden ağlıyorsun, deli?

ARA

Eh, Şaşa, Şaşa... Günahım büyük biliyorum ama hiç mi bağışlayamıyorsun?

ŞAŞA : Ya sen kendi kendini bağışlayabildin mi?

PLATONOV : Felsefi bir mesele! (onun başından öper) Kalsaydın... Günah çıkarıyorum! Sensiz olunca, yaşamımda votkalar, pislik, Osip'ler ağır basar... Çok üzüldüm! Hastabakıcım olarak kal! Karım olarak

değil! Tuhaf insanlarsınız siz kadınlar! Garipsin, Şaşa! Eğer sen alçak Osip'i yedirip içi-riyorsan eğer, merhametinle köpeklerle kedileri rahatsız ediyorsun, gecenin yarısında birtakım can düşmanların için dua ediyorsan günah çıkaran kocana bir lokma atamaz mısın yani? Neden sen de cellat kesiliyorsun? Gitme, kal, Şaşa! (ona sarılır) Dadısız yapamıyorum! Ben alçağım, ben dostumun karısını aldım elinden, Sofya'nın aşı-nasıym, belki de general karısının da... Çok karlı adamım, aile düzeni açısından büyük dolandırıcıym... İsyan et, kız bana! Fakat benim kadar seni kim sevecek? Benim kadar kim değer verir

186

ŞAŞA

PLATONOV ŞAŞA

PLATONOV ŞAŞA

PLATONOV

ŞAŞA

sana? Kime yemek yapıp da çorbanın tuzunu fazla kaçıracaksın? Gitsen haklı olacaksın... Hak da bunu talep ediyor fakat... (onu ayağa kaldırır) Kim seni böyle ayağa kaldıracak? Bensiz var olabilir misin canımın içi? Yapamam!. Bırak beni! Ben mahvolmuşum! Sen şaka yapıyorsun, bense ölüp bitiyorum! (kollarının arasından çırpınarak çıkar) Şaka olmadığımı pekâlâ biliyorsun?. Elveda! Seninle yaşayamam artık! Herkes seni alçak adam olarak görecektir! Ben ne yapayım bu durumda?! (hüngür hüngür ağlar)

Git, Allah yardımcın olsun! (onun başından öper ve kanepeye yatar) Anlıyorum... Ailemizi dağıttın... Ne güzel huzurlu yaşıyorduk... Benden mutlusu yoktu yeryüzünde... (oturur) Ne yaptın, Mişa? (ayağa kalkar) Ne yaptın? Artık kaybettiklerimizi geri döndüremeyiz... Sefil oldum... (hüngür hüngür ağlar) Allah yardımcın olsun!

Elveda! Beni bir daha göremeyeceksin! Bize de gelme artık... Kolya'yı babam getirir sana... Allah da seni benim gibi başışlar inşallah! Yaşamımızı mahvettin! Gidiyor musun? ; Gidiyorum... Peki... gözlerini ve çıkar)

(Bir süre Platonov'a diker

SAHNE 9 (Platonov tek başına ve sonra Voynitsev gelir)

PLATONOV : İşte, hayata yeni başlayan biri varsa, o da benim! Çok acı!! Her şeyi kaybediyorum... Deliriyorum! Şaşa; sinek, tahta kurusu, o bile....içindeki bir kutsallıktan güç alarak beni taşıyor!.. Kahrolası şartlar! (kanepeye yatar)

187

(İçeri Voynitsev girer ve kapıda durur) (Aradan sonra) Bu epilog mu, yoksa komedi mi? (Voynitsev'ifark edince gözlerini kapar ve hafifçe horlamaya başlar) VOYNİTSEV : (Platonov'a yaklaşıp) Platonov!

ARA

Uyumuyorsun... yüzünden anlıyorum ki uyumuyorsun... (onun yanına oturur) Uyuduğunu sanmıyorum Plathanov! (Platonov ayağa kalkar) (Ayağa kalkar ve pencereden bakmaya başlar) Sen beni öldürdün...

Bunun farkında mısın?

ARA

Teşekkür ederim... Bana ne yaptığını biliyor musun, Allah aşkına?.. Boş ver. Demek ki böyle olmalıymış... (ağlar) Hayatımda ilk kez Tanrı lütuf etti, onu da... elimden aldılar! Aklı, güzelliği, büyük kalbi yetmiyormuş gibi, benim mutluluğuma göz dikti! Sen aldın elimden onu... Ya ben? Ben kimim ki? Hiç... Şöyle böyle... Hasta, geri zekâlı, kadınsı, santiment dolu, Tanrının en mutsuz kulu... Tembelliğe, mistisizme, fanatizme düşkün... Beni sonuna kadar ezdin!

PLATONOV : Gitburdan!

VOYNİTSEV : Peki... Seni düelloya çağırmaya geliyordum, gözyaşı döküyorum... Ben gideyim!..

ARA

Ben tamamen mi kaybettim? PLATONOV : Evet.

188

VOYNİTSEV

PLATONOV

VOYNİTSEV

PLATONOV

VOYNİTSEV PLATONOV

(Islık çalar) Evet... E, tabii...

Git hurdan! Rica ediyorum! Git!

Peki... Ne yapacağım ki burada? (kapıya doğru

ilerler) Burada benim ne işim var ki...

ARA

Onu bana geri ver, Platonov! Lütfen! O benim çünkü! Platonov! Sen zaten mutlusun! Kurtar beni, kuzum! A? Ver bana onu! (hüngür hüngür ağlar) O benimdir! Benim! Anlıyor musun? : (Kanepeye doğru gider) Git... İntihar edeceğim...

Şerefime yemin ederim! : Yeter... Allah aşkına! (el sallar ve çıkar) : (Kafasına sarılır) Ah, seni zavallı! Aman Tanrım! Kahrolası şu benim Tanrı tarafımdan unutilan kafam! (hüngür hüngür ağlar) İnsanlardan uzak dur, yılan! İnsanlar için mutsuzluk oldum, insanlar da benim mutsuzluğuma sebep oldular! İnsanları rahat bırak! Vuruyorlar, vuruyorlar, bir türlü öldüremiyorlar! Her sandalyenin altında, her tahta parçasının altında bir katil oturur, insanın gözünün içine bakar ve öldürmek ister! Vurun! (Göğsüne eliyle vurur) Vurun, henüz ben kendimi öldürmeden! (Kapıya doğru koşar) Benim göğsüme göğsüme vurmayın!. Paramparça ettiler göğsümü! (Bağırır) Şaşa! Şaşa, ne olursun! (Kapıyı açar) (İçeri Glagolyev l girer)

189

SAHNE 10 (Platonov, Gladolyev 1 ve sonra Glagolyev 2)

GLAGOLYEV 1

PLATONOV

GLAGOLYEV

PLATONOV

GLAGOLYEV1:

(Kafası sargılı, koltuk değneğine abanıyor) Evde miydiniz, Mihail Vasiliç? Çok memnun oldum... Sizi meşgul etmeyeyim... Fakat, zamanınızı almam, hemen gideceğim... Bir soru soracağım ve gideceğim. Siz cevaplayacaksınız, ben gideceğim. Ne oldu size, Mihail Vasiliç? Renginiz kaçmış, ayakta duramıyorsunuz, titriyorsunuz... Ne oldu size?

Ne mi oldu? A? Sarhoşum, galiba, veya.... deliriyorum! Sarhoşum... sarhoşum... Başım dönüyor... (Kendi kendine) Soracağım! Sarhoşun aklındaki, dilinde olur. (Platonov'a) Sorum belki de garip gelebilir, belki de aptalca fakat Tanrı aşkına, bana cevap verin, Mihail Vasiliç! Bu benim için hayati bir mesele! Verdiğiniz cevaba inanacağım, çünkü sizi namuslu bir insan olarak tanırım... Benim sorum tuhaf, garip, anlamsız hatta ikinci gelse bile... cevaplayın! Çok kötü durumdayım! Bizim ortak ahabamız... Siz onu iyi tanırsınız... Onu istisna insan buluyordum... Anna Petrovna Voynitseva... (Platonov'un kolundan tutar) Düş-meyesin, Allah aşkına!

Gidin! Her zaman seni... sizi aptal bir ihtiyar olarak kabul etmişimdir! Siz onun dostusunuz, onu iyi tanırsınız, adınız gibi tanırsınız... Ona ya iftira attılar, ya benim gözlerimi açtılar... O doğru dürüst bir kadındır, Mihail Vasiliç? O... o.... Onun namuslu bir adamın karısı olmaya hakkı var mı?

ARA

Bilmiyorum, sorumu nasıl formüle edeyim... Beni yanlış anlamayın, Tanrı aşkına! Bana dediler ki o...

190

PLATONOV

GLAGOLYEV 2 GLAGOLYEV 1

GLAGOLYEV2 GLAGOLYEV 1

GLAGOLYEV 2 GLAGOLYEV 1

GLAGOLYEV 2 GLAGOLYEV1

GLAGOLYEV 2 GLAGOLYEV1

GLAGOLYEV 2

Her şey bu dünyada çok alçakça, iğrenç! Her şey... rezilce.... alçakça... (halsiz bir şekilde Gla-golyev'in üzerine düşer ve yere yuvarlanır) (İçeri girer) Amma da takıldın burada? Seni beklemeye pek niyetli değilim!

: Her şey alçakça, pis, iğrenç... Her şey, aynı zamanda demek ki, o da....

: (Platonov'a göz atar) Baba, nesi var Platonov'un?

: Korkunç sarhoş... Evet... gerçek alçakça... pis... Çok karmaşık... acımasız... dikenli!...

ARA

Paris'e gidelim!

: Ne? Pa... Paris'e mi? Paris'te ne yapacaksın? (kahkaha atar)

: Şu yerlerde sürünen adam gibi ben de mi sürüneyim? (Platonov'a işaret eder)

: Yerde sürünmek mi... Paris'te mi?!

: Başka çevrede mutluluk aramaya gidelim! Yeter! • Kendi kendimize komedi oynamamız yetti, kendi kendimizi ideallerle aldattığımız yetti! Artık ne inanç, ne aşk kaldı! Adam yok, adam! Gidelim!

: Paris'e mi?

: Evet... Şayet günah işliyorsak gurbette günah işleyelim, kendi toprağımızda değil! Çürümeden önce adam gibi yaşayalım! Bana yol göster, oğlum! Gidelim Paris'e!

: İşte bu çok hoş, baba! Sen bana okumayı, ben de sana yaşamayı öğreteceğim! Gidelim! (Çıkarlar)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜMÜN SONU

191

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

RAHMETLİ GENERAL VOYNİTSEVİN ÇALIŞMA ODASI. İKİ KAPI VAR. ANTİKA MOBİLYA, İRAN HALILARI, ÇİÇEKLER. DUVARLARDA TÜFEKLER ASILMIŞ, TABANCALAR, HANÇERLER (İŞLEMESİ KAFKASYA YÖRESİNE AİT) VS. AİLE FERTLERİNİN PORTELERİ. KRILOV, PUŞKİN VE GOGOL'UN KÜÇÜK HEYKELLERİ. SAMAN DOLDURULMUŞ ÖLÜ KUŞLA DOLU ETAJER. KİTAPLIK. KİTAPLIĞIN ÜZERİNDE MÜŞTÜKLER VAR, KUTULAR, SOPALAR, TÜFEK NAMLULARI VE BÜYÜK ÇALIŞMA MASASI, ÜZERİ KÂĞIT PORTE, BİBLO, STATÜETLER VE SİLAH KOLEKSİYONU. SABAHTIR.

SAHNE I (Sofya Yegorovna ile Katya girerler içeri)

SOFYA YEGOROVNA KATYA

SOFYA YEGOROVNA KATYA

SOFYA YEGOROVNA

KATYA

SOFYA YEGOROVNA

KATYA

Merak etmeyin! Doğru dürüst konuşun

bakayım!

Kötü şeyler oluyor, Hanımefendici-

ğim!. Kapılar, pencereler ardına kadar

açık, odalar düzensiz, karmakarışık,

192

SOFYA YEGOROVNA KATYA

her şey dağınık... Kapı kancası kırık.... Ya, besbelli kötü şeyler oluyor, Hanımefendiciğim! Boşuna değil ki, tavuğumuz horoz gibi ötüyordu! Ne düşünüyorsunuz? Hiçbir şey düşünmüyorum, Hanımefendi. Ne düşünebilirim ki? Sadece şunu biliyorum ki bir şeyler oluyor... Ya Mihail Vasiliç tamamen gitmiş, ya canına kıymış... O, çılgın biri Hanımefendi! Ne de olsa onu iki senedir tanırım...

Hayır, kötü düşünme... Köye uğradınız mı? Ugradım... Yok, hiçbir yerde yok... Dört saat dolaştım... (Oturur) Ne yapalım? Ne yapalım yahu?

ARA

Emin misiniz onun hiçbir yerde olmadığına? Emin misiniz? Bilmiyorum, Hanımefendi... Kötü şeyler oluyor... Yüreğim boşuna sızlamıyor! Allah aşkına, Hanımefendi! Günah vallahi! (ağlar) Sergey Pavloviç'e yazık... O kadar güzel birisiydi ki, şimdi ne hale geldi, fici gün içinde ne hale geldi, deliler gibi dolaşıyor. Mahvoldu, bayım... Mihail Vasilyeviç'e de yazık... Eskiden en neşeli adamdı, mutluluğu etrafa saçılıyordu, şimdiyse ceset gibi dolaşıyor... Allah aşkına, boş verin, Hanımefendi! Neyi boş vereyim?

Aşk! Ne yararı var? Bir tek rezillik. Size de yazık. Bakın, ne hale geldiniz, uyumuyorsunuz, yaptığınız tek şey var öksürmek...

193

SOFYA YEGOROVNA

KATYA

SOFYA YEGOROVNA

KATYA

SOFYA YEGOROVNA

KATYA

: Gidin, Katya, yine de bir batan! Belki

okuldadır. : Hemen....

ARA

Uyuşanız.

: Gidin, Katya, okula batan! Gidiyor musunuz?

: (Kendi kendine) Mujiklerden değilsin! (sızlayarak) Nereye gideyim, Hanımefendi?

: Uyumak istiyorum. Tüm gece uyuyamadım. Bağırma böyle! Git buradan!

: Baş üstüne... Kendinizi boşuna hırpalıyorsunuz!.. Odanıza gidip uyusaydınız! (Çıkar)

SAHNE 2. (Sofya Yegorovna sonra Voynitsev)

SOFYA YEGOROVNA

VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA

Korkunç bir şey! Dün akşam yemin etmişti geleceğine dair on sularında ama gelmedi. Onu sabaha kadar bekledim... Böyle yemin mi olur? Yahu, şu aşk, bizim yolculuğumuz!.. Yok! O beni sevmiyor!

(içeri girer) Uyuyacağım... Belki uyuyabilirim... (Sofya Yegorovna'yı fark eder) Siz... burada mıydınız? Benim çalışma odamda?

Ben burada mıyım? (etrafa bakınır) Evet... Fakat buraya tesadüfen geldim, kendim bile bunun farkında değilim! (kapıya doğru yürür)

194

VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA

VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA VOYNİTSEV SOFYA YEGOROVNA VOYNİTSEV. . SOFYA YEGOROVNA VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA

Bir dakika! (Duraklar)Evet!

Bana ita üç dakika ayırır mısınız, lütfen!.. Burada ita üç dakika kalabilir misiniz?

Bana bir şey mi söylemek istiyorsunuz? Söyleyin! : Evet...

ARA

Bu odada birbirimize yabancı olmadığımız dönemler geçti... Geçti.

Affedersiniz benim kafam karıştı. Siz gidiyor musunuz? Evet.

Hm...Yatanda mı? Bugün. Onunla mı? Evet. Size mutluluklar dilerim!

ARA

Mutluluk için olağanüstü bir konu! Coşkun bir ihtiras ve birinin mutsuzluğu... Birisinin mutsuzluğu her zaman başka birinin mutsuzluğuna çevriliyor!. Gerçi, bu eskimiş bir şey... Yeni yalan, geride kalmış gerçekten daha büyük bir merakla dinleniyor... Allah yardımcımız olsun! Aklınıza nasıl eserse, öyle yaşayın! Siz bir şey söylemek istiyordunuz..

195

VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA VOYNİTSEV

VONİTSEV

Ben söylemedim mi? Ha, evet... Ha, şunu söyleyecektim... Sizin karşınızda tamamen temiz olmak istiyorum. Beni dünkü davranışlarım için bağışlayın... Dün akşam çok saçmaladım, kabaydım, öfkeliydim... Lütfen, affedin.... Affediyor musunuz? Affediyorum, (gitmek ister) Bir dakika daha bekler misiniz, daha bitmedi! Daha söylemek istediklerim var. (içini çeker) Ben deliyim, Sofi! Bu darbeyi atlatmaya gücüm yetmez... Ben deliyim ama hâlâ birçok şeyi anlayabiliyorum... Kafamın içinde sınırsız dumanın içinde, gri, kurşuni, ağır kütlenin arasında berrak bir parçacık var, işte o parçacıkla her şeyi anlıyorum... Bu parçacık da beni terk ederse, o zaman demek ki...

ARA

Şimdi kendi çalışma odamdayım. Bu çalışma odasında bir zamanlar babam yaşıyordu, majestelerinin maiyet erkânının general binbaşı, Georgiy nişanıyla taltif edilmiş Voynitsev, büyük, şöhretli adam! Onun yalnız kötü taraflarını görüyorlardı... Onu yalnız dövülüp, ezildiğinde konuşuyorlardı, dövülüp ezildiğini hiç kimse görmek istemedi... (Sofya Yegorovna'ya işaret eder) İşte benim ex - eşim... (Sofya Yegorovna gitmek ister) Durun! Daha sözümü bitirmedim! Saçmalıyorum ama beni dinleyin! Son kez, dinleyin!

196

SOFYA YEGOROVNA

VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA

VOYNİTSEV SOFYA YEGOROVNA

Söylediniz işte... Daha ne söyleyeceksiniz ki? Ayrılmak gerekiyor... Konuşulacak bir şey kalmadı! Siz benim suçlu olduğumu mu ispatlamak istiyorsunuz? Hiç yormayın kendinizi! Kendim için ne düşüneceğimi pekâlâ biliyorum... : Ne diyebilirim ki? Oh, Sofya, Sofya! Hiçbir şeyden haberin yok! Hiçbir şey, yoksa bu kadar kibirli bakmazdın bana! Bir bilsen kalbimde neler oluyor, korkunç! (onun karşısında diz çöker) Ne yapıyorsun, Sofi? Beni de kendini de ne hale sokuyorsun? Allah aşkına, acı! Ölüyorum... Çıldırıyor! Benimle kal! Hepsini unuturum, şimdiden bağışladım bile... Senin kölen olacağım, seni seveceğim... şimdiye kadar seni böylesine sevdiğimin farkına varmamışım! Seni mutlu edeceğim! O seni mutlu edemez! Kendim de, onu da mahvedeceksin! Platonov'u mahvedeceksin, Sofya!... Biliyorum, zorla aşk olmaz. Fakat kal! Yine de eskisi gibi neşeli olacaksın, şu andaki ceset gibi renginle, kendin de mutsuz olmayacaksın! Ben de adam olacağım, yine de o bize gelebilir... Yani, Platonov! Ütopya ama gene de kal! Geçmişini geri çevirelim, vakit geç değilken! Platonov kabul eder... Onu iyi bilirim... O seni sevmiyor, biliyorum, öylesine... sen kendini ona teslim ettin, o da kabul etti... (ayağa kalkar) Ağlıyor musun? : (Ayağa kalkar) Sizin için ağladığımı zannetmeyin! Belki Platonov razı olur... Varsın razı olsun! (keskin) Siz, hepiniz rezil insanlarsınız! Platonov nerede? : Bilmiyorum, nerede? : Beni rahat bırakın! Düşün yakamdan! Sizden nefret ediyorum! Def olun! Pla-

197

VOYNİTSEV SOFYA YEGOROVNA VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA

VOYNİTSEV

SOFYA YEGOROVNA

tonov nerde? Alçak herifler... Nerde o? Sizden nefret ediyorum!

: Neden ama?

: Nerde o?

: Ona bin ruble verdim ve o sizden vazgeçti. Gerçi yalan söylüyorum! Hepsi yalan! Allah aşkına, bana inanmayın! Sağ ve selamettedir... Gidin, hadi, gidin onun kollarına, öpün onu!.. Ona para falan vermedim! Yani gerçekten onun ve sizin... mutlu olacağınızı mı düşünüyorsunuz? Bunu söyleyen de benim karım, Sofya!.. Nedir bunların anlamı? Hâlâ inanamıyorum! Sizin aranızda platonik bir şey mi? Aranızda ciddi bir ilişki yok daha, değil mi? Ben onun karıştım, sevgilisiyim, nasıl isterseniz öyle düşünün! (gitmek ister) Neden tutuyorsunuz beni? Benim vaktim yok şunu bunu dinlemeye.... Dur, Sofya! Sen onun sevgilisi misin? Nasıl oluyor? Bu kadar cesaretle söylüyorsun! (onun elinden tutar) Nasıl yaparsın? Yoksa yaptın mı? (İçeri Anna Petrovna girer) Brakın beni! (çıkır)

SAHNE 3 f Voynitsev ile Anna Petrovna)

(Anna Petrovna içeri girer ve pencereden bakar) VOYNİTSEV : (Ellerini sallar) Şabaş!

ARA Ne oldu?

198

ANNA PETROVNA : Mujikler Osip'i öldürmüşler. VOYNİTSEV : Bu kadar çabuk mu?

Evet... İşte burada, kuyunun yanında...

Görmüyor musun? İşte, o!

(Pencereden bakar) E- e, ne yapalım, hak

etmiş.

ANNA PETROVNA VOYNİTSEV

ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

ARA

: Duydun mu, oğlum, yeni haberi? Diyorlar ki, Platonov, kaybolmuş... Mektubu okudun mu? : Okudum.

: Elveda, malikâne! E-e, ne dersin bu işe? Gitti... Allah verdi, Allah aldı... İşte, al sana meşhur ticaret fokusu! Tüm hatalar Gla-golyev'e inandığımız için... Malikâneyi almayı vaat etmişti, müzayedeye gelmedi... Hizmetçi diyor ki Paris'e gitmiş... Dalga geçiyor, düzenbaz. Bu saatten sonra! O ol-, masaydı, seninle yavaş yavaş faizleri öderdik ve bir güzel geçinip giderdik... (iç çeker) Bu dünyada düşmanına güvenmeyeceksin, hatta dostuna da!

: Evet, dostuna da güvenmeyeceksiniz!. : E- e, feodal? Ne yapacaksın şimdi? Nereye gideceksin? Allah atalarına verdi, senden aldı... Hiçbir şeyin kalmadı... : Benim için fark etmez. : Hayır, fark eder. Ne yiyip, ne içeceksin? Oturalım... (oturlurlar) Ne kadar da kederlisin... Ne yapalım? Yuvandan ayrılmak çok mu zor, ne yapalım, kuzum benim? Geri çeviremezsiniz... Başa gelen çekilir, demek ki... Aklım başına topla, Serjel! İlk başta, serinkanlı olunmalı...

199

VOYNİTSEV

ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA VOYNİTSEV

ANNA PETROVNA VOYNİTSEV

: Siz bana bakmayın, maman! Beni düşünmeyin! Bakın kendiniz zar zor ayakta duruyorsunuz... Önce kendinizi, sonra beni teselli edin.

: Ama-an... Kanlan konuşmuyoruz... Kanlar her zaman arka planda... İlk işin serinkanlılık olmalı! Sen şu an kaybetmişsin, önemli olan şu an olanlar değil, ileride olacak olanlardır. Seni daha ileride, sağlam, çalışmalarla dolu gerçek erkek hayatı bekliyor! Neden kederleniyorsun ki? Projimnazi'de veya Sim-nazi'de işe başlarsın... Seninle gurur duyo-rum. Filologsun, ağırbaşlısın, hiçbir kötü işe yanaşmıyorsun, kendi düşüncelerin var, sakın sessiz adamsın, evlisin... İstediginde neler yaparsın! Akıllı oğlumsun benim! Yalnız eşinle kavga etme... Daha yeni evlendiniz, küsmek ne demek... Neden bana anlatmıyorsun, Serjel? İçin parçalanıyor ama susuyorsun... Aranızda neler geçiyor?

: Geçiyor değil, geçti bile.

: Ne peki? Bu bir sır mı?

: (Ah çeker) Evimizde korkunç bir bela dolaşıyor, Anyuta anne! Neden şimdiye kadar size anlatmadım? Bilmiyorum. Hep istiyordum ama hep utandım söylemeye... Ben de daha dün öğrendim... Malikâne umrum-da değil!

: (Güler) Beni nasıl da korkutuyorsun! Kızdı mı yoksa sana?

: Siz alay edin! Sıkı durun, şimdi daha çok güleceksiniz!

ARA

O bana ihanet etti... İzninizle kendimi takdim edeyim; Boynuzlu koca!

200

ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV

ANNA PETROVNA VOYNİTSEV

ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV

Saçmalama, Sergey?! Bunlar ne saçma fanteziler! O kadar korku şeylerden bahsediyorsun ki hem de düşünmeden! Pek tuhaf adamsın! Bazen öyle bir şey yapıyorsun ki insan şaşkına dönüyor! "Boynuzlu koca..." Demek ki bunun ne olduğunu bilmiyorsun...

: Biliyorum, maman! Hem de teorik olarak değil, pratik olarak!

: Kanna hakaret etme, enayi! Ah...

: Yemin ediyorum!

ARA

: Tuhaf... Mümkün olmayan Şeylerden bahsediyorsun. İftira ediyorsun! Olamaz bu! Burada, Voynitsevka'da mı?

: Evet, burada, sizin kahrolası Voynitsevka-nızda!

: Hm... Yahu bizim Şu kahrolası Voynitsevka-

- mızda kimin aklına gelir ki, senin Şu aristokrat kafana boynuz takmak gibi imkânsız bir fikir? Yok yle birisi! Belki Kk Gla-golyev olabilir? Yok, hayır, Glagolyev artık bize gelmiyor... Senin Sofi burada, hiç kimseye uymaz. Aptalca kiskaniyorsun, kuzum!

: Platonov!

: Ne, Platonov mu?

: OL

: (Yerinden fırlar) İnsan arada bir samalayabilir fakat Şimdi Őylediklerin gibileri değil. Bana bak!..

Atıyorsun!.. Her Şeyin bir ls var! İnanılmaz bir saçmalık bu!

: Gidin ona sorun, kendisine sorun, eğer bana inanmıyorsanız! Bende inanmıyordum, inan-

201

ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV

ANNA PETROVNA

mak da istemiyorum, oysa o bugün beni bırakıp gidiyor! İnanmak lazım! O da onunla gidiyor! Yahu görmüyor musunuz ki can çekiŐen kedi gibi bakıyorum dünyaya! Mahvoluyorum!

Bu olamaz, Sergey! Bu senin çocuksu fantezinin ürünü! İnan bana! Böyle bir Şey yok!

İnanın bana, o bugün gidiyor! İnanın ki son iki günde o bana durmadan onun sevgilisi olduğunu söylüyor! Kendisi söylüyor! Öyle bir Şey oldu ki buna insanın inanası gelmiyor. Ama istemesek bile gerçeği kabul etmek gerekiyor!

Hatırladım, hatırladım... Şimdi her Şeyi anlıyorum... Sergey, sandalyeyi ver bana! Hayır, . gerek yok... Demek böyle! Hm... Bir dakika, bir dakika, iyice hatırlamam gerekiyor... (İçeri Bugrov girer.)

SAHNE 4 (Anna Petrovna, Voynitsev ve Bugrov)

BUGROV

ANNA PETROVNA BUGROV

(içeri girer) Merhaba! İyi tatiller! Sıhhatiniz iyi mi?

Evet- evet- evet... Bu korkunç ... Yağmur var ama çok sıcak... (terini siler) Ufff... Bir yere varana kadar güneşte alev alev pişiyorsun... İyisiniz?

ARA

Aslında size dünkü müzayedeye ilgili uğradım, haberiniz vardır muhakkak... Bir de sizin için hassas konu olduğu için (gülür) ve siz üzüldüğünüz için, ben... bana... kızma-

202

VOYNİTSEV

manızı rica edecektim, lütfen! Malikâneyi ben almadım! Abram Abramıç almış benim adıma, hepsi o kadar! (Var gücüyle elindeki zili çalar) Allah kahretsin onlan...

BUGROV : Yani...Yanlıı düşünmeyin... Ben değil...

Dolayısıyla sadece benim adıma yazıldı! (oturur) (İçeri Yakov girer)

VOYNİTSEV : (Yakov'a) Kaç kez siz alçaklara, namussuz-

lara (öksürür) haber vermeden içeri almayın diye söyledim! Sizi bir güzel pataklamak lazım, hayvanlar! (zili masanın altına fırlatır) Defol! Alçaklar... (sahnede yürür) (Yakov omuzlarını çeker ve çıkar)

BUGROV : (Öksürür) Sadece benim adıma alınmış, o

kadar... Abram Abramıç burada istediğiniz kadar oturmanızı, yılbaşına kadar bile oturabileceğinizi size iletmemi söyledi... Bazı onarımlara başlanacak ama sizi rahatsız etmez... Yok, eğer bir şey olursa yan yapıya , da geçebilirsiniz... Oda çok ve de sıcacık... Bir de şey sordu, Anna Petrovna, bana kömür ocaklarını satmak ister misiniz, yani benim adıma? Sizin kömür ocaklarınızı, Anna Petrovna... Yani, şimdi onları satmak ister misiniz? İyi para verimiz...

ANNA PETROVNA : Hayır... Hiçbir şeytana satmam ocakları! Ne vereceksiniz ki ? Beş kuruş mu?! Tepe tepe kullanın şu kuruşlarınızı!

BUGROV : Abram Abramıç bir de dedi ki şayet ocakları

satmak istemezseniz, Sergey Palıç'ın borcunu bu paradan çıkmak kaydıyla ve rahmetli zaü âlileri Pavel İvanıç'ın da, o zaman o senetleri protesto edilecek... Ben de protesto ediyorum... Ha- ha... Allah kardeşı, kardeş kesesini ayrı yaratmış... Ticaret! Kahrolsun. Şey!., sizin senetleri aldım Petrin'den...

203

VOYNTTSEV

BUGROV VOYNİTSEV

ANNA PETROVNA BUGROV

ANNA PETROVNA VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV

ANNA PETROVNA

: Ben izin vermem ki üvey annemin malikânesine göz diksinler! Onun malikânesi benim değil!

: Belki onlar merhamet gösterirler...

: Sizinle laflamaya zamanım yok! E- e...(el sallar) Ne isterseniz onu yapın!

: Bizi rahat bırakın, Timofey Gordeïç! Bağışlayın... Gidermişiniz, lütfen!

: Baş üstüne!., (ayağa kalkar) Demek, merak etmeyin... Yıl başına kadar burada kalabilirsiniz. Yarın veya ertesi gün uğrarım. Sağlıcakla kalın! (çıkarak)

; Yarından tezi yok burayı boşaltalım! Ha, şimdi hatırladım... Platonov... İşte, neden kaçtığını şimdi anladım! Bırak ne yaparlarsa yapsınlar! Hepsini alsınlar! Artık karım yok benim, hiçbir şeye ihtiyacım da yok! Karım yok, maman! Evet, artık karın yok senin... Yahu şu sünepe Sofya'da ne buldu ki? Ne buldu şu kız çocuğunda? Ne bulabilir ki onda? Şu aptal erkekler ne kadar da anlayışsızlar! Onlar her süp-rüntüye.... göz dikerler... Sen nerdeydin, sen onun kocası? Gözlerin nerdeydi? Mıymıntı! O kadar mıy mıy yaptın ki, karımı burnunun dibinden aldılar! Bir de erkeğim diye dolaşacaksın! Çocuksun sen! Siz çocukları, aptalları maskara olarsınız diye evlendiriyorlar, eşekleri! Beş para etmezsiniz, ne sen, ne senin Platonov! Bundan kötüsü olamaz! Artık tembihler de hiçbir işe yaramaz... O benim değil, o artık sizin de değil. Fazla konuşmaya lüzum var mı? Beni rahat bırakın, maman! Benim aptal suratımı görmek için katlanmayın!

Ne yapalım! Bir şeyler yapmak lazım! Yardım etmek lazım!

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

: Kime yardım etmek lazım? Yardıma ihtiyacı olan tek kişi benim... Onlar şimdilik mutlular... (ah çeker)

: Bırak Allah aşkına şu mantığını! Seni değil onları kurtarmak lazım! Platonov onu sevmiyor! Bunu biliyor musun? Sen bir zamanlar aptal Alman karını baştan çıkardığın gibi, o da onu baştan çıkarmış! Sevmiyor onu! İnan ki sevmiyor! Sana ne dedi ki? Neden susuyorsun?

: Diyordu ki onun sevgilisiymiş.

: Ahmağıdır onun sevgilisi değil! Sus! Belki yine de bir şeyler yapabiliriz... Platonov bir öpücük veya bir el sıkışması için, kuru gürültü çıkarabilir... Daha ciddi şeylere kalkışmadılar, değil mi! Eminim...

: Kalkıştılar!

: Hiçbir şey anlamıyorsun. (İçeri Grekova girer.)

' ' ' SAHNE 5

(Voynitsev, Anna Petrovna ve Grekova)

GREKOVA : Burda mısınız! Merhaba! (Anna Petrov-

na'ya elini uzatır) Merhaba, Sergey Pavlo-viç! Bağışlayın, lütfen, galiba rahatsız ettim... Vakitsiz misafir kötüdür... kötüdür.. Ne derler? Tatar'dan kötüdür, evet, evet... Bir dakikalığına uğradım... Aklınızın ucundan bile geçmez! Sergey Pavloviç, biz özel konuşacağız... (Anna Pavlovna'yla aralanıyorlar) Okuyun...(ona bir kâğıt uzatır) Dün aldım bunu... Okuyun! (Hızla okur) A!..

Ben, efendim, mahkemeye dilekçe vermiştim., (kafasını onun göğsüne koyar) Anna

ANNA PETROVNA GREKOVA

204

205

ANNA PETROVNA GREKOVA

ANNA PETROVNA

GREKOVA

ANNA PETROVNA GREKOVA

ANNA PETROVNA

Petrovna, onu çağırttım mısınız! Gelsin buraya!

Ne yapacaksınız?

Onun yüzüne bakmak istiyorum... Yüzünde ne yazıyor, şimdi görmek istiyorum? Gönderin birini, ne olur! Yalvarıyorum size! Ona iki lafım var... Siz bilmiyorsunuz ben ne yaptım! Ne yaptım ben! Dinlemeyin, Sergey Pavloviç! (fısıltıyla) Ben okul müdürüne uğramıştım... Mihail Vasilîç'i benim isteğimle başka yere tayin ediyorlar... Ne yaptım ben? (ağlar) Gönderin, ne olur! Nerden bilirdim ki o bu mektubu yazacak?! Ah, keşke bilseydim! Aman Tanrım!.. Kahroluyorum!

Gidin, şekerim, kütüphaneye! Şimdi geleceğim, işte o zaman konuşuruz... Sergey Pavloviç'le özel konuşmamız lazım... Kütüphaneye mi? Peki... Onu çağıracak mısınız? Acaba bu mektuptan sonra onun yüzünü bir daha görebilir miyim? Okudunuz mu? Bana verin, saklayayım! (mektubu saklar) Kuzum benim, canım... Yalvarıyorum size! Ben gideyim ama siz gönderin! Sergey Pavloviç, siz dinlemeyin! Almanca konuşalım, Anna Petrovna! Schicken sie, meineLiebe! Peki... Hadi, gidin!

Peki...(öper onu) Bana kızmayın, canım benim! Ben... ben... ıstırap çekiyorum! Bilemezsiniz ki ne kadar!

Gidiyorum, Sergey Pavloviç! Konuşmanıza devam edebilirsiniz! (çıkır)

Şimdi öğrenirim her şeyi... Sen öfkelenme! Belki de senin ailene daha fazla yardım yapılır... korkunç bir olay! Kim beklerdi ki?! Şimdi Sofya'yla konuşurum! Onu iyice sorguya çekerim... Senin yanlışın var ve

206

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV

ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV

VOYNİTSEV

PLATONONOV.

saçmalıyorsun... Gerçi, yok! (elleriyle yüzünü kapatır) Hayır, hayır...

: Hayır! Ben yanlış yapmıyorum!

: Ama yine de konuşurum onunla... Onunla gider konuşurum...

: Gidin konuşun! Ama nafi! (masayageçer) Gidelim buradan! Ümit kalmadı! Yakalayacak zaman da kalmadı...

: Ben derhal her şeyi öğrenirim... Sen otur, ağla! Uyumaya git! Sofya nerde?

: Galiba senin orda... (Anna Petrovna çıkar)

SAHNE 6 (Voynitsev, sonra Platonov)

: Ah, ne kadar büyük keder! Ne zamana kadar devam edecek? Yarın, ertesi gün, bir hafta sonra, bir ay sonra, bir yıl sonra... Sonu yok bu ıstırapın! İntihar etmek lazım.

: Biçeri girer, kolu sanlı) Oturuyor... Ağlıyor, galiba...

ARA

Selam sana, benim zavallı dostum! (Voynitsev'e yanaşır) Allah aşkına, dinle beni! Kendimi aklamaya gelmedim... Ne benim seni, ne de senin beni itham etmeye hakkımız yok... Kardeşçe rica etmeye geldim... İstersen benden nefret et, benim hakkımda istediğini düşün! Fakat... kendini öldürme! Ben tabancadan bahsetmiyorum... öylesine söylüyorum... Senin sağlığın pek iyi değil... Keder seni mahveder...

Ben yaşamayacağım! İntihar edeceğim ama sen kendini öl-

207

VOYNİTSEV

düremezsın! Benim ölümümü istiyor musun? Benim yaşamım sona ersin, istiyor musun?

ARA

Hiçbir şey istemiyorum. (İçeri Anna Petrovna girer)

SAHNE7 (Voynitsev, Platonov ve Anna Petrovna)

ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV

ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV

O burada!, (yavaşça Platonov'a yaklaşıır) Aman Tanrım Platonov, bu doğru mudur? Doğrudur.

Hele bir de utanmadan konuşuyor... bir de serinkanlılıkla! Doğrudur... Alçak adam, bu işin rezil aşağılık bir iş olduğunu pekâlâ biliyorsun değil mi?

"Alçak adam..." Biraz nazik olamaz mısınız? Hiçbir şey bilmiyordum! Bu olayla ilgili biliyorum ki hiçbir zaman onun bugün yaşadıklarının binde birini yaşamasını istemezdim!.

Bunun dışında, siz bir de şunu bilmelisiniz ki, bir dostun karısı bir başkasının oyuncuğına çevrilemez! (bağırır) Siz onu sevmiyorsunuz! Siz sıkıntıdan yapıyorsunuz!.. Sorun ona, maman, neden gelmiş buraya? Alçakça! İnsanlarla oyun oynamak, alçakça! Onlar da sizin gibi canlı yaratıklar, amma akıllı adam!

(Yerinde fırlar) Buraya gelmiş! Yüzsüzlük! Neden geldiniz buraya? Biliyorum, neden geldiğınızı ama bizi şaşırtamazsınız gürültülü cümlelerinizle!

208

PLATONOV VOYNİTSEV

PLATONOV

VOYNİTSEV

PLATONOV VOYNİTSEV

PLATONOV

VOYNİTSEV

ANNA PETROVNA PLATONOV

Kimi? "Bizi"?

Artık şu gürültülü cümlelerinizin ne olduğunu pekâlâ biliyorum! Beni rahat bırakın! Eğer siz gevezelikle kendi günahınızı aklamayı düşünüyorsanız, bilin ki bunu yapamazsınız!

Gürültülü nutuklarla günahı aklayamadığınız gibi, bağırtıyla ve öfkeyle de günahı is-patlayamazsınız, fakat ben galiba kendimi öldürüceğimi söylemiştim? Günahı böyle temizlemiyorlar! Benim inanmadığım sözcüklerle temizlemiyorlar! Sizin sözlerinizden nefret ediyorum! İşte Rus insanı günahı böyle çıkarıyor! (pencereye işaret eder) Ne var orda?

İşte, bak, kuyunun başında günahlarını temizlemiş birisi yatıyor! Gördüm... Siz neden gevezelik yapıyorsunuz ki, Sergey Pavloviç? Siz şimdi galiba kederlisiniz... Keder sizi sarmış durumda, ama tiyatro yapıyorsunuz? Bunu neye yorayım? Sizin sahtekârlığınıza mı, yoksa.... aptallığınıza mı?

(Oturur) Maman, ona sorar mısınız, neden gelmiş buraya?

Platonov, bizden istediğiniz ne? Siz kendiniz sorsanız, neden mamamı rahatsız ediyorsunuz? Her şey bitti! Karınız gitti ve her şey bitti, hiçbir şey kalmadı! Bir mayıs günü kadar güzel Sofi idealdir ve o gitti mi, arkasından başka idealler gözükmüyor! Kadınsız erkek buharsız araba gibidir! Hayat bitti, buharlar da uçtu! Her şey bitti! Şeref de, insan gibi olmak da, aristokratlık da, her şey! Sonumuz geldi!

209

VOYNİTSEV PLATONOV

ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA

PLATONOV

VOYNİTSEV

PLATONOV

ANNA PETROVNA

: Ben dinlemiyorum. Beni bırakabilirsiniz!

: Tabii. Hakaret etme Voynitsev! Ben buraya bana hakaret edilsin diye gelmedim! Mutsuzluğun sana beni çamura sokmaya hak vermez! Ben insanım ve bana insan gibi davran. Mutsuzsun fakat senin mutsuzluğun benim yaşadıklarımın yanında beş para etmez!. Sen gittikten sonra, Voynitsev, korkunç bir gece geçirdim! Size yemin ederim hayırseverler, sizin mutsuzluğunuz benim acılarımın gölgesi bile olamaz!

: Olabilir fakat sizin yaşadığınız o gece, acılarınız, insanları ilgilendirmez ki!

: Sizi de mi ilgilendirmez?

: Size yemin ediyorum ki, bizi de ilgilendirmez!

: Öyle mi? Yalan söylemeyin, Anna Petrovna! (ah çeker) Belki de siz kendi kafanıza göre haklısınız... Belki de... Yahu insanı nerde arayayım ki? Kime gideyim? (Yüzünü elleriyle kapatır) Nerede insanlar? Anlamıyorlar... Anlamıyorlar! Kim anlayacak beni? Aptallar, acımasızlar, kalpsizler... Anlamıyorum! Ah, anladım! Benim eski dostum, zâtı âlileri, şu acındırma dilenciliği size yakışmıyor! Sizi çok iyi anlıyorum! Siz becerikli bir alçaksınız! İşte, busunuz!

Seni, senin gibi bir aptalı, başlıyorum bu sözün için! Kendini koru, artık konuşma! (Anna Petrovna'ya) Siz ne geziyorsunuz burada, olay meraklısı? Çok mu enteresan? Sizin burada ne işiniz var? Şahitlere gerek yok!

Sizin de burada işiniz yok. Siz... def olabilirsiniz! Yüzsüzlük! Pislik yap, kötülük yap, alçaklık yap, ondan sonra da gel, ıstapla-

210

VOYNİTSEV PLATONOV

ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

nna sitem et! Diplomat! Gerçi... affedersiniz! Eğer benden başka bir şey duymak istemiyorsanız, gidin! Lütfen, bunu yapın!

: (Yerinden fırlar) Daha ne istiyor ki benden bu, ne bekliyor ki benden anlamıyorum!

: Anlamadığınızı görüyorum... İnsan kederli haliyle, insanların yanına değil, meyhaneye giderse daha doğru bir davranışta bulunur! Bin kere doğru! (kapıya doğru gider) Sizinle konuştuğuma pişmanım, çok küçük düştüm... aptallığım yüzünden sizi ahlaklı insan sanmıştım... Oysa siz de vahşisiniz, kabasınız, yontulmamış bir mujiksınız... (kapıyı hızla kapar ve çıkar)

: (Ellerini birbirine sürer) Ne kadar iğrenç şeyler... Lütfen onu yakala ve söyle ki ona... Söyle ki ona...

: Ona ne söyleyebilirim ki?

: Sen bulursun söyleyecek bir şeyler... Koş, Serjel! Yalvarıyorum sana! O buraya iyi duygularla gelmişti! Sen onu anlamalıydın ama tam tersini yaptın, acımasızca davrandın. Koş, canımın içi!

: Yapamam! Beni rahat bırakın!

: Fakat suçlu olan yalnız o değil! Serjel, herkesin suçu var! Herkesin tutkusu var, gücü ise yok... Koş! Onu küstürmemek için bir şeyler söyle! Ona insan olduğunu göster! Allah aşkına... Hadi, be! Hadi! Koş!

: Ben deliriyorum...

: Delirirsen delir ama insanlara hakaret etme! Ah,...koş, Allah aşkına! (ağlar) Sergey!

: Bırak beni, maman!

: Kendim giderim... Neden kendim koşarak gitmiyorum? Kendim!..

211

PLATONOV : (İçeri girer) Oh! (Kanepeye oturur)

(Voynitsev ayağa kalkar) ANNA PETROVNA : (Kendi kendine) Ne oldu buna?

PLATONOV

VOYNİTSEV

PLATONOV

PLATONOV

ARA

: Kolum acıyor... Bir köpek kadar açım... Üşüyorum... Ateşim var-... Acıyor! Anlıyor musunuz, çok acı çekiyorum! Hayatım gidiyor! Benden ne istiyorsunuz? O kahrolası gece yetmiyor mu size? (Platonov'a yaklaşıp) Mihail Vasiliç, affedelim birbirimizi... Ben... Siz benim durumumu anlarsınız... Adam gibi ayrılalım...

ARA

Ben bağışlıyorum... Vallahi bağışlıyorum! Ve eğer bunu unutabilseydim, çok ama çok mutlu olurum! Birbirimizi rahat bırakalım!

Evet.

ARA

Hayır, vidaların çözüldü... Araba bozuldu... Çok uyumak istiyorum, gözlerim kapanıyor fakat uyumaya gücüm yok... İtaat ediyorum, özür diliyorum, suçluyum. Susuyorum... Ne isterseniz yapın, ne isterseniz düşünün...

(Voynitsev Platonov'dan uzaklaşır ve masa başına geçer)

Gitmem burdan, isterseniz evi yakın! Beni görmek istemeyenler bu odadan çıkabilirler... (uzanmak ister) Bana sıcak bir şey verir misiniz... Yemek için değil, üstüme...

212

PLATONOV

Eve gitmeyeceğim... Yağmur var dışarıda... Şurada yatacağım.

ANNA PETROVNA : (Platonov'a yanaşır) Gidin, Mihail Vasiliç, eve gidin! Size gereken ne varsa hepsini gönderirim, gerekirse kendim getiririm. (onun omzuna dokunur) Gidin! Eve gidin!

: Benim burada olmamdan hoşlanmayanlar bu odadan çıkabilirler... Bana su verin! Susamışım.

(Anna Petrovna ona sürahiyi uzatır. Sürahidен içer) Hastayım...Çok hastayım, güzel kadın!

: Evinize gidin!.. (Elini onun alınına yaklaştırır) Alnınız ateş gibi... Eve gidin. Triletski için birilerini gönderirim.

: (Sessizce) Vaziyet kötü, zatı âlileri! Kötü... Kötü...

: Ya ben ne yapayım? Gidin! Size yalvarıyorum! Ne olursa olsun gitmelisiniz! İşitiyor musunuz? (İçeri Sofya Yegorovna girer)

ANNA PETROVNA

PLATONOV ANNA PETROVNA

SAHNE 8 (Aynı kişiler ve Sofya Yegorovna)

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

(içeri girer) Lütfen paranızı geri alır mısınız? Bu da ne cömertlik! Size söylemiştim galiba... (Platonov'u fark eder) Siz... burada mıydınız?! Neden buradasınız?

ARA

Tuhaf... Ne yapıyorsunuz burada? : Ben mi?

213

SOFYA YEGOROVNA ANNA PETROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA PLATONOV

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

: Evet, siz!

: Çıkalım, Sergey! (Çıkar. Bir dakika

sonra parmak uçlarında geri döner ve

köşeye oturur) : Her şey bitti, Sofya! : Yani? : Yani... Sonra konuşuruz.

: Mihail Vasiliç! Ne demek oluyor bunlar?..

: Hiçbir şey istemiyorum, ne aşk, ne nefret, sadece beni rahat bırakın! Yalvarıyorum... Konuşmak bile istemiyorum... Olup bitenler yeter bana... Lütfen!..

: Ne diyor bu?

: Demek istiyorum ki, yeter artık. Bana yeni bir hayat gerekli değil. Eskisinin yerine koymaya yerim yok... Hiçbir şey istemiyorum!

: (Omuzlarını çeker) Anlamıyorum...

: Anlamıyor musunuz? Düğüm çözüldü, işte o kadar! Sofya Yegorovna. Siz gitmekten vaz mı geçtiniz?

: Bembeyaz oldun, Sofya, hiç gerek yok buna... gerçi, Yegorovna!.

: Yoksa alçaklık mı ediyorsunuz? Galiba...

Alçaksınız! (ağlar)

Biliyorum... Yüz defa duydum... Daha sonra konuşsak... şahitsiz.

(Sofya Yegorovna hüngür hüngür ağlar.)

Kendi odanıza gitseniz! Kederli günlerde fazla gelen tek şey var: Gözyaşları... Bu olmamalıydı ama oldu... Tabiatta

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

ANNA PETROVNA PLATONOV ANNA PETROVNA

SOFYA YEGOROVNA PLATONOV

kurallar var, bizim yaşamımızda ise.... mantık... Mantiğa uygun oldu her şey...

ARA

: (Acı acı ağlar) Benim suçum ne? Benim suçum ne, mahvettiğiniz hayatımın ne suçu var ki? Artık siz yorgunsunuz? Benim ne suçum var? Siz artık beni sevmiyor musunuz?

: Avutun kendinizi bir şeylerle... Mesela, düşünün ki bu olay sizin geleceğiniz için bir ders olur?

: Ders değil, mahv! Ve siz bunu utanmadan konuşuyorsunuz? Siz bir alçaksınız!..

: Neden ağlıyorsunuz? Ah, ne kadar da bıktım... tüm bunlardan! (Bağırır) Hastayım ben!

: Kendi yemin ediyor, yalvarıyor, ilk başlayan da kendisi, şimdi de buraya geliyor! Benden nefret mi ediyorsunuz? Size sadece iki haftalığına mı gereклиydim? Sizden nefret ediyorum! Sizi görmek istemiyorum! Def olun hurdan! (Daha da hiddetle ağlar) : Platonov! : Efendim? : Gidin burdan!

(Platonov ayağa kalkar ve gider) Bekleyin... Gitmeyin! Siz... gerçekten mi? Belki içkilisiniz... Oturun, düşünün biraz! (onun omzundan tutar) Oturdum, düşündüm! Beni rahat bırakın, Sofya Yegorovna! Sizin adamınız değilim! Ben o kadar fazla ki,

215

SOFYA YEGOROVNA

VOYNİTSEV ANNA PETROVNA

VOYNİTSEV

ANNA PETROVNA PLATONOV

SOFYA YEGOROVNA

ANNA PETROVNA SOFYA YEGOROVNA

ANNA PETROVNA

kalbim çoktan iskelete çevrildi, artık beni diriltmenin imkânı yok! Beni gözden uzak yere gömmek lazım ki havayı zehirlenmeyeyim! Bana son kez olarak inanın!

: (Ellerini birbirine sürer) Ne yapacağım ben? Ne yapacağım? Yol gösterin bana! Öleceğim ben! Bu rezilliğe dayanmam! Beş dakika bile dayanmam! Öldüreceğim kendimi... (köşedeki koltuğa oturur) Yahu ne istiyorsunuz benden? (isterik hale girer)

: (Sofya Yegorovna'ya yanaşır) Sofil

: Vallahi ne olduğu belli değil ki! Sakin olun, Sofi! Su ver, Sergey!

: Sofi! Öldürmeyin kendinizi... Yeter! (Platonov'a) Ne bekliyorsunuz burada, Mihail Vasiliç? Allah aşkına, gidin!

: Yeter, Sofi, yeter! Sakin ol!

: (Sofya Yegorovna'ya yanaşır) Ne var? E-e... (hızla uzaklaşır) Budalalık!

: Uzak durun benden! Bitti! Sizin yardımınıza ihtiyacım yok! (Anna Petrovna'ya) Çekilin burdan! Sizden nefret ediyorum! Olup bitenleri de kime borçlu olduğumu çok iyi biliyorum! Bu böyle bitmez, sizin için!

: Şşşş... Kavga etmeyin! Eğer onun üzerinde sizin otoriteniz olmasaydı, o beni bu hale getirmezdi! (acı acı ağlar) Gidin! (Voynitsev'e) Siz de... siz de gidin!

(Voynitsev uzaklaşır, masa başına geçer ve kafasını kollarının üzerine koyar.) (Platonov'a) Gidin buradan, size demediler mi? Daha ne istiyorsunuz?

216

TRİLETSKİ

YAKOV'UN SESİ TRİLETSKİ

PLATONOV : (Kulaklarını kapar) Nereye giderim? Soğuk-

tan elim ayağım donmuş... (kapıya doğru yürür) Keşke şeytan çağırsa... (İçeri Triletski girer)

SAHNE 9 (Aynı kişiler ve Triletski)

(Kapıda görünür) Sana şimdi gösteririm haber vermeden, görürsün! Beyefendi emretmişler... Git beyefendini öp! O da tıpkı senin gibi ahmaktır! (İçeri girer) Yahu burada da mı yok? (kanepeye atar kendini) Korkunç bir şey! Bu... bu... bu... (yerinden fırlar) Oh! (Platonov'a) Trajedi sona eriyor, trajik oyuncu! Sona eriyor!

PLATONOV : Ne istiyorsun?

TRİLETSKİ : Buraya mı sığınmıyorsun? Zavallı nerelerde

sürtüyorsun? Nasıl da utanmıyorsun, günah be?

Filozofluk mu yapıyorsun burada? Vaaz mı veriyorsun?

PLATONOV : Adam gibi konuş, Nikolay! Ne istiyorsun?

TRİLETSKİ : Bu hayvanlıktır! Kim bilirdi ki böyle olacığını?

PLATONOV : Ne oldu ki?

TRİLETSKİ : Ne olmuşmuş? Sen ne olduğunu bile bilmiyorsun? Seni ilgilendirmiyor bile? Senin zamanın mı yok? : Nikolay İvanıç!

: Yoksa Şaşa mı? Söyle, Nikolay! Bir bu eksikti! Ne oldu ki ona? : Kibritle zehirlenmiş! : Ne diyorsun?

ANNA PETROVNA PLATONOV

TRİLETSKİ PLATONOV

217

TRİLETSKİ

PLATONOV

TRİLETSKİ PLATONOV

: (Bağırarak) Kibritle zehirlenmiş! (yerinden sıçrar) Al, oku! Oku! (onun gözlerine yaklaşıyor kâğıdı) Oku, filozof! : (Okuyor) "İntihan saygıyla anmak günah sayılır. Fakat beni anın. Ben uykudayken hayatıma son verdim. Mişa ve kardeşimi, tıpkı benim seni sevdiğim gibi sev. Babamı da unutma. Kanuna uyarak yaşa! Kolya, Allanın hayır duası, benim anne hayır duam gibi üzerinden eksik olmasın. Günahkârı affedin. Mişa'nın komodininin anahtarı benim yün elbisemin cebinde"... Canımın içi! Günahkâr! O günahkâr! Bir bu eksikti! (kafasına elleriyle sarılır) Zehirlenmiş...

ARA

Şaşa zehirlenmiş... Nerde şimdi o? Beni dinle! Ben ona gideceğim! (kolundaki sargıyı çıkarır) Ben...ben onu diriltirim!

: (kanapeye yatar yüzünü kapatıp) Diriltmeden önce öldürmeseydin!

: Öldürmek... Çılgın, neden bu lafı... ağzına alıyorsun? Onu ben mi öldürdüm? (ağlar) Zehirlenmiş... Bir bu eksikti. Tıpkı köpeğin üstünden tekerlek geçmiş gibi olayım! Eğer bu bir cezaysa, o...zaman (ellerini salları) bu acımasız, ahlaksız bir ceza! E, diyelim ki günahkârım, alçağım... ama yine de sağım, yaşıyorum daha!

ARA

Herkes bana baksın şimdi! Bakın! Beğeniyor musunuz?

218

TRİLETSKİ : (Yerinden sıçrar) Evet, evet, evet... Şimdi

ağlayacak... Ha, bir de gözlerinden yaş eksik olmuyor... Seni bir güzel pataklamak la-zim! Şapkanı tak! Gidelim! Koca! İyi koca! Kadını bir hiç yüzünden mahvettin! Onu ne günlere getirdin! Şunlarsa seni burada tutuyorlar! Seni beğeniyorlar! Orijinal adam, yüzünde asil keder dolu enteresan subje! Bir zamanlarki güzelliğin izlerini taşıyan, enteresan subje, orijinal adam!

PLATONOV : Konuşma...konuşma... Söz etmen gerekmez!

TRİLETSKİ : Senin şansın varmış ki, zalim, ben bugün

sabahın köründe eve uğradım! Bir düşün, eğer ben uğramasaydım, ne olurdu? Ölürdü o! Bunu anlıyor musun, yoksa yok? Sen genelde her şeyden anlarsın, basit şeylerin dışında!. O zaman sana gösterirdim! Senin zavallı suratına bakmazdım! Eğer sen az konuşsaydım şu kahrolası dilinle ve daha fazla dinleseydin, bu bela başa gelmezdi! Gidelim! VOYNİTSEV : Bağırma! Ah... Nasıl da bıktım hepiniz-

' den...

TRİLETSKİ : Gidelim!

PLATONOV : Dur, bir dakika... Demek o... ölmemiş, di-yorsun?

TRİLETSKİ : Yoksa sen onun ölmesini mi istiyorsun?

PLATONOV : (Bağırır) Ölmedi mi? Hiçbir şey anlamı-

yorum bir türlü... Ölmedi mi? (Triletski'e sarılır) Yaşıyor! (kahkaha atar) Yaşıyor!

ANNA PETROVNA : Anlamıyorum!.. Triletski, doğru dürüst anlatır mısınız! Bugün herkesin aptallığı üstünde! Şu mektup ne anlama geliyor?

TRİLETSKİ : O yazmış bu mektubu... Eğer ben yetişme-

seydim, şimdi çoktan ölmüştü bile... Ama-şimdi çok hasta! Bilmiyorum vücudu dayanır mı?.. Eğer o ölürse, o zaman... Lütfen, benden uzak durur musun?!

219

PLATONOV

TRİLETSKİ PLATONOV

TRİLETSKİ ANNA PETROVNA PLATONOV

TRİLETSKİ

: Nasıl da korkuttun beni! Aman Tanrım! O yaşıyor daha! Demek ki onu sen durdurdun? Canım benim! (Triletski'i öper) Azizim! (kahkaha atar) Tıbbı inanmıyordum ama şimdi sana bile inanıyorum!. Şimdi nasıl

o? Halsiz mi? Rahatsız mı? Fakat ayağa kaldırırız biz onu!

: Bakalım dayanabilecek mi?!

: Dayanır! Dayanamazsa ben dayanırım! Peki, neden en baştan onun yaşıyor olduğunu söylemedin? Anna Petrovna! Güzel kadın! Bana bir bardak soğuk su verirseniz, dünyanın en mutlu insanı olurum! Beni bağışlayın, baylar, hepiniz! Anna Petrovna!.. Deliriyorum!.. (Anna Petrovna'nın elinden öper) Yaşıyor Şaşa... Su, su... Canım benim!

(Anna Petrovna elindeki boş sürahiyle çıkar ve bir dakika sonra suyla dolu sürahiyle girer içeri)

(Triletski'e) Gidelim ona! Onu ayağa kaldıralım, ayağa! Hipokrat ustan Triletski'e kadar tüm tıbbı karıştıralım! Hepsini karıştıralım! O yaşamasın da kim yaşasın bu dünyada? Gidelim! Ama, dur...bir dakika! Başım dönüyor... Ben çok hastayım...dur bir dakika... (kanepeye oturur) Birazcık dinleneyim, öyle gidelim... Çok mu halsiz? : Çok... Çok sevindi! neye seviniyor, anlamıyorum ki!

: Ben de çok korktum. Açık konuşsanız! İçin! (Platonov'a su verir)

: (Açgözlülükle içer) Sağ ol, iyi kadın! Ben alçağın tekiyim (Triletski'e) Benim yanıma otur! (Triletski oturur) Sen de çok yoruldun... Sağ ol, dostum. Çok mu fazla almış? Öbür dünyaya gitmek için yeterli.

220

»

PLATONOV

TRİLETSKİ PLATONOV

ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ

PLATONOV TRİLETSKİ

PLATONOV

TRİLETSKİ

PLATONOV

TRİLETSKİ

Baksana...Ah, şükürler olsun. Kolum çok acıyor... Bana biraz daha su verir misiniz? Nikolay, ben çok hastayım! Kafamı omuzlarımda zar zor taşıyorum... Düştü düşecek... Galiba deliriyorum Tremens. Gözümün önünde patiskadan askeri giysilerde dolaşıyorlar, sivri şapkaları var ve hep gözümün önünde görünüp kayboluyorlar... Etraf sarı ile yeşile boyanmış... Bana bir chinini sulphurici yuvarlasana...

: Sana yüz, iki yüz tane elimin tersiyle!

: (Kahkaha atar) Sen şaka et, şaka... Bazen senin şakalarına çok gülüyorum. Sen benim kaynım mı,

kayınpederim mi oluyorsun? Aman Tanrım, ne kadar da hastayım! Anlatamam ne kadar hastayım!
(Triletski onun nabzını kontrol eder)

: (Triletski'e yavaşça fısıldar) Götürün onu, Nikolay İvanıç! Ben uğranm size, Alek-sandra İvanovna'yla Konuşurum. Neden bizi korkutuyor ki? Tehlikeli değil mi? Henüz bir şey söyleyemem. Zehirlenmedi, ama yine de... felaket! Ne verdin ona?

Ne gerekirse onu verdim. (Ayağa kalkar) Gidelim!

Ya general karısına ne verdin? Sayıklıyorsun... Gidelim! Gidelim!., (ayağa kalkar) Sergey Pavloviç! Boş ver Allah aşkına! (tekrar oturur) Boş ver Allah aşkına! Neden kederlendin? Sanki yeryüzünden güneşi çalmışlar! Bir de felsefe okumuşsun bir zamanlar! Sokra-tes ol! A? Sergey Pavloviç! (yavaş sesle) Gerçi, ne konuştuğumu bilmiyorum...

: (Elini onun kafasına koyar) Bir de sen hastalan! Ama vicdanını temizlemek için hiç de fena olmazdı hastalanmak!

221

ANNA PETROVNA

PLATONOV

Platonov, gidin! Allah yardımcınız olsun! Şehre bir başka doktor çağırmak için gidin... Konsilium yapmak fena olmaz... Gerçi ben de gönderirim, merak etmeyin... Aleksand-ra İvanovna'yı teselli edin! Anna Petrovna, sizin göğsünüzde küçük kuyruklu piyano sürünüyor!. Komizm! (güler) Komizm! Otur. Nikolay, Bir şey çalsana!... (kahkaha atar) Komizm! Ben hastayım, Nikolay... Ciddi söylüyorum... Şaka yapmıyorum... Gidelim! (içeri İvan İvanov girer.)

SAHNE 10 (Aynı kişiler ve İvan İvanoviç)

İVAN İVANOVIÇ TRİLETSKİ İVAN İVANOVIÇ

: (Şaşkın halde, sabahlıkla gelmiş) Benim S asam! (ağlar)

: Bir sen eksiktin burada gözyaşlarıyla! Hadi git burdan! Neden geldin ki?

: Ölüyor o! Günah çıkarmak istiyor! Korkuyorum, korkuyorum... Ah, nasıl korkuyorum! (Platonov'a yaklaşıp) Mişenka! Allah aşkına, inandığın ne varsa yemin ediyorum! Azizim, akıllı, güzel, namuslu insan! Git

. ona, onu sevdiğini söyle! Bırak, Allah aşkına şu çirkin romanları! Sana diz çökerek yalvarıyor! Ölüyor be! Yahu tek... çocuğum! Ölürsa... mahvolurum! Günah çıkarmadan ölürüm! Git ona söyle ki, onu seviyorsun, karın olarak kabul ediyorsun! Allah aşkına, ona teselli ver! Mişenka! Yalan bazen kurtarıcı olur... Allah şahit ki sen dürüstsün fakat yakınıni kurtarmak için yalan söyle! Gidelim, lütfen! Bana, ihtiyara bir sadaka ver, Allah aşkına! Allah da sana karşılığını verir! Elim ayağım titriyor korkudan be!

222

PLATONOV İVAN İVANOVIÇ

TRİLETSKİ

İVAN İVANOVIÇ TRİLETSKİ

PLATONOV TRİLETSKİ

PLATONOV SOFYA YEGOROVNA

TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA SOFYA YEGOROVNA

Albay, hazır mı gelmişsin? (güler) Saş-ka'yı iyileştirelim, beraber içeriz! Ah, nasıl da içmek istiyor canım! Gidelim, muhterem... Müminlerin mümini! Ona iki kelime söyle ki, kendini kurtarsın ! Eğer kalp psışatrisi azaptaysa deva fayda vermez!

Baba, bir dakikalığına burdan çıkar mısın? (babasının kolundan tutup çıkarır) Ölüyor diye kim söyledi sana? Nerden çıkardın bunu? O kadar da tehlikeli değil! Yan odada bekler misin? Şimdi gideceğiz, onunla beraber. Utan, yahu, elin evine bu halde gelinir mi!

(Anna Petrovna'ya) Günah, Allah sizi bağışlamaz! O gençtir, tecrübesizdir... : (Onu yan odaya iter)
(Platonov'a) Geliyor

musunuz?

: Çok hastayım... Hastayım, Nikolay! : Soruyorum, geliyor musunuz, gelmiyor

musunuz?

: (Ayağa kalkar) Fazla söze gerek yok... Ne yapmalıyım ki ağzım kurumasin? Gidelim... Ben galiba buraya şapkasız gelmiştim...(otarar) Benim şapkayı arar mısın! : O bunu bilmeliydi. Ben kendimi ona adadığımda, sormadan... biliyordum ki kocamı mahvediyorum fakat onun uğruna her şeyi göze aldım. (Ayağa kalkar ve Platonov'a yanaşır) Ne yaptınız bana? (acı acı ağlar) : (İki eliyle kafasına sarılır)
Komissiyon!

(sahnede dolaşır)

: Sakin olun, Sofi! Sırası değil... O hastadır. : Koskoca bir insanın hayatıyla alay edilir mi? (Plaîonov'un yanına oturur) Yahu benim

223

ANNA PETROVNA

SOFAY YEGOROVNA

ANNA PETROVNA

SOFYA YEGOROVNA ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ ANNA PETROVNA

tüm hayatım mahvoldu... Yaşamıyorum artık... Kurtarın beni, Platonov! Henüz geç değil! Platonov, geç değil!

ARA

(Ağlar) Sofi... Ne istiyorsunuz? Şimdi susun... Ne söyleyebilir ki size şimdi? Duymadınız mı... duymadınız mı? Platonov... Bir daha rica ediyorum... (ağlar) Hayır mı?

(Platonov onun yanından uzaklaşır) Demek hayır... Peki öyleyse...(efe çöker) Platonov!

Ama bu kadarı da fazla, Sofi! Bunu yapmaya hakkınız yok! Hiç kimse değmez buna... (onu kaldırır ve oturmasına yardım eder) Siz... kadınsınız! (Ağlar) Söyleyin ona... İkna edin... : Zekânızın tüm gücünü seferber edin... Metin olmak... gerekir... Siz kadınsınız! Yeter artık! Kendi odanıza gidin!

ARA

Gidin, yatın yatağınıza...(Triletski'e) Nikolay İvanıç! Ne yapalım?

: Bunu değerli Mişenka'ya sormak lazım! (Sahnede dolaşır)

: Onu yatağına götürelim! Sergey! Nikolay İvanoviç! Yahu, bana yardım eder misiniz?

(Voynitsev ayağa kalkar ve Sofya Yego-rovna'ya yanaşır)

TRİLETSKİ : Götürelim. Sakinleştirici vermek lazım...

ANNA PETROVNA : Ben kendim de kloroform almak isterdim... (Voynitsev'e) Sergey, metin ol! Hiç değilse sen kendini kaybetme! Benim de vaziyetim hiç iyi değil fakat... ayaktayım... Gidelim. Sofi! Yahu, ne gün bu böyle be!.. (Sofya Yegorovna'yı odasına götürürler) Metin ol, Serjel! Adam olalım!

VOYNİTSEV : Gayret göstereceğim, maman. Dayanyorum...

TRİLETSKİ : Üzülme, kardeşim Sergey! Bir bakarsın, atlatırız! İlk olan da sen değilsin son olan da!

VOYNİTSEV : Gayret gösteririm... Evet, gayret gösteririm... (Çıkarlar)

SAHNE 11 (Platonov, sonra Grekova)

PLATONOV : (Tek başına) Nikolay, sigara ve su! (bakır) Yoklar mı? Gitmek lazım...

ARA

Paramparça ettim, boğdum zarif, suçsuz kadınları... Vallahi, onları başka türlü, korkunç ihtirasların gücüyle öldürmüş olsaydım, mesela, bir İspanyol gibi. Oysa nasıl öldürüyorum... aptalca, Ruslar'a has tarzda... (ellerini havada sallar) Mouches vo-lantes...* Bulutçuklar... Herhalde sayıkla-

Fransızca; uçuşan böcekler.

224

225

GREKOVA

yacağım... Ezilmişim, yerle bir olmuşum, buruşmuşum... Böbürlenmeyeli çok mu oldu? (elleriyle yüzünü kapatır) Ayıp, yakıp, kavuran ayıp... Acı veren ayıp! (Ayağa kalkar) Karnım açtı, üşüyordum, hırpalanmışım, mahvoluyordum, sefil hale gelmişim, bu eve geldim... Bana sıcak yer verdiler, giydirdiler, hiç kimseyi okşama-dıkları gibi okşadılar... İyi ödedim! Ama hastayım... Kötü... Kendimi öldürmeli-yim...(masaya yaklaşır) İşte, seç, silahha-ne...(tabancayı götürür) Hamlet rüyalarından korkuyordu... Ben yaşamdan... korkuyorum! Eğer ben yaşarsam ne olur? Utanç yiyip bitirir beni...(tabancayı şakağına dayar) Finita la commedia! Bir zeki hayvan eksik olur! Allahım, günahlarımı bağışla!

ARA

E-e? Demek ki şimdi ölüm geliyor... Elim, şimdi istediğin kadar acımasız olacak...

ARA

Artık gücüm yok! (tabancayı masanın üzerine bırakır) Yaşamak istiyorum...(koltuğa oturur) Yaşamak istiyorum... (İçeri Greko-va girer) Su olsaydı... Yahu Triletski nerede? (Grekova'yı fark eder) Bu kim? A- a -a... (gülür) Öfkeli düşman... Yarın duruşmamız mı var?

ARA

Fakat, o mektuptan sonra biz artık düşman sayılmayız.

226

PLATONOV

GREKOVA

PLATONOV

GREKOVA PLATONOV

GREKOVA

PLATONOV

GREKOVA PLATONOV

GREKOVA PLATONOV

GREKOVA PLATONOV

Fark etmez. Su yok mu? Su mu istiyorsunuz? Neyiniz var? Hastayım... Sıtma sayıklamasına tutulacağım... Bu hoşuma gitti. Akıllıca. Ama benimle uğraşmasaydınız daha akıllıca olurdu.... Beynime kurşun sıkmayı düşünüyordum... (Güler) Gerçekleşmedi... içgüdü... Zekâ desen var, tabiat deseniz var... Keskin gözlü! Zekisiniz, zeki!. (Elini öper) Eliniz buz gibi... Beni dinleyin... Beni dinlemek ister misiniz? : Evet, evet, evet...

: Beni evinize götürün! Hastayım, susamışım, ıstırap çekiyorum, dayanılmaz ıstırap! Uyumak istiyorum, yatmaya yer yok... Odunluğa bile razıyım, yeter ki bir köşe olsun, su ve kinin birazcık. Lütfen\ (Elini ona uzatır)

: Gidelim! Memnuniyetle!.. Bende kalabilirsiniz, istediğiniz kadar... Sizin daha haberiniz yok, ben neler yapmışım! Gidelim! : Mersi, akıllı kız... Sigara, su ve yatak!

Yağmur mu yağıyor dışarıda? : Yağıyor.

: Yağmurlu yollarda gideceğiz... Davamız iptal. Barış! (kadına bakar) Ben sayıklıyor muyum?

: Hiç de değil. Gidelim! Benim yolcu arabamın üstü kapalı.

: Güzelim... Neden utandın? Dokunmam. Sadece soğuk elini öperim... (Elini öper ve kendine doğru çeker)

: (Onun dizlerine oturur) Hayır... Olmaz... (Ayağa kalkar) Gidelim... Yüzünüz çok tuhaf... Elimi bırakın!..

: Hastayım, (ayağa kalkar) Gidelim... Yanağınızdan öpeyim... (yanağından öper) Kötü niyetim yok. Yapamıyorum... Boş verin.

227

GREKOVA PLATONOV

GREKOVA PLATONOV

GREKOVA PLATONOV

GREKOVA PLATONOV

GREKOVA

Gidelim, Marya Yefimovna! Ve lütfen, çabuk olun! İşte... İşte şu rövolverle kendimi vuracaktım... Yanağınızdan... (Yanağından öper) Sayıklıyorum ama yüzünüzü görüyorum... Tüm insanları seviyorum! Hepsini! Sizi de seviyorum... İnsanlar benim için her şeyden değerliydi... Hiç kimseyi kırmak istemezdim ama herkesi kırdım... Herkesi., (öper kadını)

: Her şeyi anladım... Sizin durumunuzu anlıyorum... Sofi... öyle değil mi?

: Sofi, Zizi, Mimi, Maşa... Siz çoksunuz... Herkesi seviyorum... Defalarca üniversitede de oldum, Tiyatro meydanında da, bazen ahlaksız kadınlara bile hoş sözler söylemişimdir... Millet tiyatrodaki, ben meydanda... Rayısa adında birini parayla kurtardım... Öğrencilerle otuz kâğıt aramızda topladık bir başkasını da kurtardık... Onun mektuplarını göstereyim mi?

: Size ne oldu?

: Delirdim diye mi düşünüyorsunuz? Hayır, geçer... Sıtma sayıklaması... Triletski'e sorun... (omuzlarından tutar) Ve de herkes beni seviyor... Herkes! Onlara hakaret bile etsem.... yine de seviyorlar... Siz, galiba Grekova'sınız... Affedersiniz...

: Nereniz ağrıyor?

: Platonov'um ağrıyor. Siz beni seviyorsunuz, değil mi? Seviyorsunuz? Doğru söyleyin.... Ben hiçbir şey istemiyorum... Siz sadece söyleyin, seviyor musunuz?

: Evet...(başını onun göğsüne koyar) Evet... (Onun alınından öper) Herkes seviyor... İyileşince ahlakınızı bozacağım... Önceden hoş sözler söylüyordum, şimdi ahlakınızı bozacağım...

Benim için fark etmez... Bana hiçbir şey gerekmiyor... Yalnız sen ve... Başkalarını

228

tanınmak istemiyorum! İsteddiğini yap benimle... Sen... yalnız sen ve insan! (Ağlar)

PLATONOV : Ah, gözlerini oyan kral Oudipius'u iyi an-

lıyorum! Ne kadar da aşağılık biriyim ve kendi aşağılık halimi ne kadar iyi anlıyorum! Çekilin! Yapmayın... Hastayım, (uzaklaşır) Şimdi gidiyorum... Bağışlayın beni, Marya Yefimovna! Ben deliriyorum! Triletski nerde? (İçeri Sofya Yegorovna girer)

SAHNE 12 (Aynı kişiler ve Sofya Yegorovna)

(Sofya Yegorovna masaya yaklaşır ve orada bir şeyler aramaya başlar) GREKOVA :
(Platonov'u elinden tatar) Ş ş ş...

ARA

(Sofya Yegorovna rölöverini alır, Platonov'a ateş eder ve hedefe ulaşamaz.) (Platonov'la Sofya Yegorovna arasında durur) Ne yapıyorsunuz?! (bağırıyor) Buraya! Çabuk olun! Bırakın... (Grekova'nın etrafını dolaşıp ve Platonov'u göğsünden vurur) : Bir dakika, bir dakika... Neler oluyor? (Düşer)

(İçeri Anna Petrovna, İvan İvanoviç, Triletski ve Voynitsev girerler)

SOFYA YEGOROVNA PLATONOV

229

SAHNE 13

(Aynı kişiler, Anna Petrovna, Ivan İvanoviç, Triletski, Voynitsev, sonra hizmetçi ve Marko)

ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ

ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ GREKOVA

İVAN İVANOVİÇ

MARKO

: (Sofya Yegorovna'nın elinden rövolveri kapar ve koltuğa fırlatır) Platonov! (Ona doğru eğilir)

(Voynitsev yüzünü kapatır ve kapıya doğru döner)

: (Platonov'a eğilir ve aceleyle onun yakasını açar) Mihail Vasiliç! Duyuyor musun?

ARA

: Allah aşkına, Platonov! Misel... Misel!

Çabuk ol, Triletski... : (Bağırarak) Su!

: (Ona sürahiyi uzatır) Kurtarm onu! Siz kurtarm onu! (Sahnede dolaşır) (Triletski su içer ve sürahiyi kenara fırlatır)

: (iki eliyle başına sarılır) Mahvolacağım, demişti, değil mi? İşte mahvoldu! Mahvoldu yahu! (dizleri üstüne çöker) Allahım! Sen büyüksün! Gitti!.. İşte gitti!..

(İçeri Yakov, Vasiliy, Katya ve aşçı girerler)

: (İçeri girer) Sulh Hâkiminden... ARA

ANNA PETROVNA : Platonov!

(Platonov kafasını kaldırır ve herkese göz atar...) Platonov... Bu önemli değil... Su için!

PLATONOV ANNA PETROVNA KATYA

ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ ANNA PETROVNA

İVAN İVANOVİÇ TRİLETSKİ

VOYNİTSEV TRİLETSKİ ANNA PETROVNA

TRİLETSKİ

(Marko'ya işaret eder) Ona üç ruble verin! (Düşer ve ölür)

Sergey, Metin ol! Bunların hepsi geçer, Nikolay İvanoviç... Hepsi geçer... Metin ol... ; (Anna Petrovna'nın karşısında eğilir) Tek suçlu benim! Ben götürdüm mektubu! Paraya göz diktim, Hanımefendi! Kahrolası, beni affedin! : Metin olun... Neden çileden çıkıyorsunuz?

Geçer... Hepsi geçer... : (Var gücüyle bağırır) Öldü! : Hayır! hayır!..

(Grekova masa başına geçer kâğıda göz atar ve acı acı ağlar)

: Allah rahmet eylesin... Tamam... Tamam... : Hayat üç kuruştur! Elveda, Mişka! Gitti senin üç kuruşun! Gözlerinizi dikmişsiniz? Kendi kendini vurdu! Dağıldı kumpanyamız! (ağlar) Kiminle senin mevlidinde içki içeceğim. Ah, aptallar! Platonov'u koruya-madınız! (ayağa kalkar) Baba, Gidip Saşa'ya ' söyle ki, ölsün! (Voynitsev'e yanaşır) Sana ne oluyor? Eh! (Voynitsev'e sarılır) Öldü Platoşka! (hüngür hüngür ağlar) : Ne yapacağız, Nikolay? : Ölenleri gömeceğiz, kalanları onaracağız! : (Yavaşça ayağa kalkar ve Sofi'ye doğru gider) Sakin olun, Sofi! (hüngür hüngür ağlar) Ne yaptınız?! Fakat!., fakat!.. (Trilets-ki'e) Aleksandra İvanovna'ya bir şey söylemeyin, Nikolay İvanoviç! Ben kendim ona söylerim! (Platonov'a doğru gider, diz çöker) Platonov! Hayatım benim! İnanmıyorum! İnanmıyorum! Sen ölmedin, öyle değil mi? (onun elinden tutar) Hayatım benim! : Seryoja, hadi! Senin karına yardım edelim, sonra...

230

231

VOYNYTSEV İVANİVANOVIÇ

: Evet, evet, evet... (Sofya Yegorovna'yayaklaşır)

: Tanrım... Günahlar için... Benim günahlar için... Koca soytarı, neden günah işledin? Allahın yaratıklarına kıydın, ayyaşlık ettin, ağzını bozdun, başkalarını suçladın... Tanrı dayanamadı ve cezalandırdı.

SON

30 Haziran

232

DEVLET NÜSHASI